

1885

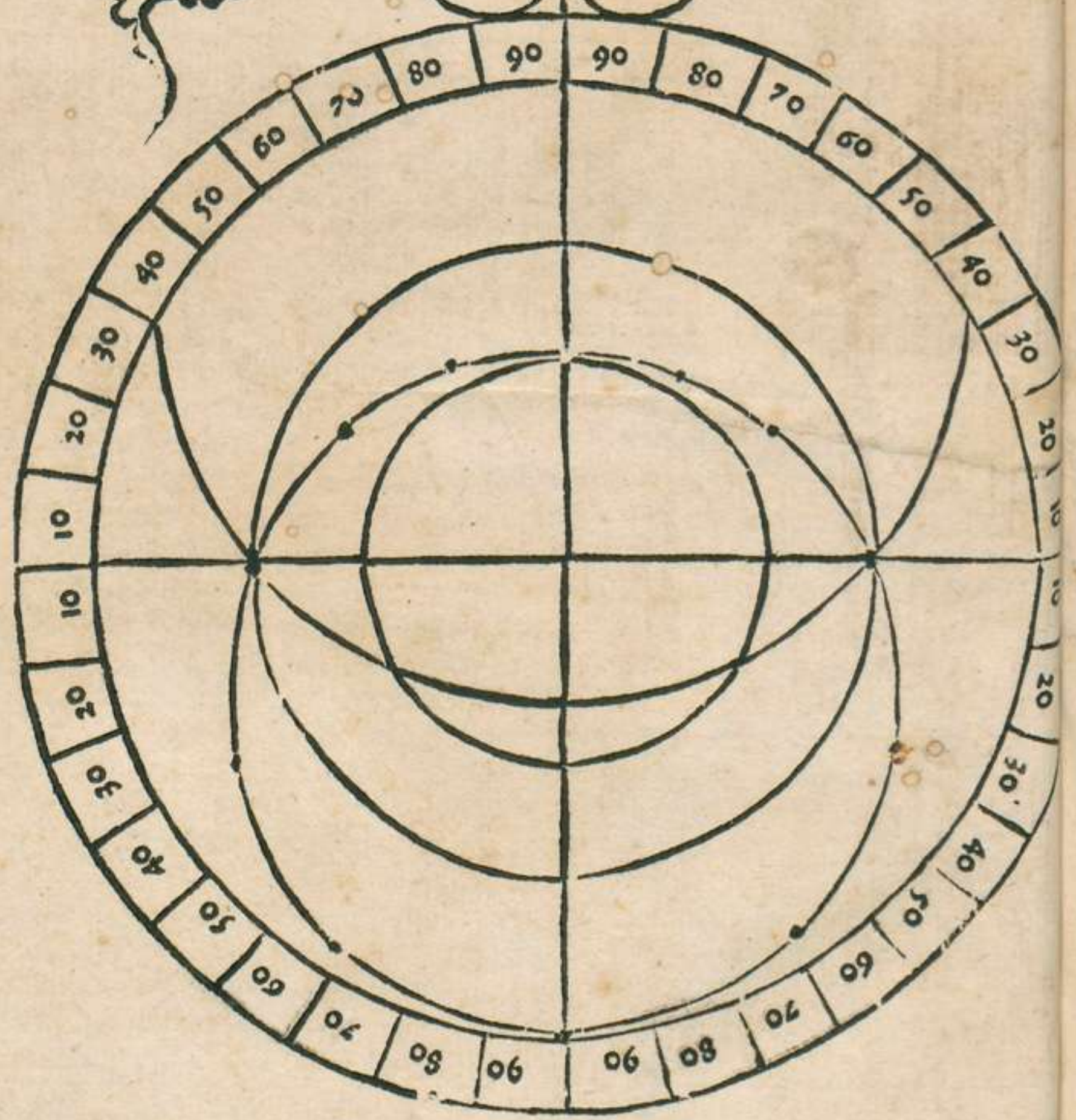
R 261757

Hain - 21.

Complido

Exit quoque abrahā in de: optimū instru-
mentoz ad inueniendū gradū orientem
in natiuitatib⁹ est astrolabiū: qđ quāto p-
fectius fuerit tāto meli⁹. Post astrolabi-
um aut optimū ē instrumentū qđ appel-
lat^r quarta circuli. Post hec vmbra recta
Post hec vmbra transuersa. Post hec
mensura p^r quā facta. ¶ Animodar qđ
interpretat^r trutina de qua dixit pthole-
meus: qđ cōsiderandū ē qđ planeta pote-
statē habeat in gradu adunatiōis vel op-
positionis solis z lune q̄ natiuitatez p̄ces-
sit: qz quot grad⁹ signi in quo est ille pla-
neta p̄terierū: tot sunt grad⁹ orientis vel
medij celi. Multis p̄batiōib⁹ falsū esse constat: qđ si qđ defensor pthole-
mei accesserit z nobis obijciat dicēs falsitatē animodar nō recte proba-
tam esse propter discordiā philosophoz: p̄pter discordiā de pt̄tib⁹ pla-
netarum in gradib⁹. Respondem⁹ nos in multis natiuitatib⁹ cū astro-
labio perfecto etiā in p̄cto ip̄arū natiuitatū in terra etiāz cui⁹ latitudo
cognita in gradib⁹ z minutis sūp̄fisse grad⁹ z minuta altitudinis solis
nec tñ inuenisse aliquñ aliquē de septem planetis cui⁹ grad⁹ z minuta re-
spondent gradibus z minutis orientis vel medij celi nisi cum fallacia
plusq̄ triū quartarū hore. ¶ Dixit messahala: differētia adunationis z
oppositionis solis z lune tāq̄z horā vnā tēporalē ponendā esse: z dein-
de quātū hora natiuitatis ab hora p̄cedente adunationis z oppositio-
nis distiterit considerandū esse: z scđm p̄portionē distantie illi⁹ ad totā
distantiā inter adunationē z oppositionē: de hora tēpali sumendū: sed
z hoc multotiēns falsum esse probauim⁹. ¶ Dixit hermes quod locus
lune in hora infusionis spermatis in matricē: erit gradus oriens in na-
tiuitate: gradus v̄o oriens in cōceptiōe est lune locus in natiuitate: qđ
verum esse p̄batiōe cognitū est nisi natiuitas vel septimo vl^r vndecimo
mense fuerit. ¶ Magistri enī astronomie primū mense a cōceptione sa-
turno attribuūt eo quod ipse semini vim retentiā administret. Secun-
dū v̄o ioui eo qđ ip̄e incrementū semini conferat. Tertiū marti calorem
augmentanti z motū attribuēti. Quartū soli qui vitā spiritualē in cor-

Hieronymus
videtur

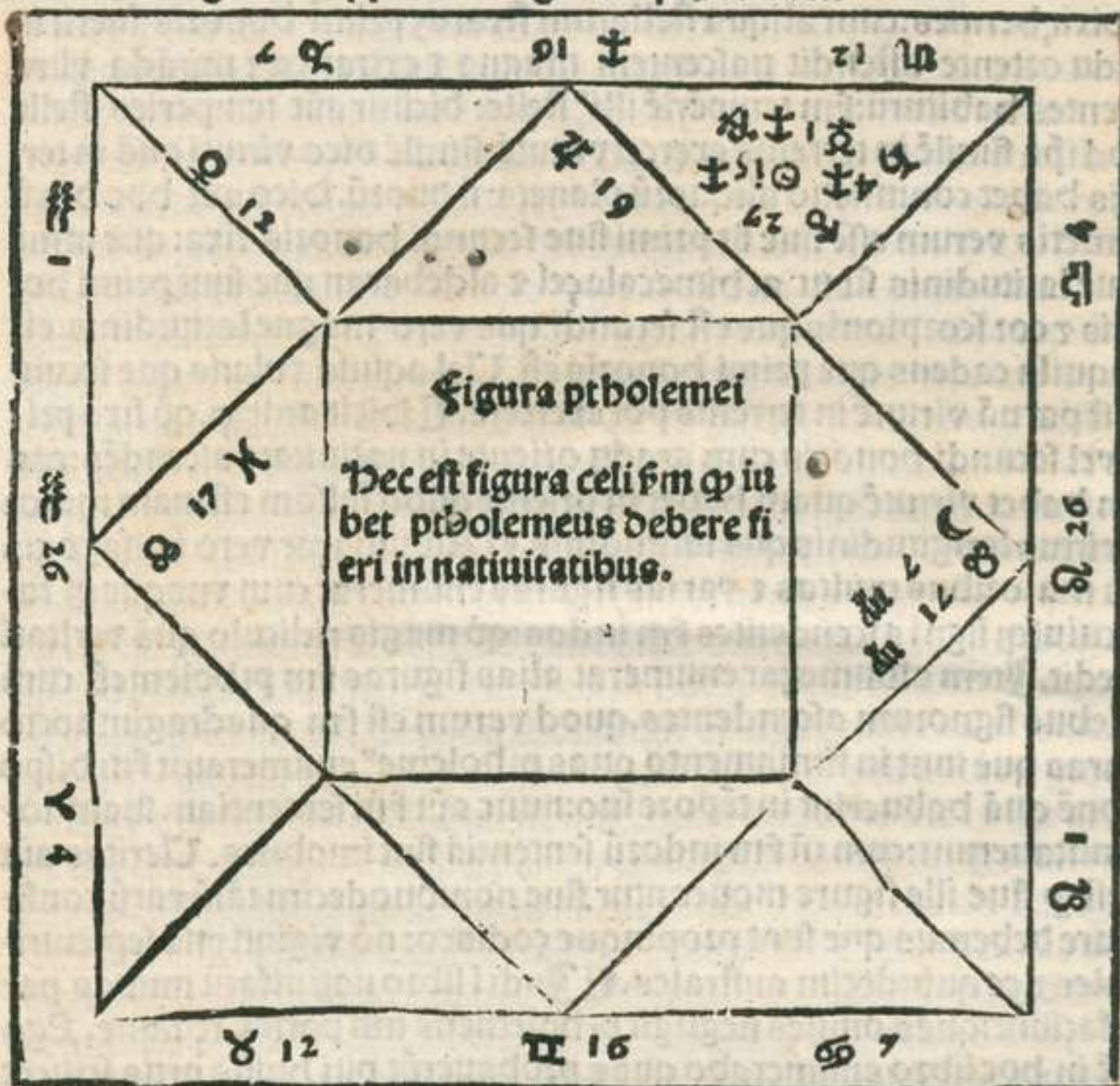
de ponit. Quintū veneri lineamēta corporis z mēbra formāti z venu-
stanti. Sextū mercurio q mēbra a se diuidit hacten^o cōiūcta. Septimū
lune q forme est z mod^o indicatiua : nascentē in hoc mēse contingit vi-
uere sed nō diu z vix vn^o inquinamento carens in hoc mense nascitur.
Octau^o itez ut prim^o saturno dedicat: egressū conceptui p̄hibenti: q̄ si
vel ex motu aie vel accidēte corporis in hoc mēse p̄gnās pepererit z pa-
riēs z par^o simul vita p̄uabunt. Itē non^o ioui ascribit quo plurimi na-
scunt. Contingit etiā quosdā in mense decimo nasci eo qd̄ mars motuz
prebeat cui est mensis ille. Sunt quoq; qui mense vndecimo oriunt sed
rarissimi ut vix vn^o inter mille. ¶ Nūc autē artē trademus quā scire pote-
rimus cognita natiuitate quot dies pregnās cōceptui hospiciū prebue-
rit: cognito oriente in natiuitate cognitoq; vtrū luna in superiori hemi-
sperio fuerit vel xpe ipm̄ i principio septime dom^o vel in x̄ p̄ncipiū inue-
neris dies more fuerūt. 259. si autē plurimū a principio septime domus
distiterit: vide quot grad^o equalib^o ab eo distet z p̄ singulis gradib^o: su-
me horā rectā z quinquaginta minuta hore: horas cū minutis hore i dies
redige: z qd̄ inde puenerit: p̄fate sūme diez adiunge. Qd̄ si luna fuerit i
orientis gradu: dies more fuerūt. 273. q̄ si luna in inferiori hemisperio
fuerit: visa differentia ab oriente ad ipam i gradib^o equalib^o operās ut
supra qd̄ productū fuerit adde sūme p̄fate dierū luna in superiori emi-
sperio existente. Consentio hermeti in hoc q̄ locus lune in cōceptione
erit oriens in natiuitate semp. Contingit v̄o si xpe natiuitatē: scilicet se-
ptem vel quinq; dies ante natiuitatē ali^o planeta quā saturn^o gradum
orientē in conceptiōe obtinuerit ibiq; ptātē h̄ns lunā uel ex q̄drato vel
ex opposito respexerit: exhibit partus citius p̄finito tēpore. ¶ Dixit p̄tho-
lemeus. Dis planeta ante initiū alicui^o dom^o ex̄ns z minus q̄. 5. gradi-
bus ab initio distans: quasi in illa domo existens est siue p̄ncipiū illi^o
dom^o sit in initio signi siue nō. Intelligendū autē distātiā p̄dictā quinq;
gradibus equalib^o esse cōsiderandā: dico autē q̄ qū planeta ē in p̄ncipi-
pio dom^o maxime virtutis ē quāto autē in ipa domo a p̄ncipio me zis
elongat: tanto virtutis minoris ē. Cū autē est in proximo gradu ante p̄-
ncipiū dom^o parue potentie: est quā potentiā a p̄ncipio recipit: mino-
ris autē est pottentie cū in secūdo est ante p̄ncipiū dom^o: sic paulatī potē-
tia diminiuit: crescente distantia: ut in quinto nulli^o sit virtutis. ¶ Dixit
messabala q̄ si planeta est in. 30. gradu alicui^o signi nulli^o penitus vir-
tutis est in signo in quo est: sed in sequenti: hoc autē falsū est. Signa enī
quocūq; modo accipiāt siue fm̄ cogitationē siue fm̄ visum: nullo inter-
uallo a se ab inuicem distincta sunt. ¶ Notum est iouis terminū esse in

ariete a capite arietis vsq; ad finē sexti gradus eius. Terminū vero venis in sex gradibus sequentibus esse: tamē si fuerit iuppiter in principio sexti gradus arietis non dicetur virtutem habere in termino venis subsequente sed in suo: et sicut interuallo non distat terminus a termino: sic nec signū a signo. nam totus circulus gradibus distinguitur. ¶ Dixit hermes: cum aliqua stellarum fixarū primi honoris fuerit in gradu oriente ostendit nascentem magna et extranea et mirāda ultra parentes habiturū: sicut tempore illi stelle: dicitur autē temperies stelle quod ipsa similitē in terrenis exercet virtutē: similitē dico virtuti quā in terrenis habet coniunctio aliquorū planetarū duorū. Dico autē hoc dictū hermetis verum esse siue sit primi siue secundi honoris fixa: que tamē parue latitudinis sit ut achimecalaçel et aldebaran que sunt primi honoris et cor scorpionis que est secundi: que vero magne latitudinis est ut aquila cadens que primi honoris est. Vel aquila volans que secundi est parua virtutē in terrenis potest exercere. ¶ Dicit anirici. quod fixa primi vel secundi honoris cum gradu oriente in natiuitate ascendēs: eandem habet virtutē quam habet in oriente quod falsum est. nam maior est virtus longitudinis quā latitudinis. ¶ Albumaçar vero in isagogis suis maioribus multas et varias figuras enumerat cum vnaquaque facie cuiusque signi ascendentes sicut in dos: quod magis ridiculo quā veritati accedit. Item albumaçar enumerat alias figuras sicut per bolemeū cum faciebus signorum ascendentes. quod verum est sicut per quadraginta octo figuras que sunt in firmamento quas per bolemeus enumerauit sicut per dispositionē quā habuerint in tempore suo: nunc autē sicut per sententiam suam loca mutauerunt: cum tamen sicut per in dorū sententiā sint immobiles. Veritas autē sic est quod siue ille figure moueantur siue non: duodecim tantū earū considerare debemus que sunt propinque zodiaco: non viginti vna septentrionales nec quindecim australes. ¶ In di in libro natiuitatū multas partes faciunt: quas omnes negligit per bolemens nisi partes fortune. Ego autē in hoc libro enumerabo quas probauerūt per huius artis scilicet dozomus: messaballa: andruçagar: his prelibatis nunc de proposito dicendum est.

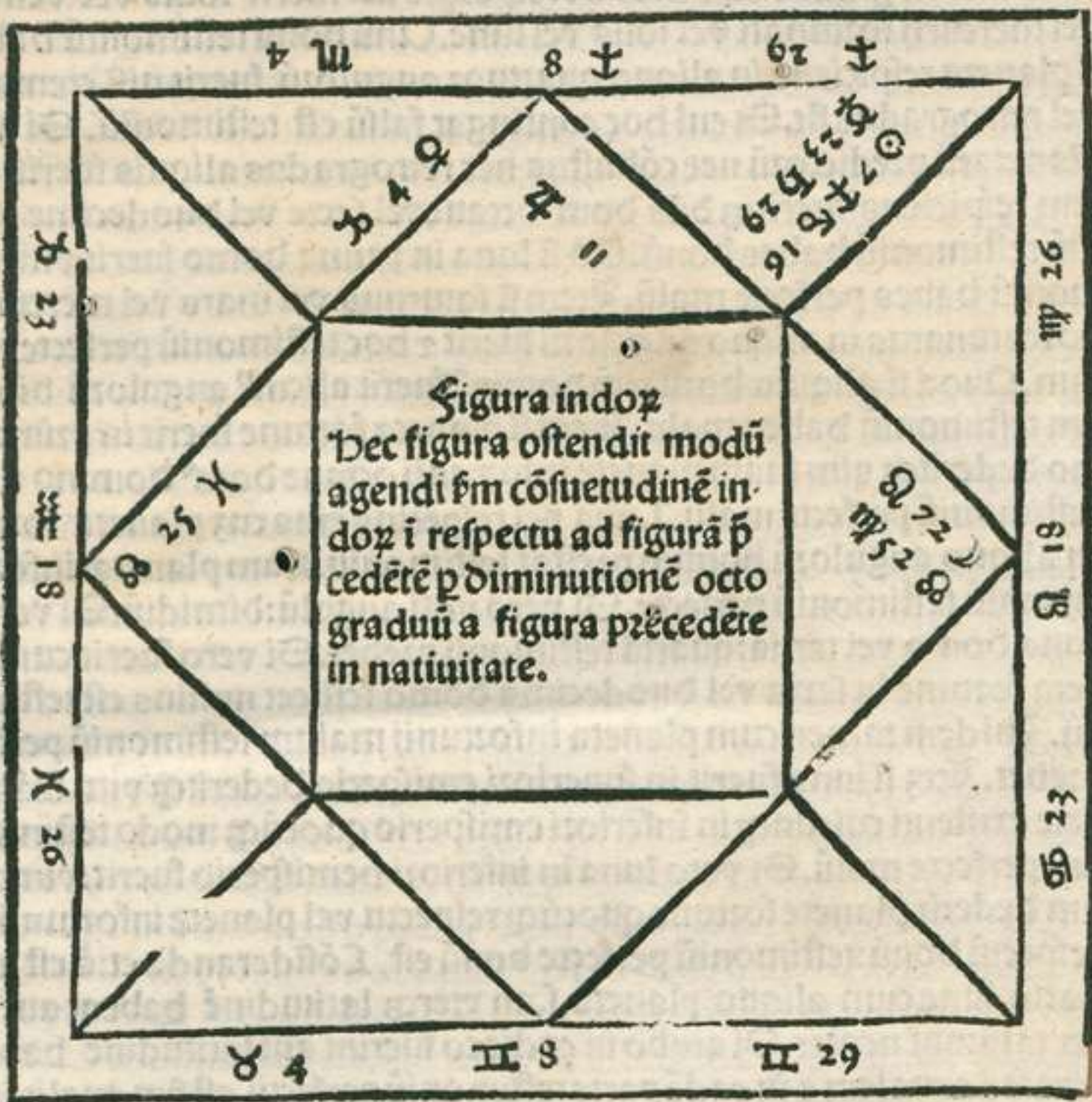
In primis ergo sicut per tabulas probationū oriente inueni-
to domos quoque sicut per terre latitudinē coequa. sicut per artem a
nobis in astrolabio traditam: non sicut per magistros astrono-
nomie quorum falsitatē in libro de rationibus tabularū
ostendimus. Et cum duodecim domorū signam descri-
peris scribe locū cuiuslibet planete in domo in qua in-

uenit. Caput quoque draconis lune et caudam: quos omnes in tabulis
 probationum secundum longitudinem terre oportet coequatos esse. Scribe
 etiam septem respectus cuiuslibet septem planetarum in domibus ubi sunt il
 li respectus considerandi secundum distinctionem domorum et secundum gradus equales.
 Hanc autem figuram appellamus figuram ptholemei.

Hec est alia fac figuram et ab orienti gradu minue octo
 gradus retro: nec cures an in eodem signo an postero
 ri terminet subtractio: gradum vero in quocumque termina scri
 be in secunda figura initium ponens prime domus: et adhuc mo
 dum a principiis singulorum domuum deme octo gradus: et gra
 dus terminationis: principia reliquarum domuum scribe in
 secunda figura. Similiter a locis singulorum planetarum et capitis et caude

τ a dicit respectuuz octo gradus retro deme: 2 terminos subtractionis
singulorū in secunda figura icribe 7 hec appellať figura indozū.

¶ Sūt aut̄ hee due figure ad presens negociū ad modū necessarie.

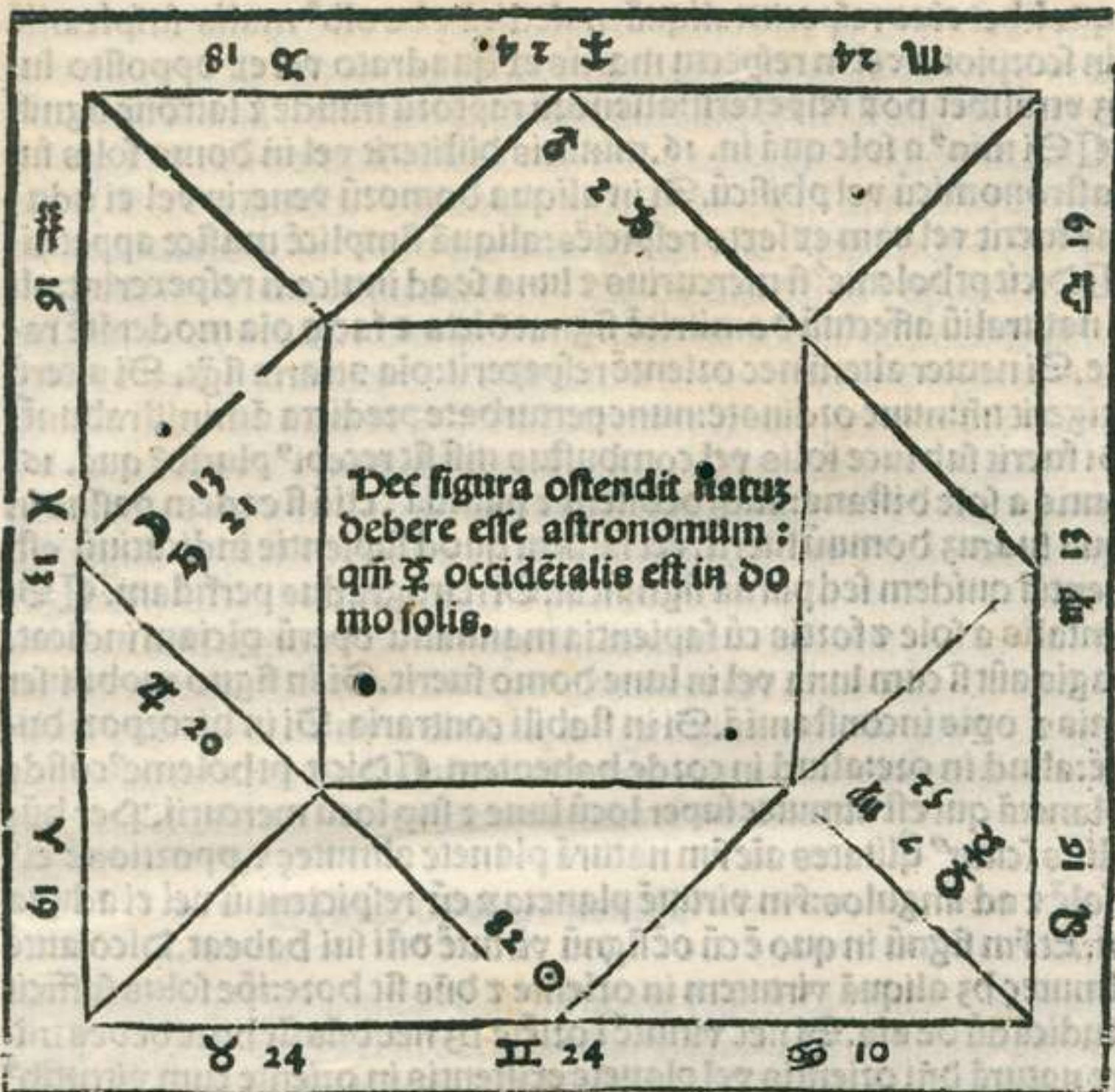

Is predicto modo figuratis primo considerandū occurrit an nascens habiturus sit nutritionē que est quattuor annorū fm astronomos: qui anni attendunt̄ iuxta quattuor signa q̄ttuor elementis filia. ¶ Primū enī annū indicat signū oriens. Secūdū v̄o annū fm ab oriēte signū

Tertiū: tertiū. Quartū: quartū. Ad huius rei notitiā grad⁹ oriens inspi-
ciendus est: an aliquis planetarū ipm respiciat fm domozū distinctio-
nem: vel fm gradus equales. Si respectus ille fuerit iouis vel veneris
vel mercurij fortunati vel solis vel lune. Unū bonū testimoniū habes:
si planeta respiciens in aliquo quattuor angulozū fuerit nisi crematus
vel retrogradus sit. Si eni hoc contingat falsū est testimoniū. Si vero
planetarū predictorū nec cōbustus nec retrogradus aliquis fuerit oriē-
tem respiciens: fueritq; dñs dom⁹ octaue vel sexte vel duodecime dimi-
diū testimoniū habes bonū. Qd si luna in prima domo fuerit vnū testi-
moniū habes perfecte malū. Item si saturnus vel mars vel mercurius
nō fortunatus in aliquo angulozū fuerit ⁊ hoc testimoniū perfecte ma-
lum. Quod si aliquis horū triū domin⁹ fuerit alicui⁹ angulozū dimidi-
um testimoniū habes malū. Item si planeta fortune fuerit in prima do-
mo dederitq; vim suam planete infortunij octaue dom⁹ domino ⁊ hoc
testimoniū perfecte malū. Luna vel respectus eius cuz planeta fortune
in aliquo angulozū bonum prestat testimoniū. Nam planeta infortu-
nij malū testimoniū perfecte. Si vero post angulū: dimidiū. Si vero in
nona domo vel tertia: quartā testimonij prebet. Si vero fuerit cum pla-
neta fortune in sexta vel duodecima domo scilicet nullius est testimo-
nij. Ibi dem tamen cum planeta infortunij malum testimoniū perfecte
prebet. Itē si luna fuerit in superiori emisperio dederitq; vim suā pla-
netae existenti cuiusq; in inferiori emisperio quocūq; modo testimo-
nium perfecte malū. Si vero luna in inferiori hemisperio fuerit: vimq; su-
am dederit planete fortune quocūq; respectu vel planete infortunij per
respectū bonū: testimoniū perfecte bonū est. Cōsideranda etiā est adu-
natio lune cum aliquo planeta. s. an vterq; latitudinē habeat aut al-
ter tātū: aut neuter. Si ambo in zodiaco fuerint aut latitudinē habue-
rint sed equalem ⁊ in eadē parte testimoniū perfectū est fm qualitatem
planete lune coniūcti. Si aut alter in zodiaco fuerit: alter vero ex vtraq;
parte latitudinē sed parū habuerit aut ambo ex vtraq; parte: la-
tudo tñ vni⁹ maior latitudine alteri⁹ minui⁹ testimoniū fm quantita-
tem latitudinis. Si vero latitudinē ex diuersis partib⁹ habuerint nullū
testimoniū erit. Si vero lūa ex opposito aliquē plāetā respexerit hūeritq;
coeqlē latitudinē ⁊ ex diuersis partib⁹ testimoniū perfectū. Si autē ex
vna parte fuerit: licet latitudo equalis: nulli⁹ sūt testimonij. Si alter in
zodiaco est alter latitudinē habeat vñ ambo latitudines inequales ⁊ in
diuersis partib⁹ habeāt minui⁹ testimoniū. ¶ Si vero luna aliquē pla-
netam ex tertio vel sexto respiciat ⁊ alter in zodiaco fuerit alter extra:

parū diminuit testimoniū. Si ambo latitudinē habeant vel ex diuersis partib⁹ vel ex eadē dimidiū est testimoniū. ¶ Si luna ex quadrato aliquē planetā respiciat: siue vterq; vel alter: vel neuter latitudinē habeat testimoniū pfectū. ¶ Si luna a sole min⁹ quā duodecim grad⁹ distat pfecte malū testimoniū. Si vero ex quadrato vel opposito solem respiciat dimidiū testimoniū malū. Si ex tertio vel sexto bonū testimoniū pfecte. ¶ Si luna adunata fuerit saturno: vel in respectu saturni: fueritq; ip̄a inter adunationē: & oppositionē ei⁹ & solis saturni maliciā minuit. Si aut̄ inter oppositionē & adunationē fuerit: eius maliciā auget. ¶ Si vero adiuncta marti vel in martis respectu fuerit: eōuerso accidit quā in saturno. ¶ Si luna & aliquis alioꝝ planetarū fuerit in diuersoꝝ signorū gradib⁹ a linea equinoxiali eādistantib⁹ vel in fine a dextra vel in fine a sinistra: testimoniū pfectū s̄m planete qualitātē. ¶ Si in domo sexta luna ē etiā absq; oī respectu testimoniū dimidiū malū. ¶ Si leo vel sagittari⁹ vel aquarius oriēs fuerit oīa testimonia p̄fata perfecta dimidiabunt̄ in eadē quantitate tamē p̄ manentiā. ¶ Adhuc sp̄ ad tres domos triplicitatis oriētis cōsiderādū: nec curādū an ip̄i plāete fortūe ul' iunij fuerint. Qd̄ si oēs tres vel duo eorū in domibus bonis fuerint: nec eorū in domib⁹ bonis existentū aliquis retrograd⁹ vel cōbustus fuerit: testimoniū pfecte bonū. Si aut̄ in malis domib⁹ fuerint tres vel duo eorum aut retrogradi aut cōbusti testimoniū pfecte malū. ¶ Deinde triuz dñorū triplicitatis status cōsiderandi & p̄ eosdē dños: annos nutritiōis diuidēdos & cū cuiq; annus cū tertia anni parte cōtingat: prim⁹ dñs triplicitatis primū annū cum prima tertia sequētis anni iudicabit. Secūdus vō dñs duas reliquas cū duab⁹ tertijs tertij anni: tertius quod reliquū ē pro statu suo iudicabit. Primū quoq; annū nutritiōis prime domui ascribendū: secūde secūdū: tertie tertiu: quarte quartū: & si i aliqua illarū domūū est planeta malus: in anno domui ascripto infirmitatem nascens patiet̄: cui⁹ morbi qualitātē per planete qualitātē perpendere poteris. Temp⁹ quoq; infirmitatis hoc pacto ppendas a principio domus in qua est planeta vide p̄ quot grad⁹ equales distet ip̄e planeta & singulis duob⁹ gradib⁹ & dimidio vnū mensē tribue & singulis gradib⁹ duodecim dies. Ex his aut̄ de qbus in sexta domo rationabimur mēbrum passurū cognosce. ¶ Potissimū aut̄ oīuz testimoniorū est ut planete super totum circulum potestatē habentis quē sarraceni almuteq; dicunt statum consideremus: eius enī testimoniū pro qualitate sui status omnibus alijs simul acceptis equipollet. Hunc aut̄ sic inuenies. ¶ Sciendum ergo quod loca principalia quinq; sunt. Unus solis: alter lune.

Terti^o est locus adunatiōis vel oppositionis vtracunq; hāz natiuita-
tem precesserit. Dic autē dissentiūt sapientes: cū enī oppositio natiuitatē
precesserit dubitant an locus solis an locus lune: terti^o accipiendus sit.
¶ Ptholemeus autē affirmat sp locū eius q̄ superi^o hemisperiū in oppo-
sitione obtinuit: tertiū ponendū. ¶ Hermes autē et dorochius asserūt ter-
tiū ponendū esse locū superius hemisperiū tenentis in natiuitate. ¶ In
ditū et messa halla dicūt locū lune in hora oppositionis semp ponendū
tertiū: quib^o consentiūt sapientes sarracenorū quibus et ego. ¶ Quart^o
gradus oriens. Quintus pars fortune q̄ fm ptholemeuz semp de die et
nocte sumēda est a sole ad lunā. ¶ Computa quot virtutes habeat qui-
libet planetarū in his quinq; locis: et in loco in quo est: et in die natiuita-
tis et hora. Da dño domus quinq; virtutes: dño vero honoris quattuor
dño triplicitatis quisq; horū fuerit tres: domino termini: duas: dño fa-
ciei: vnā. ¶ Siquis in domo prima fuerit da ei duodecim virtutes. Ex-
istenti in decima: vndecim. In septima: decē. In quarta: nouē. In vn-
decima: octo. In quinta: septem. In secūda: sex. In nona: quinq;. In
octaua: quattuor. In tertia: tres. In duodecima: duas. In sexta: vnā.
¶ Attribue domino diei septem: dño hore: sex virtutes: et planeta ergo q̄
plurimas virtutes habuerit ille est almuteq;: et fm hoc quod numer^o vir-
tutū cuiusq; ceterorū ad numerū virtutū hui^o accesserit: fm hoc virtus
eius in nascente apparebit. ¶ Et qm̄ antiqui de natiuitatibus tractan-
tes fm ordinē domorū procedere consueuerūt nō fm ordinem licz na-
turalē a ptholemeo in libro quattuor capitulorū obseruatū: et nos anti-
quorū vestigijs insistentes eodē ordine pcedem^o.
In primis ergo de aia et ei^o affectibus et corporis complexione et vite
quantitatē ratiocinabitur.

Ad iudicandum ergo de anima nascentis primo statu mercurij considera. Si mercurius fuerit occidentalis a sole nec sub luce eius nisi in ariete et leone. Nec retrogradationi propinquus. Et in aliquo angulorum quod est eum fortem esse. Animam fortem liberalem famamque fortitudinis et libertatis indicat. Quod si fuerit in domo casus: subtilitatem sine fama signat. Quod si primo angulum fuerit in predictis mediocrem signat. Quod si in aliquo suorum domorum fuerit: liberalium artium sciam portendum. Quod si fuerit in aliqua domorum saturni vel ex quadrato vel ex opposito ubi cumque extiterit: respiciat aliquam prophetiam predicat: aliorum et divinorum indigatorem. Quod si fuerit in aliquo domorum iouis: vel eum quicumque modo respiciens fuerit aliquam benivolam largam legum amatricem demonstrat. Quod si in domo maris

vel quolibet eius respectu: aliquā maledicā z de oib⁹ malis suspicantē
Si in scorpiōne vel in respectu martis ex quadrato vel ex opposito lu-
naq; vtrūlibet horū respexerit: alienorū raptorū fraude z latronē signifi-
cat. ¶ Si min⁹ a sole quā in. 16. minutis distiterit vel in domo solis fu-
erit astronomicū vel phisicū. Si in aliqua domorū veneris vel ei adu-
natus fuerit vel eam ex sexto respiciēs: aliquā simplicē musice appetiti-
uā. ¶ Dicit ptholeme⁹ si mercurius z luna se ad inuicem respexerint: ali-
quā naturaliū affectuū domitricē signat dicta z facta oia moderatē ra-
tione. Si neuter alterū nec orientē respexerit: oia contraria figt. Si alterū
contigerit tñ: nunc ordinate: nunc perturbate predicta āministrabunt.
¶ Si fuerit sub luce solis vel combustus nisi sit recept⁹ plurib⁹ quā. 16.
minutis a sole distans: aliq; debilem z pavidā: etiā si eadem passus in
aliqua suarū domū fuerit: vel saturni quod sapientie indicatiuū est.
Scientiā quidem sed paruā significat. Si retrogradus perfidam. ¶ Si
orientalis a sole z fortis cū sapientia manualiū operū piciam indicat.
Magis autē si cum luna vel in lune domo fuerit. Si in signo mobili: ser-
monis z opis inconstantia. Si in stabili contraria. Si in bicozpori du-
plicē: aliud in ore: aliud in corde habentem. ¶ Dicit ptholeme⁹ cōside-
ra planetā qui est almuteq; super locū lune z sup locū mercurij. Per hūc
facilius scitur⁹ q̄litates aie fm naturā planete almuteq; z pportionē ei⁹
ad solē z ad angulos: fm virtutē planetarū eū respicientiū vel ei aduna-
torū. Et fm signū in quo ē cū oē signū virtutē dñi sui habeat. Dico autē
si almuteq; hz aliquā virtutem in oriente z dñs sit hore: ipse solus sufficit
ad iudicādū de aia. Si nec virtutē i oriente hz nec dñs sit hore debes mi-
scere naturā dñi orientis vel planete existentis in oriente cum virtutib⁹
mercurijz almuteq;. ¶ Dixit messa balla: signa ignea signa regū sūt subli-
miū aliq; demonstratiua: dico tñ nām igneorū p q̄litate dñorū suorū vari-
ari. Si enī aries oriēs fuerit marti nām habebit: bellicosus: verbosus:
discordiaz seminator z bec intendē z remittē fm debilitatē v̄l for-
titudinē marti habitā in natiuitate. Et fm respectū planetarū ad martē.
Qd si iuppis in natiuitate arietē tenuerit nec cōbust⁹ nec retrograd⁹: ad
fidei z religionis obseruationē nascens alios iuitabit. Si leo in oriente
fuerit aliq; subline dominiū. s. sup alios appetētē labores operū exosā
indicat. Si iuppis in eo extiterit a sole orientalis: qz ē gnte dñs bonos
filios hitatur. Itē qz ē dñs octaue: longā vitā. Si v̄o ibidē mars fuerit
iracūdū: bellicosū: lōgas vias pfecturū: qz ē dñs none. Et fm fortitudi-
dinē vel debilitatē marti i natiuitate ea q̄ ofert mars intēdēt ul remittēt.

hæc signa sapit nām
dñi

Et notandū quod in omni natiuitate mars ire indicatiuus est. Sed si fuerit in signo igneo maior erit iracundia quā in aquatico: et in signo humanā formā habente: sanguinis humani effusor erit. Saturnus quoque in omni natiuitate solitudinis et tollerantie laborum significator est. Sol vero appetit honorem et potestatem. Venus appetit mulieres ludos et conuiuia potationes et his filia. Mercurius sapientiam et opa et magis si fuerit occidentalis a sole. Iuppiter fidem firmam et appetitum peccunie. Luna vero virtutes naturales et complexionem corporis indicat. Et notandum complexionem corporis perfecte sciri posse et per naturam signi in quo est luna: et proportionem lune ad solem. Et nam planete respicientis vel lunam vel orientem vel utrumque. Pulchritudinem vero per horum trium figuras: orientis scilicet et signi in quo est almutec et signi in quo est luna perfecte scies. Signa vero pulchritudinis sunt: gemini: virgo: libra et prima medietas sagittarij. Signa autem mediocris pulchritudinis sunt: scorpius: capricornus: pisces. Quod si almutec fuerit in zodiaco matrum nascentem protendit. Si extra secundum quantitatem latitudinis pinguedinem. Si aliquod rectorum in oriente fuerit atque in eo luna vel almutec longitudinem maiorem quam si uterque figit et hoc respectu parentum. Per diem horum per planetam existentem in oriente: vel gradum orientem respicientem: colorem habebit.

Nunc de vita dicendum.

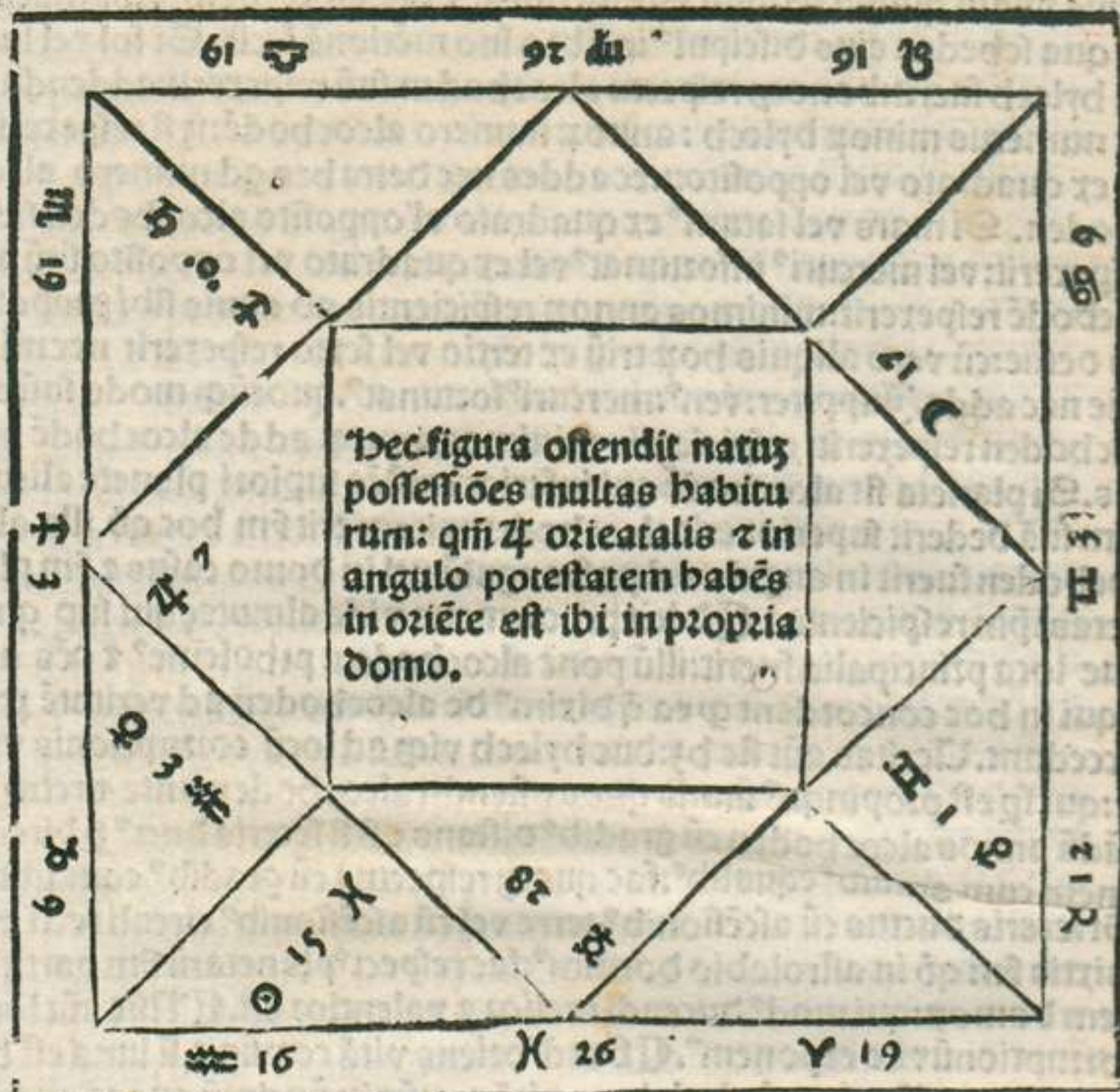
Si natiuitas diurna fuerit vide locum solis. Si inueneris eum vel in decima vel in undecima secundum partitionem domorum sol hylech erit: quod mulier interpretatur siue in masculino siue in feminino signo fuerit. Quod si aliquis planetarum que potestatem habet super locum solis solem respexerit: ille planeta alcohoden: quod maritus interpretatur erit. Quod si plures planetas solem aspexerint: de illis sume almutec. Si vero nullus planeta solem respexerit: fac ut docebo postea: quod si sol fuerit in nona domo vel in septima et in signo masculino pone solem hylech et vide si poterit habere alcohoden. Si vero in predictis domibus nona scilicet vel septima et in signo feminino fuerit: vel in alijs domibus non ponas eum hylech. Quod si sol non est hylech: vel est hylech sed non habet alcohoden. Vide locum lune: si fuerit in domo septima siue in masculino siue in feminino signo pone eam hylech. Si vero fuerit in decima vel in undecima et in signo masculino. Et notandum quod in alijs domibus superiorem hemispherium tenentibus luna hylech esse nequit. Item si luna fuerit in prima domo uel tertia siue in signo ma

sculino siue feminino: vel in quarta vel in quinta et in signo feminino: pone eam hylech: si autem in signo masculino vel in alia domo inferiori hemispherij: ne ponas hylech: quod si lunam hylech inueneris: vide si habeat alcochoden an non: si non habet alcochoden: vide si natiuitatem precesserit adunatio vel oppositio solis et lune: si adunatio precesserit: et si gradus adunationis fuerit in aliquo angulorum vel in domo que est post angulum illum gradum pone hylech: et vide si habeat alcochoden. Si oppositio solis et lune natiuitatem precesserit sume gradum oppositionis eius: scilicet qui in natiuitate fuit super terram et quomodo de gradu adunationis: operare quod si non habueris hylech: siue alcochoden: pone gradum orientem hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit alcochoden pone partem fortune hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit uita nascentis breuis erit: et quod primum interemptorum gradus oriens offenderit: nascentem perimet. Et quanto plures hylech et alcochoden fuerint: tanta uita plurius erit. ¶ Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna in aliquo locorum predictorum in superiori scilicet vel in inferiori hemisphero: pone hylech et quere eius alcochoden: et si ipsa non fuerit hylech: vel alcochoden non habuerit: pone solem hylech si fuerit in prima vel quarta vel quinta: siue in feminino siue masculino signo: et quere eius alcochoden: et si ipse non poterit esse hylech: vel non habuerit alcochoden: operare ut supra de gradu adunationis vel oppositionis de gradu orientem vel partem fortune. ¶ Et sciendum si natiuitas fuerit post oppositionem: et sol et luna ambo in natiuitate fuerint super terram: sume locum solis. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna sub terra: sume locum lune in oppositione ad hylech faciendum: et cum habueris hylech cuius sit alcochoden vide alcochoden. si fuerit in aliquo angulorum quattuor: nec fuerit sub luce solis: nec retrogradus uita nascentis tanta quanta est multitudo annorum maior illi alcochoden. Quod si fuerit alcochoden in domo undecima vel quinta et fuerit ille planeta unus de tribus superioribus et orientalis a sole. Uel unus de tribus inferioribus et occidentalis a sole: reputa eum quasi esse in angulo. Uiteque nascentis maximos annorum ascribe. Si alcochoden est aliquis superiorum trium et occidentalis a sole. Uel aliquis inferiorum et orientalis a sole: annos mediocres uite attribue sibi annos mediocres uite ascribe: si fuerit in secunda vel octaua siue orientalis siue occidentalis soli fuerit. Si uero fuerit in domo casus minimos annorum uite adiudica: quod si alcochoden fuerit sub luce solis numerus annorum sibi ascriptorum numerus dierum significat terminum. Si alcochoden retrogradus fuerit et inter primam stationem et oppositum

et si retrogradus fuerit et inter primam stationem et oppositum

deme vnam quintā reliquū vite ascribēs: z hec est pporcio albumaçar
 de qua scheden eius discipul² in libro suo mētionē fecit. Si sol vel lu-
 na hylech fuerit: bonoq; respectu alcohoden suū respexerit: addendus
 est numerus minor hylech: annoꝝ numero alcohodē: s; si respexerit
 eū ex quadrato vel opposito: nec addes nec detrahea qd numero alco-
 choden. Si mars vel saturn⁹ ex quadrato v' opposito alcohoden suū
 respexerit: vel mercuri⁹ infortunat⁹ vel ex quadrato vel opposito suū al-
 cohodē respexerit: minimos annoꝝ respicientis ab annis sibi propo-
 tis deme: cū vero aliquis horū triū ex tertio vel sexto respexerit nec mi-
 nue nec adde. Iuppiter: ven⁹: mercuri⁹ fortunat⁹. quocūq; modo suū al-
 cohoden respexerit: respicientis minimos annoꝝ adde alcohodē an-
 nis. Si planeta sit alcohodē qui inferior existēs supiori planete alicui
 vim suā dederit superior erit alcohoden: vitag; erit fm hoc qd ille al-
 cohoden fuerit in angulo vel post angulū vel in domo casus z fm pla-
 netas ipm respicientes. ¶ Dicit ptholemeus vide almuteç qui sup gn-
 que loca principalia fuerit: illū pone alcohoden: ptholeme⁹ z oēs an-
 tiqui in hoc concordant q; ea q̄ dixim⁹ de alcohoden ad veritatē ppe-
 accedunt. Veritas aut sic h;: duc hylech vsq; ad locū corruptionis vi-
 te: qui sp est propinqu⁹ annis quos ostendit alcohoden: ante z retro se-
 cū dū annos alcohoden cū gradib⁹ distans qd si feceris duct⁹ p directi-
 onem cum gradib⁹ equalib⁹: fac quoq; respectus cū gradib⁹ equalibus
 Si feceris ductus cū ascēsiōib⁹ terre vel cū ascēsiōib⁹ circuli recti vel
 mixtis fm qd in astrolabio docuim⁹: fac respect⁹ planetarū fm partiti-
 onem domoꝝ: qui mod⁹ ducendi melior z valentior est. ¶ Nūc aut loca
 corruptionū vite exponem⁹. ¶ Grad⁹ oriens vitā corrūpit. si luna est hy-
 lech. Si grad⁹ oriens hylech luna vitā corrūpit: pncipiū quoq; quarte
 dom⁹ vitā corrūpit. pncipiū similit⁹ septime dom⁹ si hylech fuerit in se-
 ptima vel nona retro ducēdus. Locus quoq; solis: z quadratū z oppo-
 situm. Locus quoq; oppositus loco dñi octaue siue planeta sit fortune
 vel infortunij: caput quoq; z cauda draconis luna existente hylech: sa-
 turnus quoq; z mars z mercuri⁹ non fortunat⁹: scilicet loca horū z qua-
 drata z opposita vitam rūpūt eorundem respectus ex tertio z sexto si ali-
 quis horum domin⁹ fuerit sexte vel octaue vel duodecime similiter ter-
 mini horū. Si planeta fortune respexerit terminos eorū quocūq; modo
 vel sol vel luna ex trino vel sextili: morbo quidem graui affligetur non
 tamen vita priuabitur nascens. Locus quoq; aldebaran humerūsq;
 canis: z cor scorpionis: cor leonis: caputq; diaboli: quod est in tauro.

Aldebaran 19.15 8
 Aldebaran 0.22
 humerūsq;
 cor can. 2.11
 cor le. 21.5
 caput diaboli vel
 scorpionis 15 8

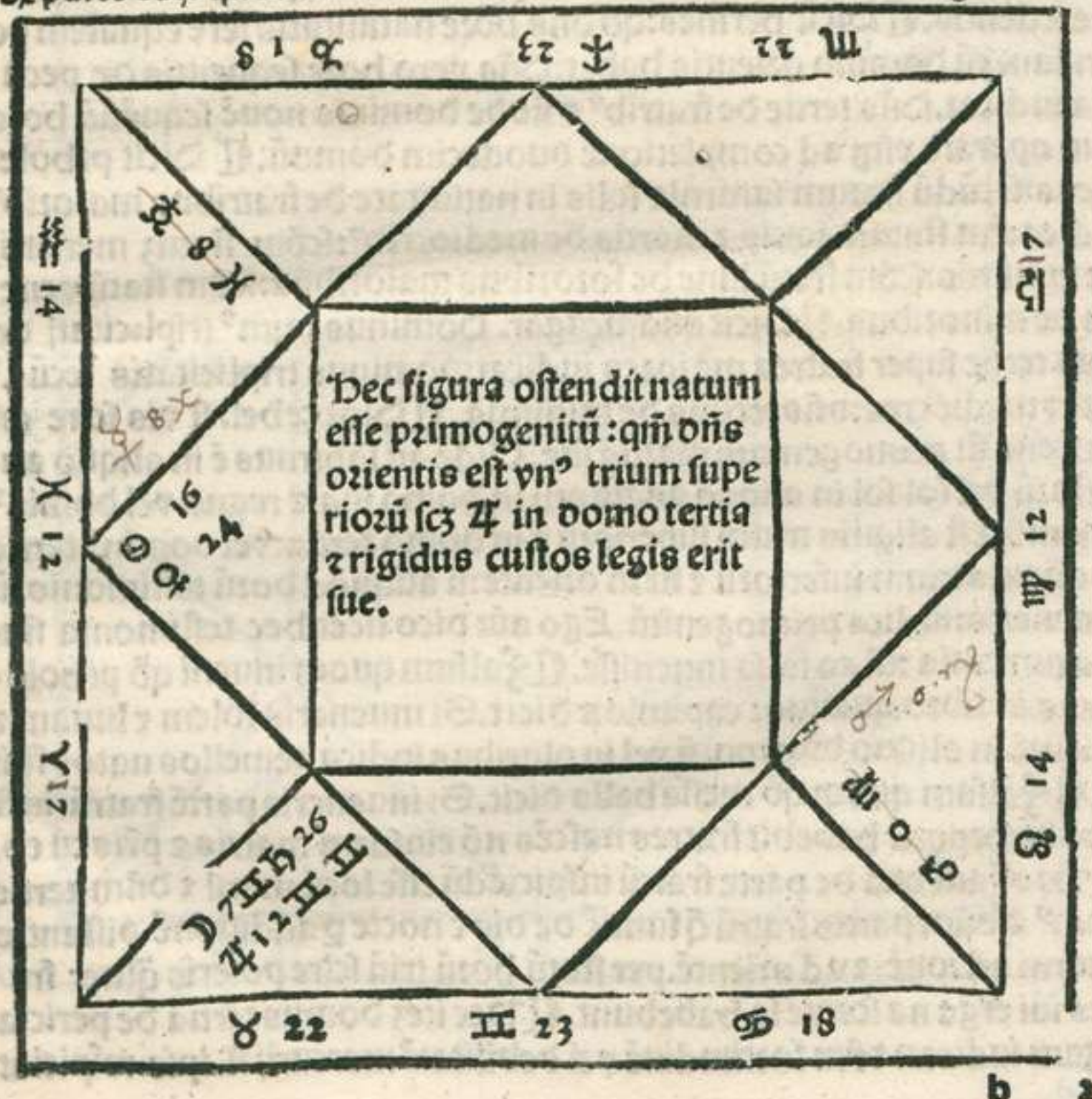
Omn̄ sc̄da ē dom̄ pecunie. hic dicem̄ de pprietate ⁊ felicitate
 in q̄ tpe suoz ānoz contingat. Primo iuppit̄ cōsiderā dus. Si
 hic fuerit in aliq̄ anguloꝝ vel p̄ angulū ⁊ oriētalī a sole ⁊ po-
 testatē h̄is sup̄ orientē i natiuitate diuitiarū possessionē fig. i-
 ficat. Si dñs secūde dom̄ fuerit in prima domo fueritq; fortunat̄ sine
 labore diuitias possidebit: ⁊ p̄ naturā illi⁹ planete poteris scire vnde di-
 uidicie future sint. Ut si sol fuerit illi per potestatem diuitie contingent
 Si mars per bella vel p̄latrocinia. Si saturn⁹ ex hereditate mortuozū
 Si iuppiter ex fide vel ex magistris fidei. Si venus ex parte mulierum
 Si mercuri⁹ ex sapientia vel ex mercatura. Si luna ex operib⁹ manuū
 vel per itinera: qđ si dñs ille nō fuerit fortunatus eūq; planeta infortu-
 nij respexerit totā illam pecuniā amissurus est. Si dñs secūde vbiq;

fuerit vim suā dederit dño p̄me dñsq; p̄ime in aliq̄ angulorū fuerit nec
 combust⁹ nec retrograd⁹ multā et sine labore pecuniā possidebit. ¶ Di
 cit alcbind⁹ vide almuteç sup domū secūdā et sup ptē fortune et sup lo
 cū iouis et fm̄ statum illius iudicabis. Dico aut̄ respicienduz sp̄ ad tres
 dños triplicitat⁹ signi loci solis si natiuitas diurna fuerit Si v̄o noctur
 na fuerit ad tres dños triplicitatis signi in q̄ ē luna. siue alterut̄ hoz fue
 rit hylech siue neut̄. et secūdū stat⁹ illoz triū de trib⁹ ptib⁹ vite indicabi
 p̄ma enim pars vite dño p̄mo triplicitatis. secunda dño secūdo: tertia
 dño tertio dedit et hoc fm̄ naturam cuiusq; eoz. et fm̄ proportionem
 ad solē: et ad alios planetas: et fm̄ vim dom⁹ et signi in q̄ est: et fm̄ por
 tionē domū ei⁹ ad primā domū. ¶ Dicit Albumaçar: sceden referente
 fortuna sine fallacia: ut dñi triplicitatis signi i quo est sol si natiuitas di
 urna vel triplicitatis signi i q̄ est luna si natiuitas nocturna fuerit: sint in
 angulo vel post angulū in suis locis recepti nulli impedimēto p̄ plane
 tas infortunij subiecti: vel quod dñs orientis in angulo vel post angu
 lū suo loco recept⁹ vel Direct⁹: qđ si adunat⁹ fuerit planete fortune vel
 eū respexerit tāto meli⁹. Si sol in angulo existens vim suā dño orientis
 dederit: fortuna magna et laudabilis erit: sicut si dñs orientis vim suā
 soli existenti in angulo dederit v̄l si planeta fortune fuerit in oriēte: aut
 cū dño orientis et nō in domo casus: vel si pars fortune fuerit in orien
 te dñsq; partis fortune eā respiciat: vel mercuri⁹ in oriente vim suā for
 tune planete in angulo existenti dederit: vel si dñs decime in oriente ex
 istat eūq; nec cōbustū nec retrogradū planeta fortune respiciat: v̄l si iup
 piter in domo v̄ndecima fuerit direct⁹ dñs orientis: vel loci solis in die
 vel loci lune in nocte: vel dñs grad⁹ adunatiōis vel oppositionis q̄ na
 tiuitatē p̄cessit: vel si ven⁹ in domo q̄nta sit in domo prima ptatē habe
 vel si fortune planeta dñs q̄rte in prima domo fuerit: vel si ven⁹ iouem
 respexerit in domo decima: vel v̄ndecima: vel prima: vel quarta: v̄l q̄n
 ta existētē vel si luna solē benigne respiciat neutro eoz in domo casus
 existente: vel si sol in die vel luna in nocte est in domo sui honoris nō
 infortunat⁹ in oriente ptatē hñs. Dico aut̄ si aligs superiorū triū orien
 talis a sole vel aligs inferiorū occidentalibus ab eodē fuerit vel ille superi
 or v̄ltra q̄ndecim grad⁹ a sole vel infra nonaginta: et ille inferior v̄ltra q̄n
 decim grad⁹ vsq; in finē triū signoz et vigintiduoꝝ graduū q̄ est: portio
 eoz recta siue sit planeta fortune siue sit infortunij: si sit in angulo potē
 tiā: honorē: diuicias magnas figt. si p̄ angulū: mediocres. si i domo: ca
 sus minores significat. Differentia tri est hic inter planetā fortune et in
 fortunij. per hūc enī sine labore p̄ illū cū labore et timore supradicta cō
 b

tingent. Et poteris scire ex q̄ parte supradicta cōtingent: si domum in qua planeta ille ptatē h̄z inspicias ⁊ maxime eā domū quā ille planeta respicit. Si enī dñs oriētis fuerit: sua ppria ⁊ prudēcia p̄dicta cōparabit Si dñs 2° p̄ pecuniā suā. Si tertie p̄ fratres suos vel p̄ sciētiaz fidei: ⁊ ad hūc modū i alijs domib^o dic. ¶ Dicit albumaçar qđ ps fortune iudicat sup primā medietatē vite: dñs v̄o partis supra reliquā ptē vite. ¶ Dicit hermes. Planete existētes in supetiori hemispio siue sint boni siue sint mali: sup primā medietatē: q̄ v̄o in inferiori: sup secūdā medietatē vite iudicant. ¶ Dicit messahalla planete oriētales a sole sup primā medietatē: occidētales sup secūdā iudicāt. ¶ Veritas sic ē planeta q̄ in primo angulo vel dñs p̄mi anguli fuerit: primā q̄rtā vite iudicant: q̄ v̄o in secūdo. i. in decima domo v̄l dñs illi^o anguli: secūdā q̄rtā. Qui v̄o in septima: vel dñs septime: tertiā. Qui autē in q̄rta domo v̄l dñs ei^o: postremā q̄rtā. Si v̄o planeta q̄ est in aliq̄ anguloz est orientalis a sole iudicabit primā medietatē q̄rte sibi ascripte: si v̄o occidentalis: secūdā medietatē eiusdē q̄rte vite. ¶ Dicit ptholeme^o: luna iudicat q̄ttuoz primos annos Mercuri^o decē seq̄ntes. Ven^o. 8. Sol decē ⁊ nouē. Mars. 15. Iuppiter duodeci. Reliquū vite saturn^o fm stat^o cuiusq̄ in natiuitate iudicabit in tpe sibi p̄finito. ¶ Dicūt sapiētes p̄sarū alio pacto tpa vite distribuētes si natiuitas diurna fuit: soli decē p̄mos ānos attribuūt. Veneri octo sequētes. Mercurio tredecī. Lune nouē. Saturno v̄ndeci. Ioui duodecim. Marti. 7. Capiti draconis tres. Laude duos. Et hi oēs sūt septuagintaq̄q̄ anni. Qđ si vita v̄lteri^o ptendi^o: sequētes annos: p̄dicto ordine iudicabūt p̄ numeros annoz p̄dictos. Si natiuitas noturna fuerit: Luna p̄ p̄mos annos iudicabit: deinde saturn^o: deinde iuppit^o: deinde mars: deinde sol: deinde ven^o: deinde mercuri^o: q̄sq̄ p̄ spaciū ānozū sibi ascriptoz supra noiatoz: iudicabit: deinde caput: deinde cauda. Et hāc ptitionē vocāt alfridar. Insup quālibet p̄dictaz ptitionū p̄ septē diuiserunt: primā septimā dñō illi^o partitiōis soli attribuētes: secūdā v̄o septimā ipi ⁊ planete primo ei ⁊ inferiori in circulo: tertiā septimā ipi ⁊ planete tertio ab eo fm ordinē planetarū quō ⁊ in horis: ⁊ fm vim v̄nius cuiusq̄ in natiuitate: ⁊ respectū alteri^o ad alterz suo tpe. ¶ Indi vitam in nouē ptes distribuērūt q̄s nouenas appellāt: domos quoq̄ p̄ grad^o eq̄les: p̄mā nouenā iudicāt fm planeta existētes int̄ principiū duodecime dom^o ⁊ orientē: vel fm respect^o in supradicto spacio habitos v̄l fm domos duodecim: ⁊ fm hūc ordinē dom^o prima secūdā nouenā iudicabit: scđa tertiā nouenā: Nonā quartā: a principio none dom^o v̄sq̄ ad finē ei^o dē iudicat Nonā q̄nta i decia iudicāt. Sexta nonēna i v̄ndeci

ma. Septima. 9° in 6° domo. Octava nouena in septima domo. Nona nouena in octaua domo. Sit aut iudiciū hic fm planetas in illis existētes domib⁹ z scdm respectū z dños earū. Et hec dom⁹ secunda dicitur dom⁹ pfiliētis ex infidijs. nam si bonus planeta in ea fuerit inopinato bono gaudebit: si v^o mal⁹: malo inopinato affliget. ¶ Messaballa dic^t si planeta fortune nec cōbust⁹ nec retrograd⁹ fuerit in 2° domo: ppetue felix erit. Si v^o infortnūij fueritq; in sua ptāte sponte ppria: sua dilapidabit. Si v^o non in sua potestate: violentia amittet vel furto. ¶ Pars aut pecunie sumitur a loco domini secunde domus: secūde dico: iuxta partitionē domuū factā secūdū latitudinē terre vsq; ad principiū secunde dom⁹: z eam distantiam adde orienti: s vide in qua domozū finia^t cōputatio: quia terminus distantie est pars pecunie: que si fortune est ex parte eoz quozū indicatiua est illa domus pecunia cōtinget.

*nota
domus est q
venerunt
p. pecunie*

b 2

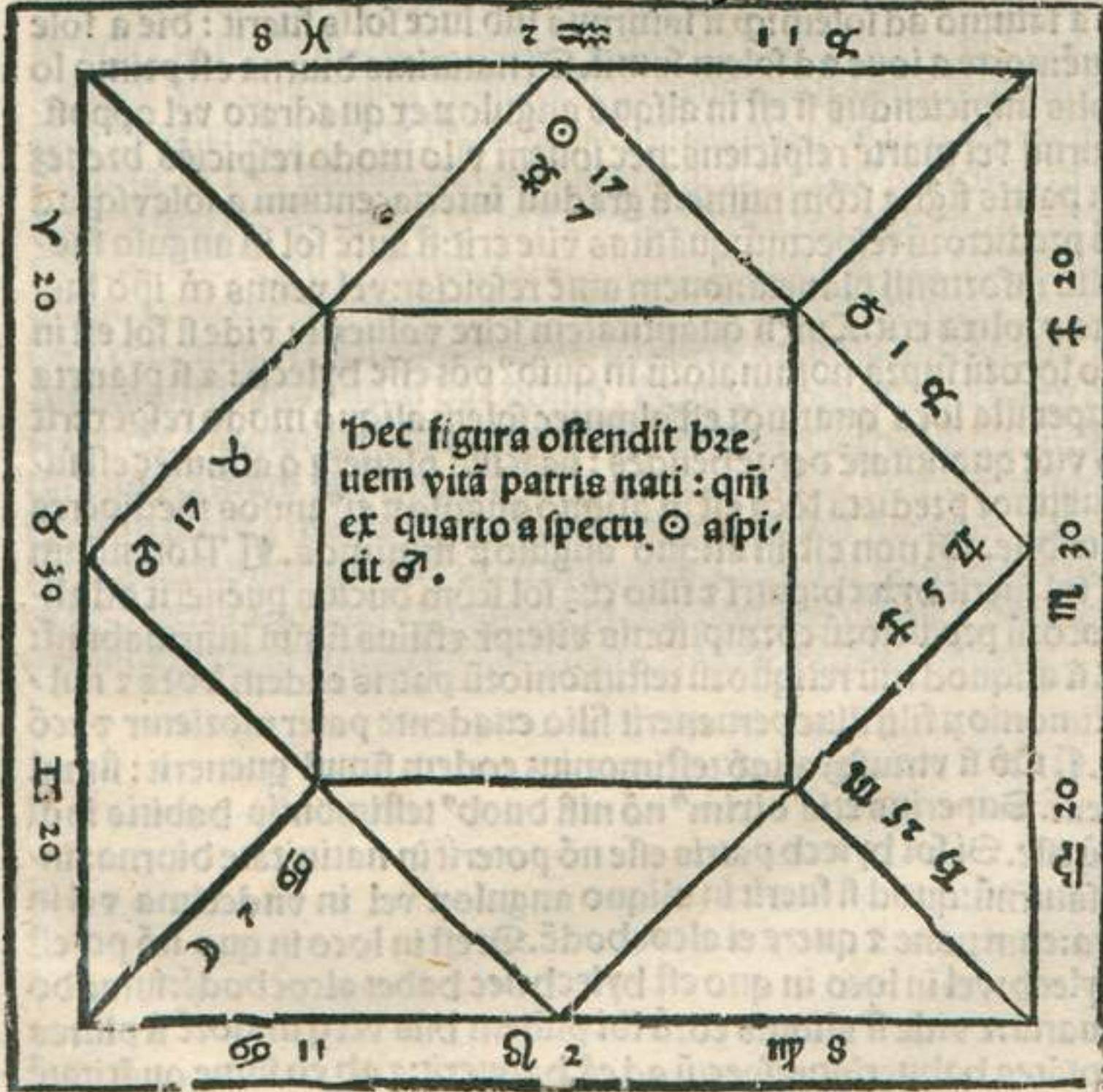

Domus tertia: antiq̄ pbauerunt qđ mars de fratrib⁹ iudicat
z cui⁹ mōi stat⁹ erit: fr̄es habebit: z fm pportione ei⁹ ad
orientē z dominū orientis: fratres eius ad ipm se ha-
bebūt. ¶ Dicit dozoneus. Saturnū planetaz summū de
corpore nascetis iudicare. Iouē vō secundū ab eo qui z
secunde domui ordine assimalatur de pecunia. Martē
vero de fratrib⁹: consanguineis: z fratribus vxozū. Sic enī domui ter-
tie: ordine similis est: Solem vero quartū a saturno quarte domui si-
mitem de patrib⁹. Venerē q̄nte domui similem de leticia z eius adiun-
ctis. Mercuriū de seruis. Lunā de vxozib⁹. Saturnus item octaue do-
mui similis de morte iudicat. Iuppiter none filis de fide. Mars deci-
me similis de victoria z honore. Sol similis vndecime de laude z fa-
ma. Venus duodecime domui similis de labore z penitētia voluptat⁹
precedentis. ¶ Dicit hermes: qđ dñs hore natiuitatis fere equalem po-
tentiam cū domino orientis habet: Dñs vero hore sequentis de pecu-
nia iudicat. Dñs tertie de fratrib⁹ z sic de dominis nouē sequētiū hore
rum operare vsq; ad completionē duodecim domui. ¶ Dicit pthole-
meus: secūdū statum saturni z solis in natiuitate de fratribus maiorib⁹
iudica: fm statum iouis z martis de mediocrib⁹: scđm statuz mercurij
de minimis: scđm statū lune de sorozibus maioribus: scđm statū vene-
ris de minoribus. ¶ Dicit andruçagar. Dominus prim⁹ triplicitat⁹ do-
mus tertie super fratres maiores iudicat: dominus triplicitatis secūd⁹
super mediocres: dñs tertius de minimis. ¶ Dicit çebel: si vis scire an
nascens sit primogenitus matris sue. Vide an saturnus ē in aliquo an-
gulozū vel sol sol in aliquo angulozū in domo sua z regno vel domin⁹
orientis est aliquis trium superiorū z in domo tertie: vel domin⁹ tertie
sit aliquis trium inferiorū z sit in oriente: si aliquod horū testimoniozū
inueneris: iudica primogenitū. Ego autē dico licet hec testimonia sint
concurrentia: tñ ea falsa inuenisse. ¶ Falsum quoq; inueni qđ ptholo-
meus in libro quattuor capituloz dicit. Si inueneris solem z lunam z
orientē in aliquo bicorpozū vel in pluribus iudica gemellos natos fuis-
se. ¶ Falsum quoq; qđ messa halla dicit. Si inueneris partē fratru in si-
gno bicorpozū habebit fratres nascēs nō eiusdem matris z p̄ris cū eo.
¶ Probauī etiā de parte fratru inspiciēdū esse locū maris z dñm tertie
dom⁹ z dñm partis fratru q̄ sumit de die z nocte p additionē distantie
saturni ad iouē z ad orientē. per statū horū triū scire poteris q̄liter fra-
tres sui erga nascētē se habebunt. ¶ Nec itez domus tertia de pericia
legum iudicat: z fm fortitudinē vel debilitatē mercurij si ipse respiciat

Secundo op^m dicit

matris sit primogenitus

hanc domū vel dñm dom⁹ respiciētē suam domū: de pericia legū iudicium fiet. ¶ Si iuppiter nocte domū terciā tenuerit: legis sue rigid⁹ custos erit: si vero in die: apparens ⁊ nō existens erit. ¶ Pars abscondita que nocte ⁊ die sumit: addendo distantia lune ad solem orienti fm planetas respicientes eam: de archanis consciētie nascentis erga deum ⁊ erga homines iudicat: q̄ si iuppiter fortis in natiuitate partē illaz quocūq; modo respexerit: ⁊ deum diliget ⁊ a deo diligetur. Si dñs huius partis retrogradus fuerit simulq; dominus tertie vel none: vel si dominus tertie vel none ex quadrato vel opposito suam domū respexerit in duodecima existens: fidei sue desertor erit. Itē hec dom⁹ ē de vijs breuibus ⁊ diurnis scdm planetas respicientes ⁊ se ⁊ dñm eius iudica.

b 3

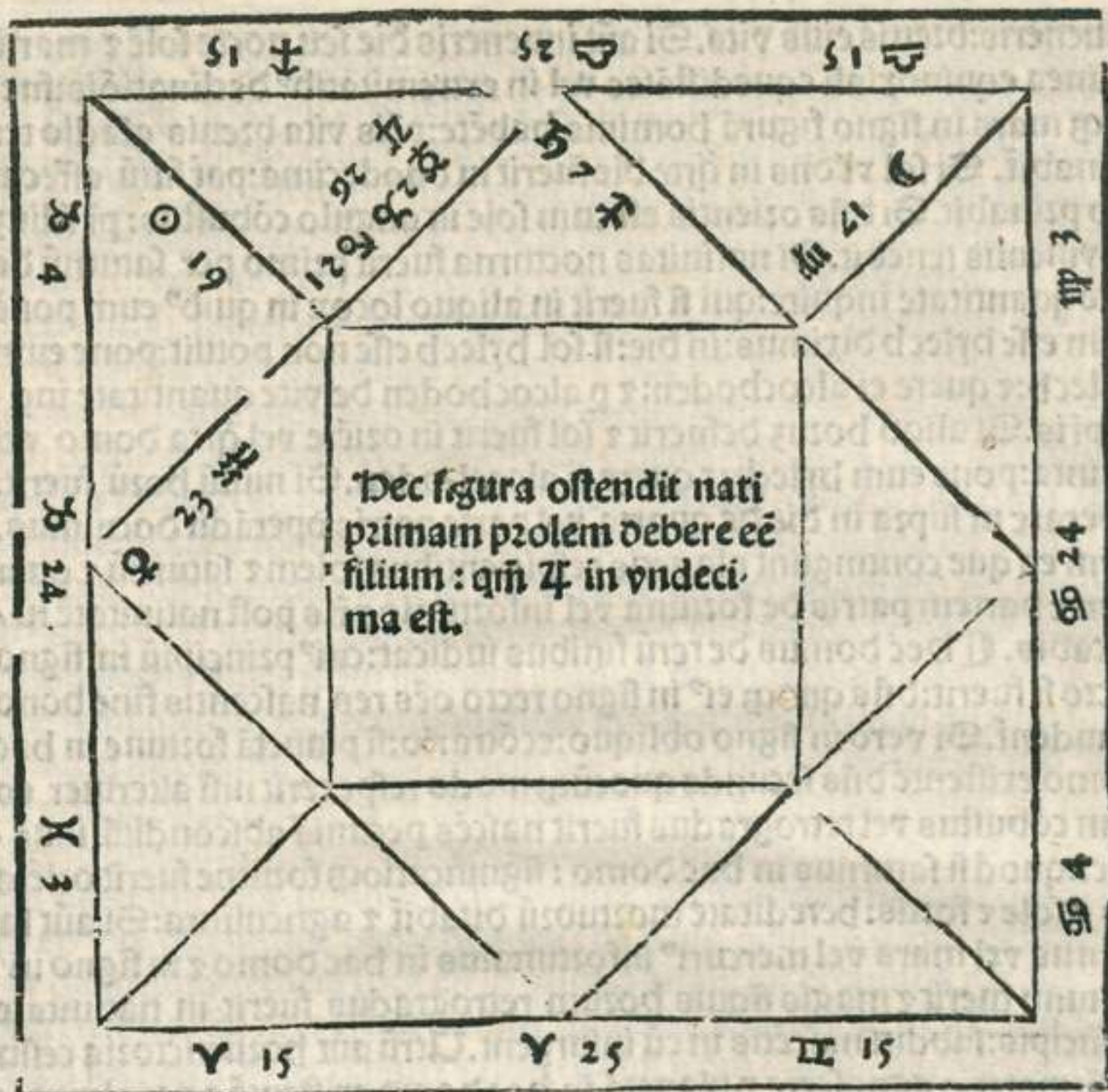
Omnia quarta. Omnes antiqui in hoc consentientes domum
hanc patri: decimam autem matri ascribunt: ptholemeus autem
e contrario sentit. ¶ Anirici. quartam in die domum hanc pa-
tri: decimam matri: nocte e converso ascribit. ¶ Berceiomo-
oz: si domus quarta mascula fuerit est patris. si femina quicumque te-
pore matris est. Hoc autem falsum: nam si quarta mascula: x^o quae ma-
scula erit: veritas est cui et hermes et omnes indii sapientes consentiunt quod antiqui
dixerunt. ¶ Poteris per natiuitatem filii et quantitatem et qualitatem vite pa-
terne relique post natiuitatem pendere hoc pacto. Inspice quattuor lo-
ca que de patre iudicant. locum. scilicet solis locum saturni: domum quartam et par-
tem patris que sumitur in die addendo orienti distantiam solis ad saturnum
nocte a saturno ad solem: quod si saturnus sub luce solis fuerit: die a sole
ad iouem: nocte a ioue ad solem sumitur. Si natiuitas diurna est primo lo-
cus solis inspiciendus si est in aliquo angulo ex quadrato vel opposi-
to saturnum vel martem respiciens: nec iouem villo modo respiciens breuem
vitam patris figit: et secundum numerum graduum interiacentium a sole usque ad
alterum predictorum respectum: quantitas vite erit: si autem sol in angulo fue-
rit nullum infortunij planetam: iouem autem respiciat: vel venus cum ipso fue-
rit: vita proluxa erit. Cuius si quantitatem scire volueris: vide si sol est in
aliquo locorum supra nominatorum in quibus potest esse hylech: et si planeta
qui super illa loca quattuor est almutec solem aliquo modo respexerit
ab eo vite quantitatem deprehendes: nam si ille planeta qui almutec est su-
per quattuor predicta loca est in aliquo angulo ei annos mediocres
patri tribue. Si non est in aliquo angulo minimos. ¶ Notandum
etiam si sol fuerit hylech: patri et filio cum sol secundum ductum peruenit ad ali-
quod locorum predictorum corruptionis vite: pater et filius simul infirmabunt:
quod si aliquod trium reliquorum testimoniorum patris eadem hora et nul-
lum testimoniorum filii illuc peruenerit filio euadente pater morietur et e con-
uerso. ¶ Quod si vtriusque aliquod testimonium eodem simul peruenit: simul
morientur. Superius etiam diximus non nisi duobus testimoniis habitis iudi-
candum esse. Si sol hylech patris esse non poterit in natiuitate diurna: in-
spice saturnum: quod si fuerit in aliquo angulo vel in undecima vel in
quinta: eum pone et quere ei alcohodem. Si est in loco in quo non potest
esse hylech: vel in loco in quo est hylech nec habet alcohodem: sume do-
mum quartam: et vide si aliquis eorum ibi partem habens vel quae maiorem si plures
in ea partes habuerint: respectum ad eam habuerit: et ab eo sume quantitatem
vite. Si non fuerit: vide partem patris et sume ubicumque sit: et inspice si in illa po-
tens eam respiciat: et ab illo sume quantitatem vite: quod si patri alcohodem non

inueneris: breuis eius vita. Si aut inueneris die seu nocte solē z martē
 a linea equinoxiali equedistātes vel in extremitatib⁹ declinatiōis: fue-
 ritq; mars in signo figurā hominis habēte: p̄ris vita breuis gladio ter-
 minabit. Si sol vl' dñs in q̄rte die fuerit in duodecima: pat' filiū affectu
 suo priuabit. Si dñs orientis est cum sole in angulo cōbustus: p̄r filius
 in vinculis tenebit. Si natiuitas nocturna fuerit primo per saturnū de
 vite quantitate inquire: qui si fuerit in aliquo locoꝝ in quib⁹ eum ponē
 dum esse hylech diximus: in die: si sol hylech esse non potuit: pone eum
 hylech: z quere ei alcochoden: z p̄ alcochoden de vite quantitate ing-
 re p̄ris. Si aliq̄d horuz defuerit z sol fuerit in oriēte vel q̄rta domo vel
 quinta: pone eum hylech: z quere ei alcochoden. Si nullū horū fuerit:
 operare ut supra in die de quarta vel parte patris operādū docuimus.
 z fm ea que contingunt planetis respicientibus solem z saturnū z quar-
 tam z partem patris de fortuna vel infortunio p̄ris post natiuitatē iu-
 dicabis. ¶ Hec domus de rerū finibus iudicat: cui⁹ principiū in signo
 recto si fuerit: dñs quēq; ei⁹ in signo recto oēs res nascentis fine bono
 claudēt. Si vero in signo obliquo: ecōtrario: si planetā fortune in hac
 domo existentē dñs secunde quocūq; modo respexerit nisi alteruter eo-
 rum cōbustus vel retrogradus fuerit nascēs pecuniā absconditā inue-
 niet: quod si saturnus in hac domo: significatioq; fortune fuerit oriēta-
 lis a sole z fortis: hereditate mortuorū ditabit z agricultura: Si aut sa-
 turnus vel mars vel mercuri⁹ infortunatus in hac domo z in signo in-
 fortunij fuerit z magis siquis horum retrogradus fuerit in natiuitate
 principis: subditi nascētis in eū insurgent. Utrū aut horū victoria cessu-
 ra fit: poteris agnoscere p̄ planetā in hac domo existentē z per almutē
 natiuitatis: si enī almutē fortior fuerit: nascēs victoriā habebit.

92

24 77

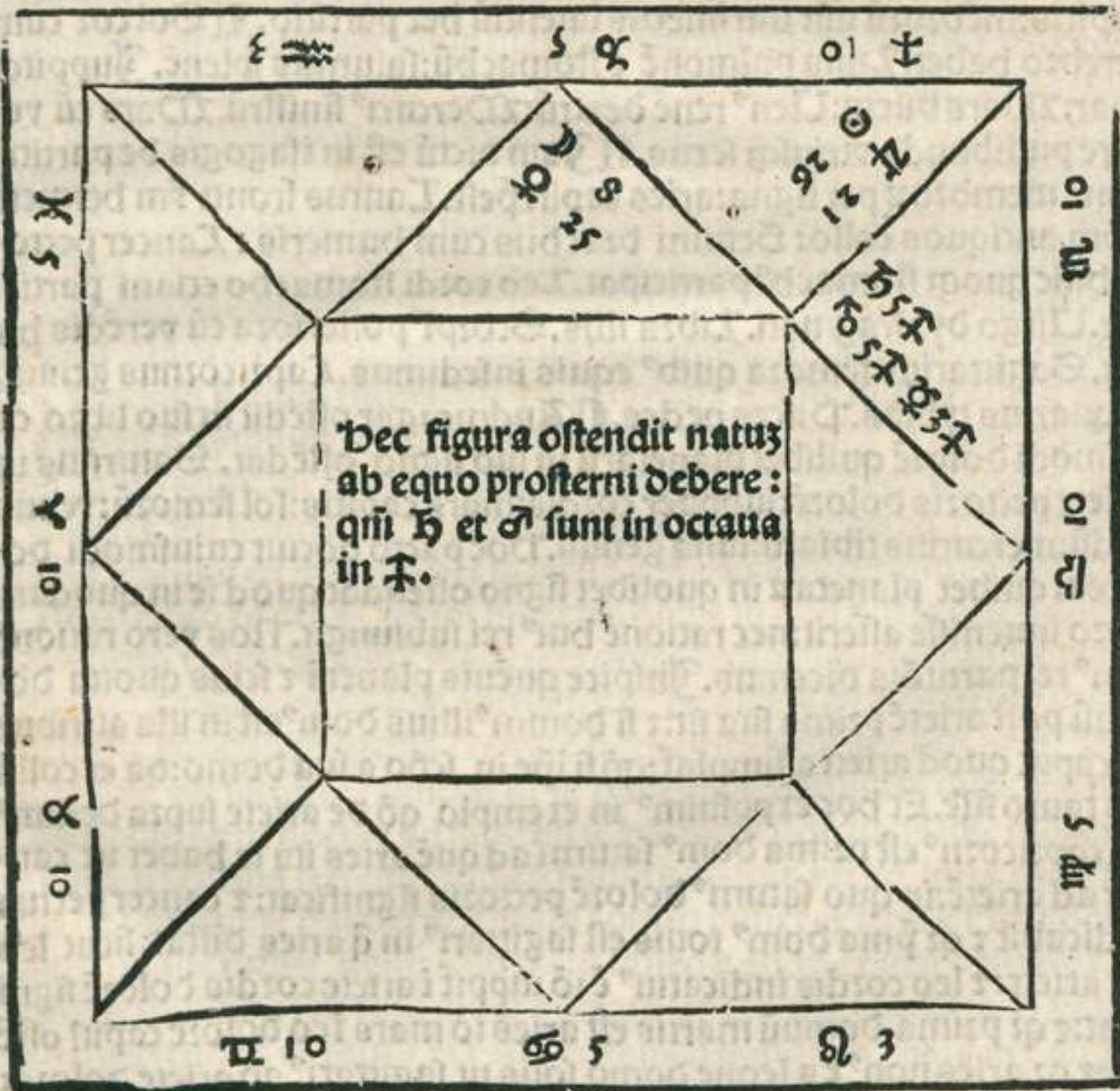
Domus quinta. Si iuppiter et dominus quinte et almutec natiuitatis fuerint in signis humanam formam habentibus: nascens prole carebit: contrarium vero continget si in signis aquaticis: quod si in alijs signis nec multos nec nullos habebit natos. Nec cures verba ptholemei in libro quatuor capitulorum de prole: nec verba hermeti in virga aurea quae probata sunt esse falsa. Si planeta qui iudicat de filijs combustus fuerit: vel planete infortunij adunatus vel in malo respectu aliquo eius est: filij nascens patre superstite morientur. ¶ Dicit andruçagar: dominus primus triplicitatis domus quinte de filijs maioribus: secundus de mediocribus: tertius de minoribus iudicat: quisque secundum fortitudinem suam. Sexum autem proles deprehendere poteris per hec quatuor. Per natu-

ram planete iudicantis de filijs positionē eius respectu solis p proprie-
 tatem quadrantis fm orientē z naturam signi in quo est primū horuz
 quattuor fortissimū: sequentia ordine dicto degenerant. ¶ Messaba-
 la: vide partē filiozū que die z nocte sumif addendo orienti differentiā
 martis ad iouem: que si terminatur in signo masculino: prim⁹ natoz
 mas erit. ¶ Probatū est si iuppiter in quinta vel vndecima fuerit siue
 orientalis siue occidentalis a sole fuerit siue in masculino siue femini-
 no sig fuerit: prim⁹ natoz mas erit. ¶ Notādū etiā q dñs qnte z venus
 iudicant de leticia: scdm statum eozum in natiuitate: z fm respectū do-
 mini quinqe ad orientem vel ad almuteq oriētis: erit affectus filialis er-
 ga patrem.

folij 2

filioz n 017

Nota

Omnia sexta. Primū dicendū de mēbris planetarū z pri-
 us de eis q̄ visū concernunt. Soli z lune oculi dedicant̄
 Hermes: nascētis maris in die oculū dextrū sol iudicat:
 luna sinistrū: in nocte ecōuerso. Fēmine v̄o in die nascē-
 tis dextrum luna: sol sinistrum iudicat: nocte econuerso.
 ¶ Ptholeme⁹ tñ siue maris siue femine siue die siue no-
 cte nascentis oculū dextrū sp̄ ascribit soli: sinistrū lune. ¶ Secūdū her-
 metē: auris dextra nascētis die siue maris siue femine saturni est: fini-
 stra iouis: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ sp̄ dexterā saturno: sinistrāz ioui
 ascribit. Hermes: nascētis in die marti dexterā: sinistrā veneri siue mas-
 siue femina fuerit attribuit: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ tñ sp̄ dextrā mar-
 ti: sinistrā veneri dat. ¶ Omnes mercurio linguā ascribūt z hec particio
 capitis: mēbrozū aut̄ intrinsecus latentū hec particio. ¶ Sol cor cum
 cerebro habet. Luna pulmonē z stomachū: saturnus splenē. Iuppiter
 epar: Mars bilem: Ven⁹ renē dextrū: Mercuri⁹ sinistrū. Mars cū ve-
 nere pudibunda vtriusq; sexus. ¶ Jam dictū est in isagogis de partiti-
 tione mēbrozū per signa: aries capiti p̄est. Taurus fronti fm hermetē
 scdm antiquos collo: Gemini brachiis cum humeris: Lancer pecto-
 ri: huic quoq; stomach⁹ participat. Leo cordi stomacho etiam partici-
 pat. Virgo dyasfragmati. Libra ilijs. Scorpi⁹ posteriora cū verēdis ha-
 bet. Sagittarius femora quib⁹ equis insedimus. Capricornus genua.
 Aquarius tybias. Pisces pedes. ¶ Andruçagar ostēdit in suo libro cu-
 iusmodi dolorē quilibet planetarū in suo signo ostēdat. Saturnus in
 ariete pectoris dolorē: iuppiter cordis: mars capitis: sol femozū: venus
 pedū: mercurius tibiāzū: luna genuū. Hoc pacto docuit cuiusmodi do-
 lorem quibet planetaz in quolibet signo ostēdat quod se in quodam
 libro inuenisse asserit: nec rationē hui⁹ rei subiungit. Nos vero rationē
 hui⁹ rei partitiōis dicemus. Inspice quēuis planetā z scias quotta do-
 muū post arietē prima sua fit: z si domin⁹ illius dom⁹ est in illa attribue
 ei caput quod arietē assimilaf: qd̄ si ip̄e in scdo a sua domo: da ei collū
 qd̄ tauro filē. Et hoc exposuim⁹ in exemplo qd̄ de ariete supra dedim⁹
 qz capricorn⁹ est prima dom⁹ saturni ad quē aries ita se habet ut can-
 cer ad arietē: in quo saturn⁹ dolorē pectoris significat: z cancer pectus
 iudicabit z qz p̄ma dom⁹ iouis est sagittari⁹ in q̄ aries distat: sicut leo
 ab ariete: z leo cordis indicatiu⁹ ē iō iuppit̄ i ariete cordis dolorē signi-
 ficat: z qz prima domū martis est aries iō mars i eo dolorē capiti ostē-
 dit: z qz aries non⁹ ē a leone domo solis ut sagittari⁹ ab ariete dolorēz
 femozū ostendit: z qz aries est duodecim⁹ a tauro p̄ma domo veneris

De amplexibus

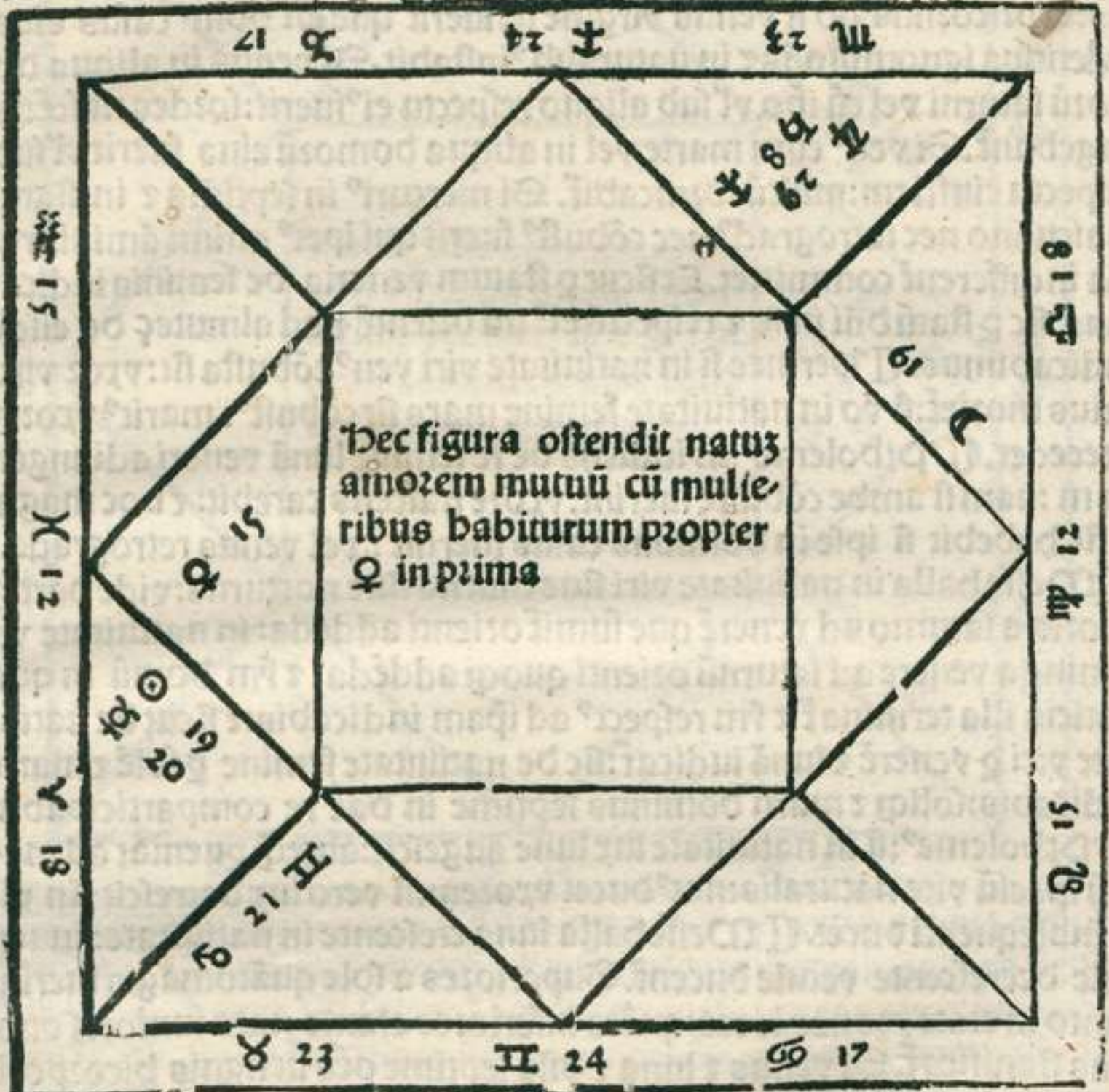
ut pisces ab ariete q̄ pedū dolorē significant: ideo ea in ariete pedes iudicat: et q̄ prima domū mercurij sūt gemini a q̄b⁹ aries vñdecim⁹: ut aq̄ri⁹ tibiāz demōstratiu⁹ ab ariete: iō tibiās mercuri⁹ iudicat. Et quia aries ē decim⁹ a cācro domo lune ut capricorn⁹ ab ariete q̄ capricornus genua iudicat: iō luna i ariete genua iudicat. ¶ Et sciēdū q̄ signa infirmitatū sūt. Taurus: cācer: scorpi⁹: capricorn⁹ et pisces. ¶ Dicit mes saballa: planete superi⁹ hemisperiū tenentes de parte dextra iudicāt: q̄ sub terra de infirmitate partis sinistre. ¶ Hermes dicit: caput oriēti attribundū collū secūde domui: et sic deinceps s̄m p̄portione q̄ ab ariete incipit. Iā dixim⁹ sentētiās auctoz: nūc autē dicendū qualif operandū ē. Si inueneris almuteq̄ in aliq̄ signoꝝ a sole cōbustū vel cū planeta infortunij: mēbrū illi⁹ signi passurū iudica: sc̄dm partitionē quā in ariete dixim⁹. Similit̄ iudica si luna fuerit in aliq̄ angulorū vel in sexta cū planeta infortunij nec aliqs planera fortune eā respexerit. s. mēbrūz passurū cuius dom⁹ illa significatiua: magis autē si luna cū planeta infortunij aliq̄ signū infirmitatū tenuerit. Si luna cū saturno sine respectu planete fortune aliq̄ signoꝝ aquee nāe tenuerit fueritq̄ ip̄a et saturn⁹ fere eiusdē latitudinis: lepre sedationē siḡt: si in signo terre nāe: melancolicā cōplexionē et plerūq̄ cū morbo caduco. ¶ Dicit p̄tholemeus Si sagittari⁹ et gemini cū suo infortunio saturnū et martem habuerint: mania et visioē siḡt demonioꝝ: si luna cū marte aliq̄ aq̄ticoꝝ tenuerit: infortuniū p̄ aquā calidā. Si aliq̄ igneoꝝ p̄ ignē futurū siḡt: si aliq̄ aereoꝝ p̄ sanguinē. ¶ Dicit p̄tholeme⁹. Si saturn⁹ ē in q̄rta: vel eaz ex opposito respiciat ip̄aq̄ t̄rea fuerit: p̄iete nascēs obzuet: si aq̄tica: aq̄ submerget. Si saturn⁹ vel mars fuerint in sagittario: ab eq̄ prosternet. Si dñs septime est in nona vel in tertia et planeta infortunij eū respexerit: a loco edito cadet. ¶ Si sol sup̄ terrā fuerit in aliq̄ angulorū adunatus saturno vel ei opposit⁹ vel ex quadrato nullo planeta fortune eum respiciēte: cecitate laborabit. Si mercuri⁹ dñs sexte est p̄dicto mō se ad saturnū sic habens: perpetuā cecitatē siḡt: testimoniū autē hoc firmi⁹ erit si luna solē vel saturnū respiciat sic se habentes. Similiter iudica: si luna fuerit sup̄ terrā noctez ad saturnū se habuerit p̄dicto de sole mō: magis autē si ip̄a ē dñs sexte: s̄m iudica si mars ad solē vel ad lunā mō p̄dicto de saturno: se habuerit: s̄m malū i oculo patiet̄ ex ictu. Ex ictu hois si mars hūane forme signū tenuerit: si igneoꝝ aliq̄ ex ictu bestiarū: si aliq̄ t̄reoꝝ: fuste v̄l ferro: si aliq̄ aq̄ticoꝝ: ex cerebri reumate. ¶ Et sciendū si mercuri⁹ ē cū sat̄no v̄l i aliq̄ ei⁹ resp̄cū malo: nec mars nec aliqs p̄ta fortune eū respiciat: liguā ipeditā et ligatā: magisq̄ si sup̄ trā suū siḡt si

do impudens

ipse predicto modo se habens pisces tenuerit vel dominus orientis vel almu-
teq natiuitatis fuerit: mutus erit: si ipse est in piscibus cum sole et dominus orientis
idem: marsque respiciat eum nec saturnus: torzente locutionis laborabit.
Si luna sub terra fuerit et cum planeta infortunij in aliquo domo saturni:
pectoris labore cum tussi significat. Si saturnus dominus sexte est et super ter-
ram et mars eum male respiciat nec aliquis planeta fortune: malum in au-
re dextra significat: quod si eodem modo sub terra se habuerit splenis infir-
mitate significat. Si iuppiter dominus sexte fuerit et super terram et eum plane-
ta infortunij male respiciat: significat infirmitate auris sinistre. Si sub
terra eodem modo se habens: infirmitate epatis. Si mars dominus sexte super
terram est et infortunatus: infirmitate dextre naris significat. Si venus si-
militer se habuerit: infirmitate sinistre auris. Si mars sub terra predicto
modo se habuerit: ictericia laborabit. Si venus sic sub terra se habuerit: i-
renibus patietur. Si venus cum marte in scorpiione fuerit: mentula ei cur-
tabitur. Videndum est si pars infirmitatis que die sumitur a saturno ad mar-
tem nocte everso addenda orienti: si subiecta fuerit respectui mali pla-
nete nec respectui alicuius planete fortune: patietur membrum significatum
a signo quo ipsa pars infirmitatis inuenitur. ¶ Semp videndum est si almu-
teq domino sexte coniunctus fuerit vel male eum respiciat sine omni pugnatione
planete fortune et dominus sexte a sole orientalis fuerit: morbus per locum illi-
us planete significatus perpetuus erit. Si vero occidentalis a sole pre-
dicto modo se habuerit: pluribus infirmitatibus laborabit quarum nulla
perpetua erit. ¶ Ptholemeus ait cuius oriens taurus vel scorpius fuerit: ipse
met suum morbum cibis non conferentibus: cogitationeque pusillanimitatis suam
infirmitatem auget. Hoc autem dictum est quia dominus orientis est dominus
sexta: et secundum hanc rationem iudicauit ptholemeus proportionem signorum. Cuius
oriens aries vel libra fuerit: ipse sibi causa mortis erit: quia dominus orientis et octa-
ua idem est. Cuius vero aquarius ipse sibi inimicos parat: quia dominus orientis et
duodecima idem est. Cuius oriens capricornus auarus erit: quia dominus orientis et secunda
idem est. Si oriens sit virgo vel pisces: sua industria regum familiaritatem
et honorem sibi comparabit quia dominus orientis et decima idem est.
Si oriens sit sagittarius vel gemini: ex repositione negociatione compa-
ratorum ditabitur quia dominus orientis et quarta idem est. ¶ Dicit andronicus:
dominus prime triplicitatis sexte de infirmitate iudicat: dominus secun-
de triplicitatis sexte de seruis: dominus tertie triplicitatis eiusdem sexte
de pecudibus. Si status domini prime triplicitatis laudabilis est: parum
morbis laborabit. Si vero illaudabilis: nascens morbis multis afflige-
tur: et secundum hoc quod dominus triplicitatis secundus domus sexte: et

annus 1510

mercuri^o ad orientē ⁊ ad almuteq se habuerit: fm hoc iudica an seruos habiturus sit: ⁊ si habiturus est an bonū an malū p eos consecuturus: ⁊ fm q dñs tertie triplicitatis ⁊ luna se habuerit ad orientē ⁊ ad almuteq scdm hoc iudica an habitur^o sit pecudes an non: ⁊ si habiturus: an vtilis an non sibi future sint.

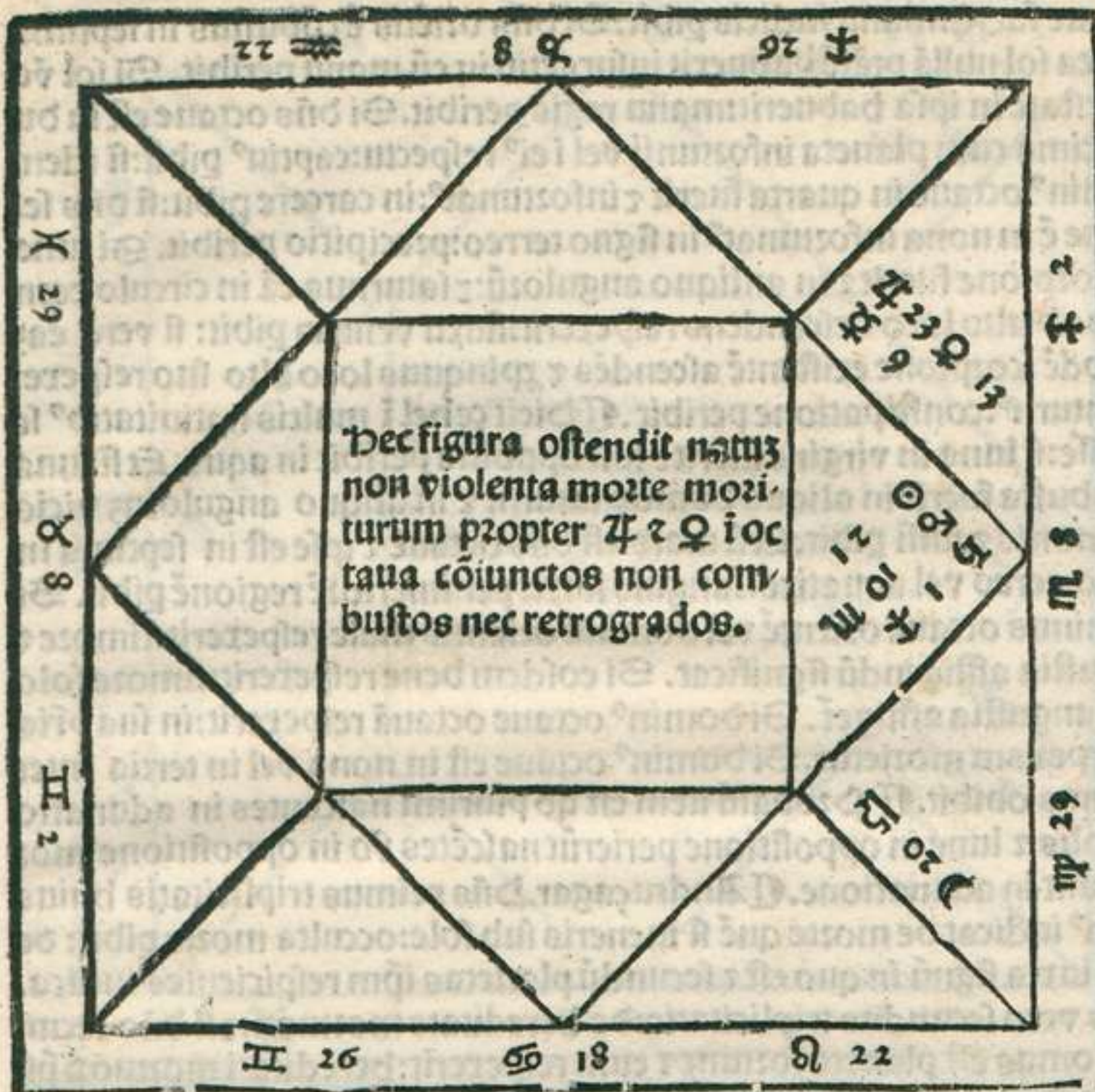
Dominus septima. Ptholemeus. Venus iudicat de feminis: scdm hoc q ipsa se habuerit in natiuitate de illis iudica. Si ipsa fuerit in septima vel in duodecima discordias cuz ipsis nascens habebit vel pro illis. Si vō in oriente vel in vndecima: amorem mutuū cum ipsis ⁊ vtilitatem pro ipsis non modicam. Si venus in leone fuerit: amor vsq in languore intēdet. Dico aut si oriens est aliq domū veneris v' do-

♀
♀

mus honoris eiusdem: res ampli⁹ intendet^r z q̄cūq; de venere dicta sūt
constāt: si illa nec retrograda nec cōbusta nec infortunata fuerit. Qd̄ si
ip̄a combusta fuerit z i aliquo anguloꝝ nec iuppiter eam bene z fortit̄
respexerit: multa occulta z cōtra naturā cōmittet: z magis hec erūt si ve
nus aliq̄d signozū incōtinentie tenuerit. Sūt aut̄ hec: pisces: aries: tau
rus: capricornus: qd̄ si venus virginē tenuerit que est dom⁹ casus eius
ardentius ignominiosus z in naturalib⁹ instabit. Si venus in aliqua do
mozū saturni vel cū ip̄o v̄l sub aliquo respectu ei⁹ fuerit: sordes nascētis
augebunt. Si ven⁹ cum marte vel in aliqua domozū eius fuerit v̄l sub
respectu eiusdem: multū fornicabit. Si mercuri⁹ in septima z in signo
masculino nec retrograd⁹ nec cōbust⁹ fuerit qui ipet⁹ animi āministrat
oia indifferentē committet. Et sicut p̄ statum veneris de feminis iudica
mus: sic p̄ statū dñi in se z respectū ei⁹ ad orientē z ad almuteꝝ de eisdē
iudicabimus. ¶ Hermes si in natiuitate viri ven⁹ cōbusta sit: vxoz viro
prius moriet^r: si v̄o in natiuitate femine mars sit cōbust⁹: marit⁹ vxozes
precedet. ¶ Ptholeme⁹: in iudicijs de re femine lunā veneri adiungen
dam: nam si ambe cōbuste fuerint: vxoze nascens carebit: z hoc magis
se sic habebit si ipse in domibus casus fuerint: vel venus retrograda.
¶ Messahalla in natiuitate viri siue diurna siue nocturna: vide partes
vxoris a saturno ad venerē que sumit̄ orienti addēda: in natiuitate v̄o
femine a venere ad saturnū orienti quoq; addēda: z fm̄ domū in qua
noticia illa terminat̄ z fm̄ respect⁹ ad ip̄am iudicabis: z sicut de natiui
tate viri p̄ venerē z lunā iudicat̄: sic de natiuitate femine p̄ solē z martē
iudicabis: soliq; z marti dominus septime in hac re comparticipabit.
¶ Ptholeme⁹: si in natiuitate lux lune augetur: anteq; pueniat ad me
diū spaciū vite naturalis: nat⁹ ducet vxozem: si vero lux decrescit: in vi
ta subsequenti ducet. ¶ Messahalla luna crescente in natiuitate: iuuen
cule decrescente vetule ducent. Superiores a sole quātomagis fuerint
tanto in etate proeuctiores: quātō inferiores etanto nato iuniores ducē
das significat. Si venus z luna z dñs septime oēs in signis bicorpozi
bus fuerint multas vxozes ducet: si duo tm̄ de his tribus sic se habue
rint: pauciores: z sic deinceps: si in signo firmo: vnā. Et eodē modo iu
dicandū in natiuitate femine per solē z martē z dominū septime. ¶ Di
cit andruçagar dñs prim⁹ triplicitatis domus septime de vxoze iudi
cat: secund⁹ vero triplicitatis dominus de aduersarijs: terti⁹ v̄o tripli
citat̄ dominus de comparticipantib⁹ quālibet rem: z scōm vim z for
titudinē cuiusuis horū: z respectū ad orientē z ad dominū orientis: iu
dicabis de cōmodo vel in cōmodo ex supradictis puenturo.

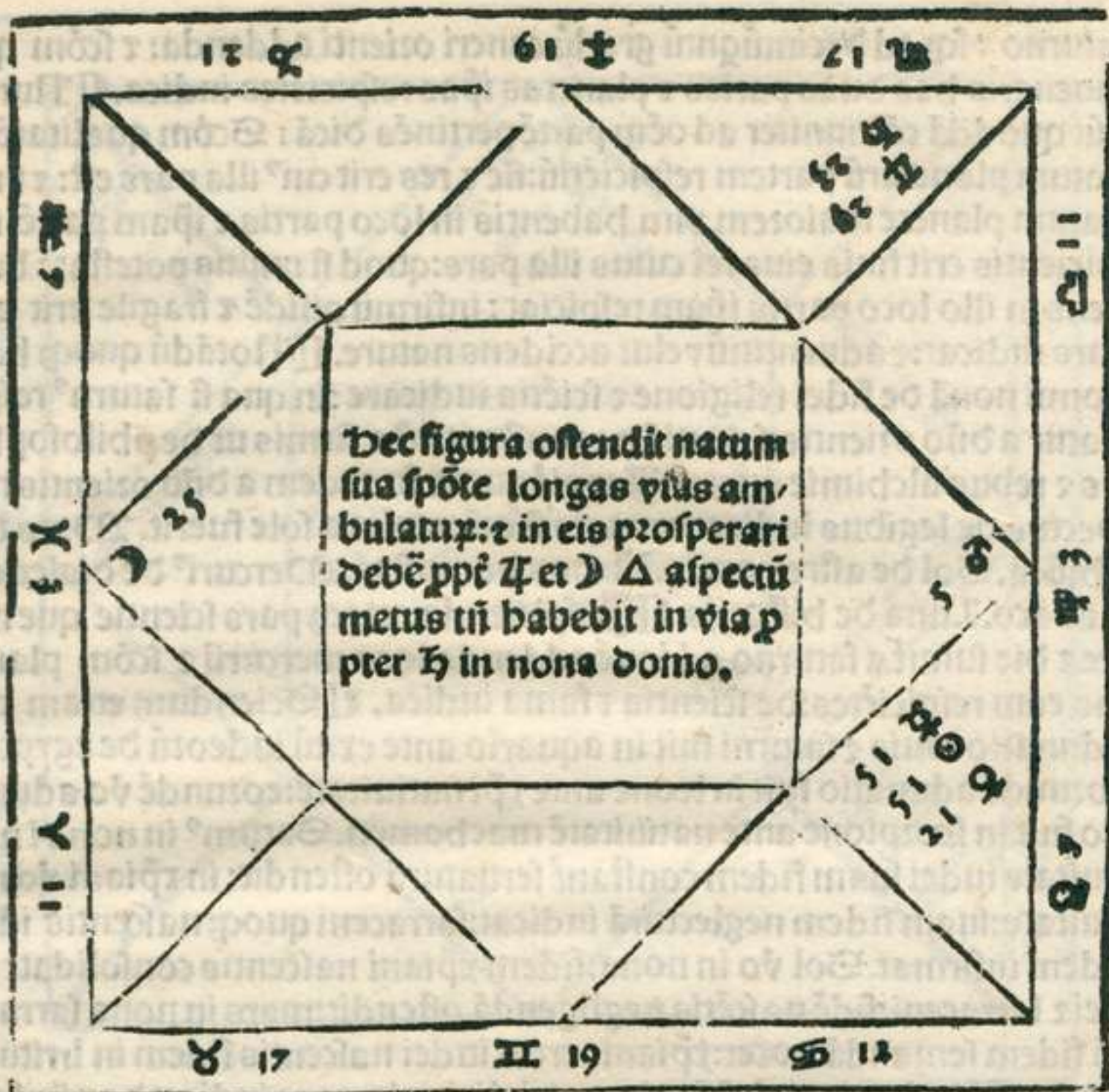
mḡmētio

7

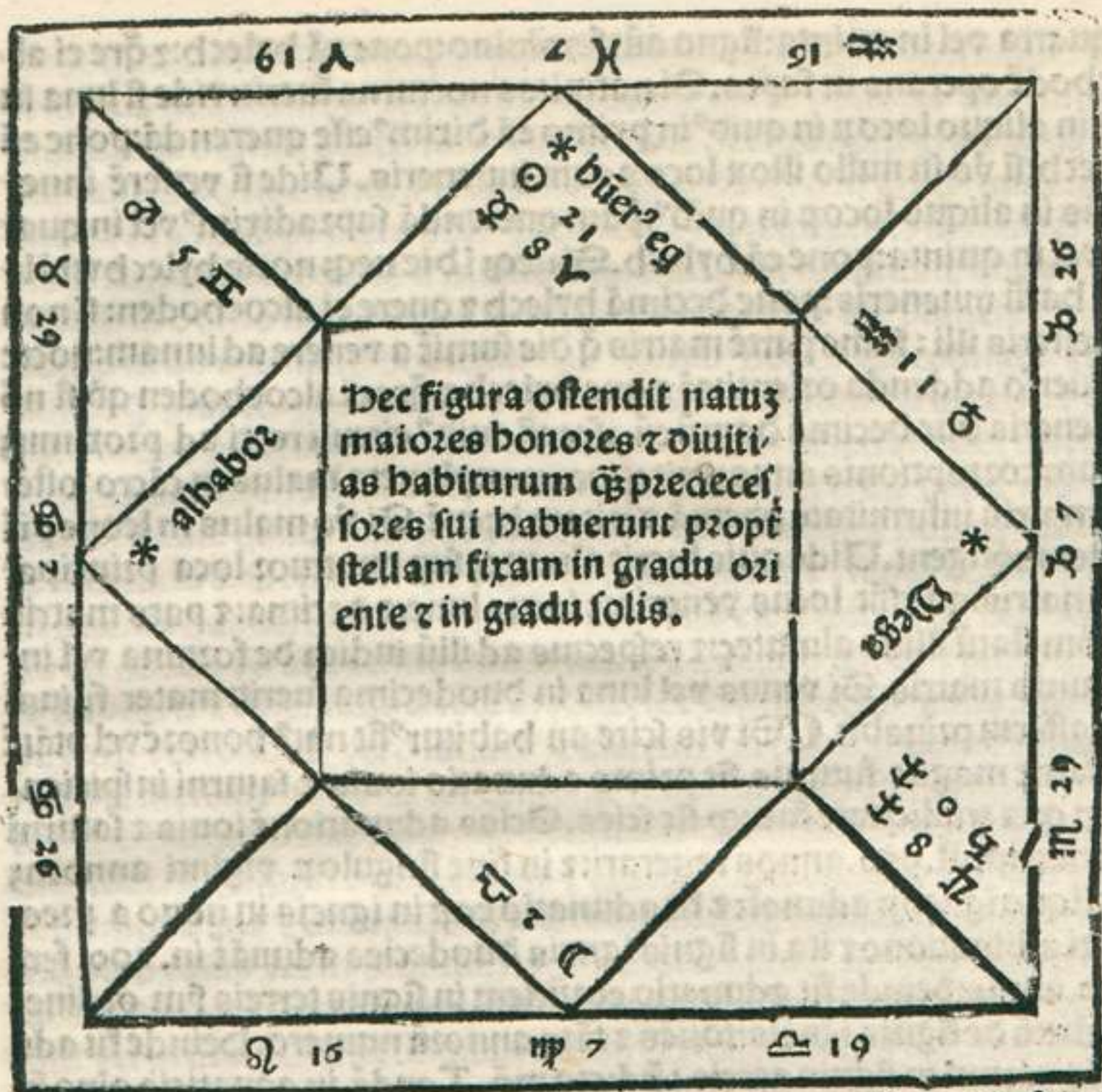
Domus octava. Juppiter 2 ven^o in domo octava nec cō-
 busti nec retrogradi: nō violenta morte moriturū signifi-
 cant. Si saturn^o i octava 2 oriēs ignee nature fuerit: per
 aquā moriturū signū: marte tenēte octavā humane figure
 signū: vel secundā tauri faciē vel primā leonis: ferro pe-
 riturū significat. ¶ Ptoleme^o. Si mars fuerit in gemi-
 nis 2 sol in piscib^o per quadratū ab eo distans in natiuitate diurna: vel
 luna i nocturna: suspendio peribit: si luna fuerit in octava cum saturno
 vel marte vel mercurio non fortunato vel in respectu quadrato ali-
 cuius horum: male morietur. ¶ Messeballa si venus a sole distiterit.
 quadragintaseptem gradibus siue orientalis siue occidentalis. Mer-
 curius vigintiseptem: 2 alter horum potestatem in octava habuerit:
 male morietur. Si mars ioui oppositus fuerit 2 alter horum dominus

81
octave fuerit: manu iudicis pibit. Si dñs oriētis ē cōbustus in septima
z in ea sol nullā prātē habuerit insurgētū in eū manu peribit. Si sol vō
potestatē in ipsa habuerit: manu regio peribit. Si dñs octave est in du
odecima cum planeta infortunij vel i ei⁹ respectu: captiu⁹ pibit: si idem
domin⁹ octave in quarta fuerit z infortunat⁹: in carcere pibit: si dñs se
ptime ē in nona infortunat⁹ in signo terreo: precipitio peribit. Si luna
in scorpiōne fuerit z in anliquo angulorū: z saturnus eā in circulo ecen
trico ab alto loco descendens respexerit: fluxu ventris pibit: si vero eaz
in eodē scorpiōne existentē ascendēs z p̄pinquus loco alto suo respere
rit saturn⁹: constipatione peribit. ¶ Dicit cebel i multis natiuitatib⁹ se
pbasse: si luna in virgine fuerit z soli opposita peribit in aqua. Et si luna
combusta fuerit in aliqua domoz saturni z in aliquo angulorūz vicio
pulmonis z tussi pibit. Et si mars est dñs octave z ipse est in septima in
signo aereo vel aquatico: sanguis fluxu per inferiorē regionē pibit. Si
dominus octave orientē vel dominū orientis male respexerit: timore z
angustia affligendū significat. Si eosdem bene respexerit: timore solo
sine angustia affliget. Si domin⁹ octave octauā respexerit: in sua p̄ria
vel p̄pe eam morietur. Si domin⁹ octave est in nona vel in tertia inter
alienos obibit. ¶ Probatū item est qđ plurimi nascentes in adunatio
ne solis z lune in oppositione perierūt nascētes vō in oppositione mor
tui sunt in adunatione. ¶ Andruçagar. Dñs primus triplicitatis huius
dom⁹ iudicat de morte quē si iueneris sub sole: occulta morte pibit: de
qua iuxta signū in quo est z secundū planetas ipm respicientes iudica.
Dñs vero secundus triplicitatis: de hereditate mortuoz: z si dñs secun
de domus est planeta fortune z eum respexerit: hereditati mortuoz p̄si
debit. Dominus vō terti⁹ triplicitatis fm statum suū de statu cogitatio
num nascentis mentisq; angustijs iudicat z penitentia.

Domus nona. Si dñs orientis in nona fuerit sponte sua vias longas ibit qđ si planeta fortune in eadē nona cum ipso fuerit vel ipam respiciat: in vijs suis bene ei continget: si autē aliter: ecōuerso. Saturn⁹ in nona ostendit metus futuros in itinere: magis autē in mari: et adhuc amplius si in signo aq̄tico. Mars filr in nona timorē indicat: sed magis in terra futuz: et adhuc ampli⁹ si in signo terreo. Si dñs orientis est in nona: ostendit nascentes vias longas affectare: similiter dñs orientis in septima ostendit qm̄ in sua patria parū morabit: et scđm ei⁹ statum inter alienos ei cōtinget: et fm̄ respectū planetarū ad ipm̄. ¶ Videnda est quoq; pars itineris in terra agendi que sumit iuxta equationem domorū a domino none vsq; ad principiū none addenda orienti. Similiter pars itineris agendi per aquas inspicienda: que sumitur a

saturno vsq; ad decimūqntū gradū caneri orienti addenda: et scdm qđ
inteneris has duas partes et planetas ipsas respiciētes iudica. ¶ Nunc
aut quoddā cōmuniter ad oēm partē pertinēs dicā: Scdm qualitātē et
statum planetarū partem respiciētū: sic et res erit cui⁹ illa pars est: et fm
statum planete maiorem vim habentis in loco partis et ipsam partē re
spicientis erit finis eius rei cuius illa pars: quod si nullus potestātē ha
bens in illo loco partis ipsam respiciat: infirmū quidē et fragile erit qđ
pars indicat: et aduentitiū velut accidens nature. ¶ Notādū quoq; hāc
domū nonā de fidei religione et sciētia iudicare: in qua si saturn⁹ respi
ciatur a dño orientis: sciētia de constantib⁹ et firmis ut de philosophi
cis et rebus alchimie quere. Iuppit⁹ quoq; in eadem a dño orientis re
spectus de legibus iudicat et magis si orientalis a sole fuerit. Mars de
phsica. Sol de astronomia. Venus de musica. Mercuri⁹ de dialetica
et abaco. Luna de historijs. ¶ Inspicienda quoq; pars scientie que no
cte et die sumit a saturno ad ionē addenda loco mercurij et scdm plane
tas eam respiciētes: de scientia et fama iudica. ¶ Sciendum etiam qđ
adunatio iouis et saturni fuit in aquario ante exitū iudeorū de egypto:
eorundē adunatio fuit in leone ante xpī natiuitatē: eorundē vō aduna
tio fuit in scorpione ante natiuitatē machometi. Saturn⁹ in nona i na
tiuitate iudei suam fidem constanē seruaturā ostendit: in xpīani vō na
tiuitate: suam fidem neglecturā iudicat: sarraceni quoq; nascentis idez
fidem infirmat. Sol vō in nona: fidem xpīani nascentis consolidat: iu
dei et sarraceni: fidē nascētis negligendā ostendit: mars in nona sarrace
ni fidem seruandā docet: xpīani vero et iudei nascentis fidem in irritum
ducit. ¶ Andruçagar dñs primus triplicitatis none iudicat de vijs lon
gis. Dñs vero secund⁹ triplicitatis de scientia. terti⁹ vero de somnijs: et
scdm statū horū de his reb⁹ iudicandū. Et si dom⁹ nona in signo firmo
inchoet: vel saturnus in ea: nisi ipsa inchoet ab ariete: somnia vera vi
debunt. si vō in signo mobili: somnia sine effectu erunt. ¶ Si saturnus
dñs none fuerit: plurimis sōniorū suorū mortuos et plāctus et demones:
sepulchra quoq; et vias suas p̄ deserta fieri videbit. Si iuppiter domi
nus none fuerit plurimis sōniorū suorū personas honorabiles oratio
nes facere ecclesias: et huiusmodi videbit. Si mars: bella: egtes: equos
ignes: canes. Si sol: reges: principes: ptātes. Si ven⁹ feminas et reliquā
materiā odarū. Si mercuri⁹ doctos libros scolas et huiusmodi. Si luna
aquas mare puteos iter agere volare per aera videbit.

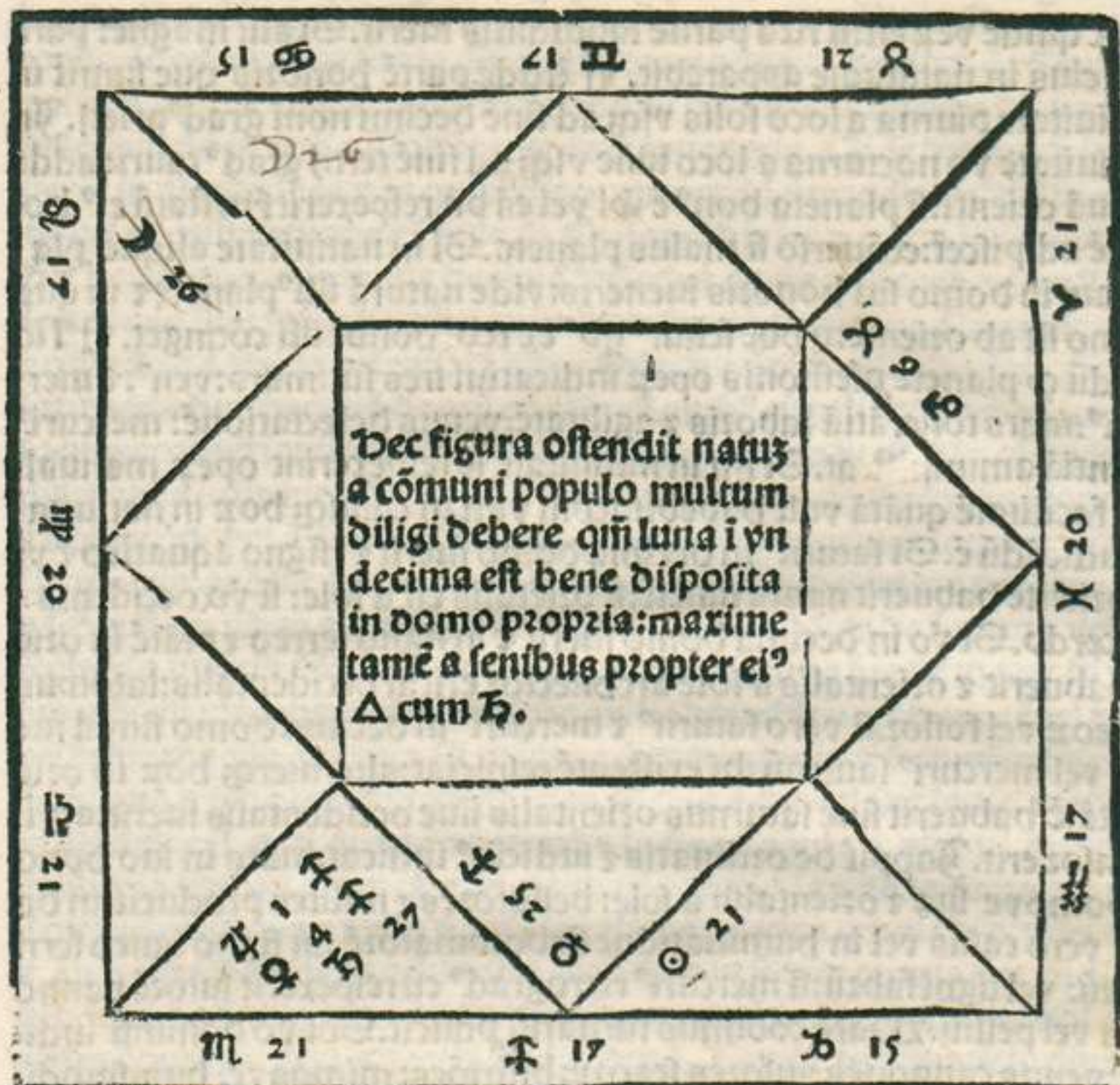

Dimus decima. Si natiuitas diurna est et ven^o est in vn-
decima vel decima vel septima ul' in oriente: pone eā by
lech nisi ipsa combusta fuerit: deinde vide quis planeta
ipsam respiciat: et ptātem in illo loco habuerit: et fac illi
habere alcochoden: quod si alcochodē est in aliquo an-
gulozū ei attribue annos mediocres: si vero alibi mini-
mos. Et infortunij planete ex malo minuūt respectu. Planete v̄o fortu-
ne ex q̄cūq; respectu augmētāt q̄ alcochoden dona ostendit et ē ducēd^o
loc^o veneris ad locū alicui^o interēptoz q̄ prim^o ē loco ānoz alcochode
p̄ hoc sciem^o q̄ntitatē vite m̄ris. Si ven^o fuerit cōbusta vide locuz lune
quā si inneneris in oriēte vel in septima: signo siue masculino siue femi-
nino vel in tertia siue masculino siue feminino: vel in 10°. vel in. 11° vel

han

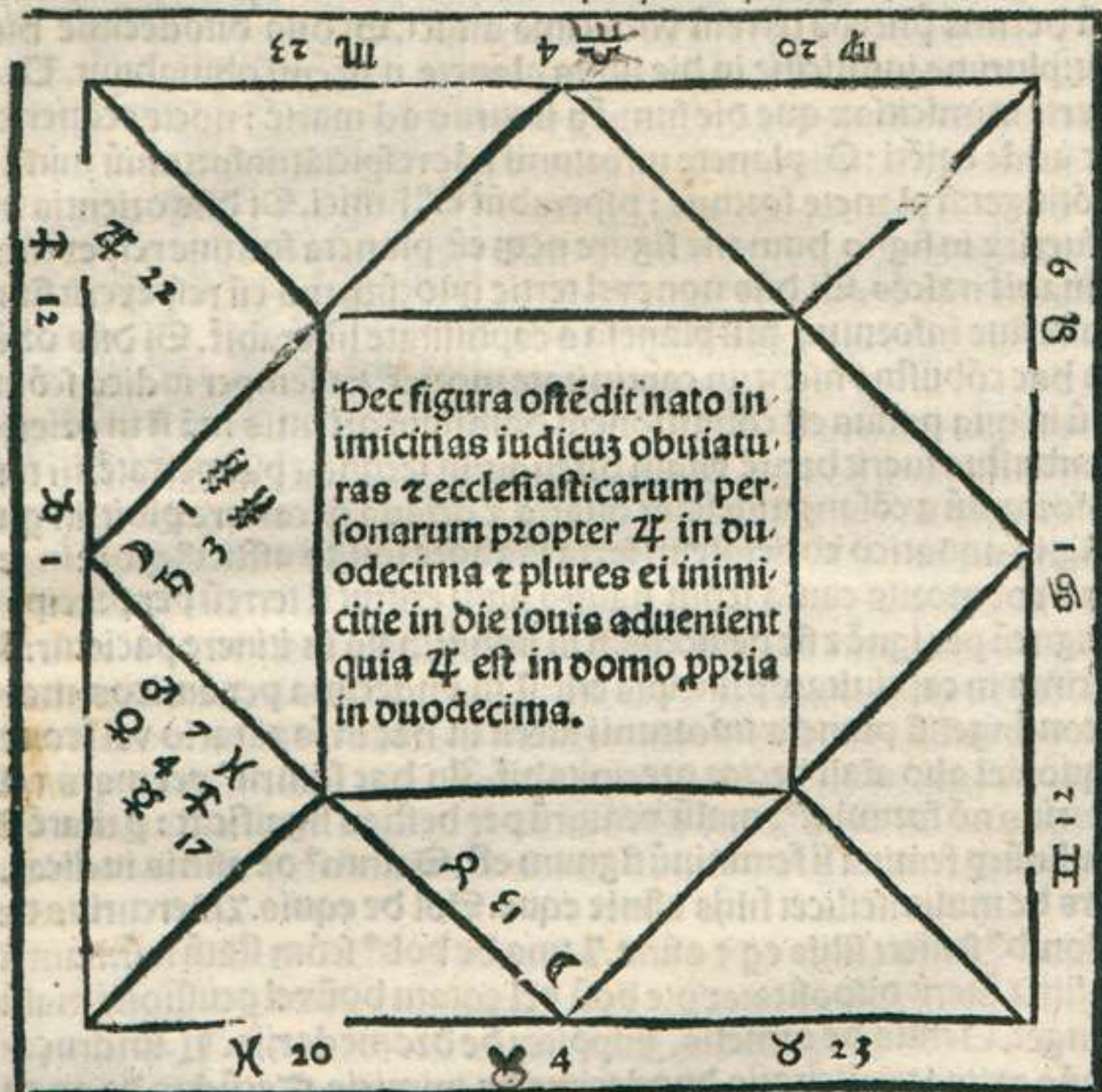
in quarta vel in quinta: signo autem feminino: pone eam hylech: et quere ei al-
cochodē operans ut supra. Si natiuitas nocturna fuerit: vide si luna fu-
erit in aliquo locoꝝ in quibus in primo eam diximus esse querendam: pone eam
hylech: si vero in nullo illoꝝ locoꝝ eam inueneris. Uide si uenerē inne-
neris in aliquo locoꝝ in quibus ipsam querendam supradiximus vel in quar-
ta vel in quinta: pone eam hylech. Si neque in die neque nocte hylech uerū-
bet harū inueneris: pone decimā hylech et quere ei alcohoden: si non
inueneris illi: sume partē matris quā die sumit a uenere ad lunam: nocte
ecōuerso addenda orienti: eam pone hylech et quere ei alcohoden quod si nō
inueneris duc decimā domū cū ascensionibꝯ circuli recti ad proximum
locum corruptionis annoꝝ uite. Hermes: planeta malus in cācro ostē-
dit matris infirmitatē perpetuā et uitam breuē. Si uero malus in leone pri-
eadem cōtigent. Uide quis fuerit almuteꝝ sup quatuor loca principa-
lia matris: que sūt locus ueneris: et locus lune: et decima: et pars matris
et scōm statū illius almuteꝝ: et respectus ad illū iudica de fortuna vel in-
fortunio matris. Si uenus vel luna in duodecima fuerit: mater filium
suo affectu priuabit. ¶ Si uis scire an habiturꝯ sit natꝯ honorē uel ptatē
uel fame magne futurus sit primo adunatio iouis et saturni inspicien-
da in qua triplicitate fuit: quod sic scies. Scias adunationē iouis et saturni
in ariete: post. 960. annos reiterari: et in fine singuloꝝ uiginti annoꝝ
in aliquo igneoꝝ adunatꝯ: et fit adunatio eoꝝ in igneis in nono a prece-
denti adunatione et ita in signis igneis duodecies adunatꝯ in. 200. fere
et. 40. annis: deinde fit adunatio eorūdem in signis terreis sicut ordineꝝ
predictū de signis igneis: toties et tāto annoꝝ numero. Deinde fit adu-
natio eorum in signis aereis: sicut dicto modo. Tandē in aquaticis oīno sicut
dicto modo. ¶ In tpe autē hoc. 1154. ab incarnationē dñi est adunatio
eorū in triplicitate terrea: eoꝝ. n. prima adunatio in signo terreo fuit in
uirgine: post adunationē autē in igneis mutatio est facta in terreis: nūc autē
122. anni sunt ex quo inceperunt adunationes in hac triplicitate fieri:
restat autē adhuc. 113. p. quibus cōtinuabūnt adunatiōes in eadē. Dis autē na-
tiuitas que fit in hoc tpe dum adunatiōes in terreis fuerint magni ho-
noris et magne fame erunt. Magis autē cuiꝯ oriens fuerit gradus in quo
prima adunatio fuit cuius oriens fuerit gradus in quo fuit adunatio
proxima ante natiuitatem. Est autem distantia adunationum uigin-
ti annoꝝ. ¶ Hermes. Omnis nascens cū aliquā fixarū primi hono-
ris in oriente uel in principio decime uel in gradu solis in natiuitate
diurna: uel in gradu lune in natiuitate nocturna habuerit. Honorē et diuiti-
as maiores quibus antecessores sui possidebit scōm temperantiā illius fixe

Hoc quidē vix est: si fixa parte latitudinis fuerit. Si autē magne: parū
 vis eius in natiuitate apparebit. ¶ Adde partē honoris que sumit in
 natiuitate diurna a loco solis vsq; ad finē decimi noni grad⁹ arietis. In
 natiuitate v̄o nocturna a loco lune vsq; ad finē tertij grad⁹ tauri: adde
 inquā orienti: si planeta bon⁹ ē ibi vel eā bñ respexerit fm statū ei⁹ ho-
 norē adipisces: ecōuerso si malus planeta. Si in natiuitate aliquē pla-
 netam in domo sui honoris iueneris: vide naturā illi⁹ planete ⁊ in quā
 domo sit ab oriente: p hoc scitur⁹ qb⁹ ex reb⁹ honor illi cōtinget. ¶ No-
 tandū q; planete p̄fessionis ope ⁊ indicatiui tres sūt: mars: ven⁹: ⁊ mer-
 curi⁹: mars tolleratiā laboris ⁊ agilitatē: venus delectationē: mercuri⁹
 scientiā amministrat. Si isti in natiuitate se respexerint ope ⁊ manuali
 tum facilitatē quātā vult habebit: scdm vim m̄ cuiusq; horū in natiuita-
 te iudicādū ē. Si saturn⁹ in decima domo fuerit ⁊ i signo aquatico ⁊ v̄i
 in oriente habuerit nauta nascit⁹: si oriētalis est a sole: si v̄o occidenta-
 lis cerdo. Si v̄o in decima domo fuerit ⁊ in signo terreo ⁊ ptātē in oriē-
 te habuerit ⁊ orientalis a sole architector erit: si occidentalis: latomus
 puteorū vel fossor. si vero saturn⁹ ⁊ mercuri⁹ in decima domo simul fue-
 rint vel mercuri⁹ saturnū ibi existentē respiciat: alteruterq; horū in oriē-
 te ptātē habuerit siue saturnus orientalis siue occidentalis fuerit: agri-
 mentor erit. Iuppit̄ de ordinatis ⁊ iudicib⁹ iudicat. mars in suo hono-
 re domove sua ⁊ orientalis a sole: bellatores ⁊ milites producit: in do-
 mo vero casus vel in humiliatione flebotomatorē: in signo igneo ferri
 fabrū: vel ligni fabrū: si mercuri⁹ retrograd⁹ eū respexerit sutorē panno-
 rum vel pelliū. Mars cōbustus furnariū pducit. Sol v̄o dominū iudi-
 cat: venus caupones: lusoꝝ scacoꝝ: histriōes: mimos ⁊ c. huiusmodi.
 mercuri⁹: magistros: scribas. Luna v̄o mercatores: iterq; agētes. ¶ An-
 druçagar: dñs prim⁹ triplicitatis dom⁹ decime de matre iudicat. Dñs
 secund⁹ de honore: tertij de p̄fessione: scdm vim autē cuiusq; horū in
 natiuitate iudiciū moderandū. ¶ Ptholeme⁹ p planetā oriētālē scies
 professionem nascentis. ⁊ iudica fm q; docuimus si saturnus in deci-
 ma esset iudicandū.

Domus vndecima. In hac iuppiter: nec retrograd⁹: nec
 cōbustus: nec in domo casus: vel humiliatiōis: fortunā
 z fauorē cōmunē in oib⁹ rebus suis ostendit: magis au-
 tem si ptātē in oriente habuerit: vel in loco solis in nati-
 uitate diurna: vel i loco lune in natiuitate nocturna. In
 hac venus amorē muliebzē multiplicat: sed ab amoris
 principio finis degenerat: qz hec est dom⁹ opposita domui leticie vene-
 ris. Mercuri⁹ in hac figuram boīs optinens amicitia prudentiū z par-
 uulorū promittit: si nō hominis figuram optinet: mercimoniorū fortu-
 nam promittit. Sol amicitia regum z potestati. regūq; clauigerū osten-
 dit: finem eius rei scdm̄ statum solis diiudica. Saturnus z mars cōtro-
 uersas z molestias ex parte amicoꝝ minant z pannoz amissionē. Naz
 plurimi sapientum pannos huic domui ascribunt: alij vō quinte: luna

nec cōbusta nec adunata nec a planetis infortunij male respecta: ami-
 ciciā z fauorē coiuꝝ promittit. Uide partē amicorū que sumit die a mer-
 curio in locū lune: nocte econuerso addenda orienti: z scōm domū in q̄
 est z fm planetas hāc partem respicientes iudica. ¶ Andruçagar: pri-
 mus dñs triplicitatis huiꝝ vñdecime de amicis iudicat: secūdꝰ de mer-
 catura: tertīꝰ de vestimentis: scōm quorū dñorū statū de his rebꝰ iudica

Duodecima domus. Hec inimicitiarū z captiuitatum et
 carceris z equitaturarū z hominum presidētiū brutis:
 nā planete h̄ existētis docet ex q̄ pte p̄dicta timeamꝰ. Sa-
 turnꝰ enī senū z seruorū z hoīū iutiliū ostēdit. Iuppit̄ ho-
 norabiliū fideiqꝝ mḡorū iudiciū q̄qꝝ inimicitias ostēdit
 Mars militū violētorū z vniuersorū latronū. Sol regū

z patris. Venus feminei sexus matrisq. Mercuri⁹ magistroꝝ sapiētū
eloquētū: luna vniuersorū. ¶ Et s̄m domū quā iudicat planeta hic exi
stens: ex parte illi⁹ domus inimicitie puenture sūt. Nā si planeta p̄ naz
iudicauerit ipse nascens inimicitias sibi cōpabit: si secundaz pecunia: si
tertiā fratres: si quartā parentes: si q̄ntā filij: si sextā serui: si septimā vxo
res z socij in aliq̄ negotio: si octauā hereditas mortuorū: si nonā extra
nei: si decimā p̄nceps terre: si v̄ndecimā amici. Si dñs duodecime hic
fuerit: plurime inimicitie in die illius planete nascenti obuiabunt. Vi
de partē inimicitiaz que die sumit a saturno ad martē: nocte ecōuerso
hanc adde oriēti: Si planete infortunij hāc respiciāt: infortuniū inimi
cis cōtinget: si planete fortune: p̄sperabūt ei⁹ iimici. Si dñs orientis in
hac fuerit z in signo humane figure neq̄ eū planeta fortune respexerit:
captiuabit nascēs. Si dñs none vel tertie quocūq̄ mō eū respexerit siue
fortune siue infortunij fuit planeta a captiuitate liberabit. Si dñs oriē
tis in hac cōbustus fuerit: in captiuitate moriet. Et semper iudica sc̄dm
domū in qua passus est cōbustionem dominus orientis: nā si in orien
te combustus fuerit breuē vitam ostendit: in secunda paupertatē: in ter
tia infortuniū a cōsanguineis: in quarta z octaua q̄ carcere p̄bit: in q̄n
si in signo aquatico ebrietate: in sexta lāguore longo afflic⁹ p̄bit: in se
ptima vxoꝝ mortis causa sc̄dm naturā signi erit: ut si terreū per precipi
ciū: si igneū per ignē z sic deinceps: si in nona: mala in itinere pacietur: si
in decima in captiuitate principis erit: si in v̄ndecima per amicos ma
lum continget: si planeta infortunij fuerit in hac in sagittario vel leone
ab equo vel alio aīali vector precipitabit. In hac saturn⁹ vel mars vel
mercurius nō fortunat⁹: malū venturū per bestias significat: p̄ marē si
masculinū: p̄ feminā si femininū signum est. Saturn⁹ de afinis iudicat.
Mars de mulis: scilicet filijs afiniz eque. Sol de equis. Mercurius de
brudonib⁹ scilicet filijs eq̄ z afine. Luna de bob⁹ sc̄dm statū suū: nam si
male luna fuerit disposita: ex pte boū vel egtaru boū vel p̄cussione malū
continget. Venus de camelis. Iuppiter de dromedaris. ¶ An druca
gar: dñs prime triplicitatis duodecime de inimicis. Secūdus de angu
stijs: Tert⁹ de pecorib⁹ z pecudibus iudicat singuli s̄m propriū.

¶ Explicit feliciter liber abraham iudei: Utilissimus in ea parte astro
logie q̄ de natiuitatib⁹ tractat: cū figuris exemplaribus singulis domi
bus antepositis.

Magistralis compositio astrolabij banrici bate ad petitionē fratris
 Vuilhelmi de morbeka ordinis p̄dicatorū dñi pape penitentiarij ⁊ ca-
 pellani ⁊c. **Prologus**

Vniuersorū entium radix ⁊ origo deus
 qui nobilioza entia ⁊ dignioza eterna
 felicitatē vita perpetue beatificet: **F**rater
 vuilhelme quia v̄ro beneplacito tanq̄
 vere amicitie internexu firmo pernerus
 fm̄ meū posse paruulū satisfacere sū pa-
 ratus: qđ vobis promiserā cū apud vos
 essem lugduni ecce me p̄mptū adimple-
 re: cōpositionē videlicet ⁊ vsū mei astro-
 labij quē admodū p̄ me ingeniatus fue-
 ram: ⁊ manu cōpleui pp̄ria: p̄ qđ ea q̄ p̄
 astrolabiū cōe haberi p̄nt: etiā sūt para-
 ta. **E**t amplius in quos grad⁹ planete ra-
 dios p̄iciūt cū p̄cisione: necnō ⁊ directionū opus: ⁊ signoz ascensionēs
 inter celi quartas. **L**oca quoq; planetaz cū sup̄ terram nobis apparue-
 rint: ad huc aut ⁊ latitudines eorū dē modico iunamēto instrumenti cu-
 iusdā cōis quo in multis indigemus interueniēte: fm̄ estimationē aut
 veram aut veritati valde p̄pinquā si libuerit possunt inueniri. **B**reuiē
 aut ⁊ succincte trāsibo de his q̄ de cōpositione ⁊ vsu astrolabij in publi-
 co p̄m̄lgata sūt: s; ea q̄ p̄ me excogitauerā nec scripta inuenerā vsq; qđ
 vobis seriose scribere tētabo. **S**cribā igit̄ vobis p̄mo qualif̄ in cōpo-
 sitione manū dirigebā. **D**einde modū vsus p̄ me excogitati subiunge-
 re curabo.

Acepi ergo cū dei adiutorio pulchri eris ⁊ mūdi laminā
 vnā: eqlis sup̄ficie ⁊ polite circularē: p̄et̄ eminētiā quan-
 dā armille deputatā: forte quoq; ⁊ spissā ut propter figu-
 rationes in ea figurandas torqueri nō posset aliquozsuz
 nec incuruari. **C**uius diameter quasi duoz pedum extite-
 rat ut cōpetenti⁹ in ea fieret qđ intendebā. **E**t figuravi in
 ei⁹ margine circulos sup̄ idem centrū in medio lamine locatū. **E**t p̄ra-
 xi duos diametros orthogonally se sectātes in centro: quaz vna ab
 armilla siue a loco armille deputato descendebat: altera ex transuerso
 ibat: ⁊ distinxī illos circulos per grad⁹ ⁊ numeros suos. **I**ta qđ interior
 oīuz illoz circuloz per gradus erat diuisus: ⁊ numer⁹ graduū auct⁹ per

quinariorum exteri⁹ inter alios circulos erat locat⁹. Deinde a puncto sectionis
 diameter transversalis et circuli interiori⁹ versus inferiorē partē tabu-
 le numeravi. 38. gradus et 42. minuta: et ibi feci signū. Postea extende-
 bam filū ab intersectione alteri⁹ diameter et interioris circuli sub armil-
 la usque in signū illud: signaviq; sectionē filii illi⁹ et diameter transversalis
 et per hanc sectionē circū duxi circulū super centrū primo positū: et hūc cir-
 culum per equinoctiali figuravi. Accepi autē numerū illū. 38. graduum et
 42. minutozū: quia tantū elevat aries in meridie super orizontem ubi na-
 tus fui ego. Tali⁹ enī equinoctiali circulo posito poterā orizontem inte-
 grum infra mei instrumenti limbum collocare. Equinoctiali igi⁹ circu-
 lo per modū quē dixi pertracto: figuravi hincinde sibi coequidistantes cir-
 culos cancri et capricorni scōm declinationē sibi debitā. Deinde descri-
 psi orizontem ad latitudinē. 51. graduū et 12. minutozū quā est machlinie
 et hictor⁹ infra limbū ut dixi cecidit. Postea equidistantes orizonti almī-
 cantarath circulos descriperā ad binos gradus distantes. Orizontem
 autē in lamina propter maiorē notitiam bene profundavi: similiter et quolibz
 quintū almīcantarath. Figuravi etiā circulos altitudinū qui acimut⁹
 appellant: orizontē et sibi equidistantes orthogonali⁹ secantes: quozū
 primū illum. s. q. per verum oriens quod est arietis et per zenith capitis et
 per verum occidens currit: profundū feci in tabula ut ad ipm promptior
 sit aduersio. Et alios circulos acimut⁹ qui sūt ab hoc primo versus me-
 ridiem siue versus armillā secare feci orizontem: et sibi potentia equidi-
 stantes almīcantarath: ad trinos grad⁹: ab eodē vero profundato cir-
 culo interius versus centrū tabule quod pro polo septentrionali ponit⁹ pro-
 portitudinē spacij: nō nisi ad sex. Quozū oīuz ars factiva per diversos tra-
 ctat⁹ satis divulgata ē. Proinde exaravi arcus horazū duodeci videlicet
 supra orizontē ut eis uteremur dū placeret: et duodeci sub orizonte sicut
 docet ars componendi: nisi quod in vno diversitas erat modica quā tū mo-
 dum protrahendi arcus horarū et veritatē divisionis propter horas inue-
 niendas nec impedit nec transmutat. Protraxerā enī infra circulū cancri
 versus centrū tabule unū equidistantē ad sex grad⁹. Et aliū extra circulus
 capricorni similiter equidistantē ad sex. Et super hos duos et mediū equinocti-
 alem: constitui horas illas put cōveniēns erat. Hoc autē propter aliqua feci
 de quibus postea mentio fiet.

Sed quia iudiciorū auctores aliquas equatiōes aspectuū: et directio-
 nū super horas temporales et earū partes sicut et domozū equatiōes put i-
 eozū appet opib⁹ expresse fundauerūt. Adcirco ut hic mod⁹ in
 instrumento vltro se nobis offerret hanc divisionē ingeniat⁹

fui quālibet enī portione triū circuloz iam notatoz in arcus horarū interceptā sub oriōnte in quāq; partes equales sū partit⁹. Et p̄ quelibet tria puncta triū harum partiū in his tribus circulis sibi correspondentiū arcus circuloz modo quo in horis fiebāt protraxi. Deinde ponēdo pedem circini imobilē supra centrū q̄ pro polo ponit̄ exten di periferiā: et protraxi arcus circuloz multoz a sūmo arcuū horaz vsq; deorsū ex trāuerso secādo eos quasi ad distantiā graduū binoz: et hoc in hūc modū. Duo qdē prima spacia duaz horarū p̄ arcus circuloz trāuersales secta erant sicut dixi: necnō et eadē dispositiōe et mensura duo tertia et duo quāta: sed duo secūda duab⁹ horis deputata: et duo quāta: et duo sexta spacia vnā habebāt inter se mensurā et dispositiōe: a p̄dictis tā in mensura quasi vni⁹ grad⁹ cōstrictionis et dilatatiōis circini differentes. Ita q̄ quilibet arcus trāuersalis duas horas copulans in arcū hore cōmunē sic terminabat q̄ in medio duoz arcuū trāuersaliū coalternozū ex parte alia finē habebat in hūc modū. Et hi trāuersales arc⁹ ad maiorem p̄mptitudinē operationis aspectuū et directionū prout in usu apparebit multū sūt expedientes. Et hec est dispositio figurationis mee tabule in vna suarum facierū.

Propter quā dā opinionē de domib⁹ et aspectib⁹ q̄ fortassis a rationib⁹ suis nō est penit⁹ exclusa quāuis ab auctorib⁹ nō exprimat̄. Figuravi faciem tabule secūda per modū quē dicā. Descripsi quidē in hac facie limbū primo equalē et protraxi duas diametros orthogonalit̄ se secantes sup̄ centrū: et distinxī limbū p̄ gradus et numeros sicut primū: deinde descripsi infra hūc limbū equinoctialē circulū primo penitus equalē: et postea figuravi oriōtē ad latitudinē machlinie mō quo dixi: et p̄ zenith capitis huius oriōtis et per verū oriens et occidēs descripsi circulū altitudinis quē propter sui magnitudinē qz infra tabulam ereā cōtineri nō poterat totus: residuus vsq; in ligneā tabulam eree cōiūctā trāsire feci. Et hūc circulū altitudinis p̄ binos grad⁹ modo sibi cōueniēti diuidēdo p̄ modū q̄ quilibet circul⁹ magn⁹ in planispermio sicut postea docebo de zodiaco diuidend⁹ est artificiose: p̄ quelibz duo p̄tēta diuisionū isti⁹ circuli altitudinis sibi opposita et p̄ ambas sectōes oriōtis et diametri q̄ descēdit ab armilla q̄ ē loco circuli meridiei: circulos magnos circūduxi. Et hoc mō in facie mee tabule figurationes cōpleui. Deinde accepi aliam laminā bene planatā et decenter fortem satis ad resistendum incuruationi et p̄cedi eam circulariter ut infra

limum alterius tabule contineri posset precise preter eminentiaz vna
q̄ pro denticulo siue almuri deputari. Postea pedem circini super cen-
trum medium locavi z cum pede eius mobili circulū equinoctialem eq̄lē
illi qui in alia tabula circinavi quē per grad⁹ diuisi. Deinde zodiacū s̄z
debitā ei⁹ declinationē sicut ars docet figuravi: quē taliē paravi ut iux̄
ip̄m q̄ p̄ ecliptica linea ponit̄ essent alij circuli cōcentrici cū ip̄o ut gra-
dus cū suis numeris possent signari. Descripsi etiā vnum circulū ad sex
gradus ecliptice lineę versus centrū tabule positā eq̄distantes: z alium
extra eclipticā ad totidē: s̄m artē qua equidistantes orizonti qui almi-
cantarath dicunt̄ suo mō describunt̄. Interiori autē horū equidistantiū
aliū circulū cū ip̄o concentricū adiunxi versus eclipticā: ut graduū diui-
siones ibi possent denotari. Exteriori v̄o eq̄distanti: plures adiunxi z lar-
giores pro diuisionib⁹ graduū z ut numer⁹ eorū necnō z signorū nomi-
na congrue possent ibi collocari. Deinde polo zodiaci sc̄dm q̄ requirit̄
in tabula signato: circulū magnū p̄ hunc polū z per ambas sectiōes cō-
munes equinoctialis circuli z zodiaci circū duxi p̄pter quē perficiendus
adiūctiōe alteri⁹ tabule indigebā z per centrū hui⁹ magni circuli lineā
rectā equidistantē diametro q̄ p̄ sectiones iam dictas transit in continu-
um z directū protraxi: z huic protractioni necessarie sunt lignee tabule
adiūcte p̄p̄ longitudinē hui⁹ lineę magnā. P̄ ea diametrū tabule que
descendit ab almuri orthogonaliter secādo aliā q̄ p̄ sectiōes dictas va-
dit: in cōtinuū z directū protraxi: quousq; hūc magnū circulū p̄ duo eq̄-
lia secaret. Deinde vnā harum medietatū vel vtrāq; quia idēz est hui⁹
magni circuli in nonaginta partes equales diuisi. Et extendi filū a po-
lo zodiaci vsq; in quālibet harū diuisionū z feci signa in illa eq̄distan-
te longa que etiā hunc magnū circulus per equalia secāt: in locis. s. per
que transit filū dicto modo extensū. Hoc ē extendendo semp̄ filū a polo
zodiaci: ita q̄ predictas diuisiones tangeret necnō z illam longā equi-
distantē: z tūc ponebā pedē circini imobilē super quodlibet horū signo-
rum in hac equidistante sic notatorū z extendebam pedem mobilē vsq;
in polū zodiaci: z tali dispositiōe habita p̄ oia signa notata cuz pede cir-
cini mobili totū zodiacū gradatim diuisi necnō z sibi coequidistantes
hincinde ad gradus senos. Et hic est modus generalis diuidendi q̄ s̄ li-
bet magnos circulos z sibi equidistantes per gradus vel per alias por-
tiones diuisione inquā que fit per circulos: sic enī alter per alterū diui-
di potest quorum vnus per polos alterius vadit. Demonstrationē au-
tem huius ponere non est hic locus. Est z alia diuisio zodiaci z omni-
um circuloꝝ magnorum in planispirio que fit per lineas rectas: et

hac simili⁹ vsus fui: ponebā enī rectā regulā vel filiū sup polū ꝑodiaci ⁊
 sup quālibet diuisionū egnocialis circuli per singulos gradus diuisi: ⁊
 vbi regulā vel filium ꝑodiacū tangebāt ibi notā feci: ⁊ ꝑ hunc modū to
 tam eclipticā lineā partiti⁹ fui in grad⁹: eodē modo alij circuli magni ꝑ
 lineas rectas diuidi pnt in suas partes ponendo. s. filiū sup polū circuli
 diuidendū extendēdo ipm ꝑ partes egnocialis circuli quātas habere
 volum⁹ vsq; in circulū diuidendū: ⁊ vbi circulū diuidendū ꝑcusserit si
 gnabim⁹ ipm: ⁊ sic diuisiō cōplebit⁹ vsq; in finē. Sed ne aliqd qđ circa
 diuisionē circuloꝝ cadit trāsgrediamur: addā adhuc aliqd modicū cir
 ca diuisionē ꝑodiaci: qrendi sūt inquā ei⁹ poli ambo sic: numerabimus
 enī in egnociali circulo ab altera duaz sectionū ꝑodiaci ⁊ egnocialis
 versus partes ꝑodiaci meridionalis fm quātitatē declinatiōis ꝑodiaci
 vbiq; nostra numeratio terminabit⁹ signū faciem⁹: postea extendemus
 filiū a sectiōe opposita prime vsq; ad signū factū ⁊ vbi filiū diametrū ta
 bule secuerit: pūctū ponem⁹: qz ibi ē polus vnus: deinde ab eadē sectiōe
 equinocialis ⁊ ꝑodiaci a q̄ iā extensū erat filiū cōputabim⁹ eandem de
 clinationē quā pri⁹: sed in pte opposita: ⁊ ꝑ locū vbi cōputatio termina
 bit⁹ extendem⁹ filiū a sectione a qua primo extensū erat: quousq; diame
 trū tabule incontinū ⁊ directū ꝑtractā secet: ⁊ in loco hui⁹ sectiōis pū
 ctum ponem⁹: qz ibi ē polus secūd⁹. Deinde partē diametri int⁹ ambos
 polos illos interceptā in duo eq̄lia diuidentes pedē circini ponem⁹ in
 medio: ⁊ extēdem⁹ periferiam vsq; ad ambos polos ambasq; sectiōes
 ꝑodiaci ⁊ egnocialis: ⁊ circūgirabim⁹ circinū: ⁊ circulū i hūc modū ꝑfi
 ciem⁹: ⁊ necesse qđ ē est qđ hic circul⁹ ꝑ illa quattuor pūcta transeat si fi
 guraciones ꝑcedentes competent⁹ sint ꝑtracte: ⁊ ꝑtrahat⁹ lineā lō
 ga per centrū hui⁹ magni circuli eq̄distans diametro que ꝑ sectiones
 ꝑodiaci ⁊ equinocialis communes transit: post hoc vna quarta huius
 circuli q ꝑ vtrūq; polū ꝑodiaci currit diuidenda est in .90. partes eq̄les:
 ⁊ ponēdū est filiū sup polū ꝑodiaci circuli q quartā oppositā terminat:
 ⁊ extendendo ipm in singulas diuisiones quarte diuise in grad⁹: ⁊ vbi
 cūq; filium illud diametrū hui⁹ circuli secuerit ponende sunt note: ⁊ per
 has notas ⁊ ꝑ vtrūq; polū ꝑodiaci duci debet circin⁹ ꝑ quē ꝑodiacus
 est diuidendus: sed ut centra oīū horū circuloꝝ magnoꝝ per quos ꝑo
 diacus habet diuidi inueniantur: parciēda est medietas illi⁹ magni cir
 culi q primo diuidebat⁹ i .90. partes: medietas ei⁹ inquā que ab vno po
 loꝝ ꝑodiaci vadit vsq; in aliū ⁊ ad instar eius debent fieri signa in il
 la equidistante longa: ⁊ illa signa per modū quē supra narrauimus fa
 cta sunt centra oīū illoꝝ magnoꝝ circuloꝝ: ⁊ simili modo diuidi

pōt quilibet circulus in planisferio preter equinoctialem et sibi equidistantes et per hanc artē similiter diuisionē zodiaci in mea tabula examinaui

Quædam vero stellas fixas per circulos magnos transeuntes per polos zodiaci et per gradus zodiaci qui stellis debebantur in longitudine: et per equidistantes ecliptice modo quo figurantur equidistantes: secundum latitudines stellarum: in tabula ista locaui: elegi inquam stellas notabiliores et quibus in iudicijs indiget magis: et de vnaquaque quadraginta octo imaginum que poni poterant ad minus vnam stellam vel aliquando plures posui: deinde ex ista tabula omnes partes superfluas extraxi et voluelli perfecti intime perscrutatū: in quo quædam stella quilibet que in terra mea potest apparere locari poterat competenter. zodiacus autem in hoc voluello erat quasi duplicatus: ita quod vnus erat latus circuli in cuius vnus marginis termino linea ecliptica cum suis diuisionibus et numeris erat descripta: et in altero marginis eiusdem lateris circuli termino: alius erat circulus cum suis diuisionibus: ab ecliptica distans ad sex gradus: tunc enim latitudinis erat ille latus circulus qui vnus erat zodiacus: quod sex gradus precise ab ecliptica interius continebat: alius autem zodiacus per sex gradus solum ab ecliptica exterius distabat et huiusmodi zodiacus tante amplitudinis erat quod diuisiones graduum et numerus eorum per quinarios auctus necnon et nomina signorum congrue poterant collocari sicut ante narraui: et spacium inter hos duos zodiacos contentum euacuauimus: propter quasdam periculas que ambos zodiacos extra situs suos transmutari non sinebant: et solum preter quasdam paruas cuspides stellis quibusdam deputatis: et hic erat modus per quem meum instrumentum operatus fui: postremo vero voluelli et tabulam cum clauo conuenienti aptaui: et sic totum astrolabium meum compleui: de dorso autem astrolabij non curauimus quia quadrans vnus magnus plus valet ipso et veracior est usus eius.

Postquam de compositione astrolabij nostri expediti sumus conueniens mihi videtur aliquid subiungere de usu eius et inuamēto: omissis igitur multipharis multimodisque super eo capitulis per diuersos tractatus dispersis: illud tantillum quod mihi superaugendum occurrebat modo quo possū meliori exprimam et docebo: preintelligendum est autem vnus cuius discussio nullatenus est negligenda: et est quod circa horarum acceptiones contingit nos aliquando decipi non recolentes de diuersitate dierum et horarum ad quas equantur cursus planetarum et horarum que per instrumenta accipiuntur: ad quas quædam ascendunt et reliqua domus necnon et aspectus planetarum equari precipiuntur: est enim inter eas diuersitas aliquando maior aliquando minor et aliquando nulla: sicut testatur pro

leme^o & geb^o & alij magistri pbarionū oēs: albategni tñ nos docet expref-
 flus qualif^o cauti esse debem^o in iunādo nos cū hac diuerfitate: ut appa-
 ret tricentesimoq̄rto capitulo libri sui dicā aut^o & hic sub breuologo quō
 pcedere debeam^o. Siquidē hora fit cognita q̄ p instrumentuz aliq̄d fit
 deprehēsa: ad q̄ inuenire voluerim^o vera loca planetarū: si aut^o ē hora
 temporalis vel in eq̄lis: tunc reducēda est ad eq̄lē sicut alibi dice^o: hora
 inquā talif^o cognita: nos accipiem^o eq̄tionē dierū in tabulis ascēsiōnuz
 circuli directi q̄ ponit^o in directo gradus in quo est sol in illa hora & hoc
 cum additione mot^o octauē spere: & illaz equationē dierū reductā in tē-
 pus horaz sicut sci^o: a tempore hore cognite subtrahem^o: & cuz residuo
 loca plāetaz iuestigabim^o: & he hore sic examine vocate sūt hore eq̄-
 tionis: hore aut^o q̄ per instrumenta accipiūt put tñ effecte sūt eq̄les: no-
 minate sūt hore regionis & ad has horas equat^o ascendēs reliq̄ dom^o
 Si aut^o loc^o planete notus sit sicuti locus cōiūctionis aliquoz planeta-
 rū vel oppositiōis eoz: aut introitus planete cuiuslibet in quēlibet gra-
 dum signi cuiuslibet & horam qua hoc erat vel fuerat velim^o inuenire:
 tūc horis paduentū stelle ad locū pdeuntibus: addere debemus equa-
 tionē dierū icōm modū antedictū: quē admoduz prius cum hora nota
 eēt & locū stelle inuenire vellem^o: eq̄tionē dierū ab horis illis subtraxi-
 m^o: & sic examināde sūt hore ut sciam^o q̄ sunt hore eq̄tiōis & q̄ regionis:
 cām aut^o hui^o diuerfitatis inf^o has horas duplices satis declarāt p^o hōle
 me^o: geber: albategni: abra hā & ceteri magistri cōsiderationū: ppter qd̄
 supfluū mihi videbat^o ipam hic posuisse.

¶ Qualif^o loca planetaz p astrolabiū nostrū iueniantur scōm estimati-
 onē p̄inquā veritati: tā in longitudine q̄ in latitudine.

Suo locū planete cuiuslibet per hoc astrolabiū libuerit
 inuestigare: cum nobis apparuerit: ei^o eleuationē supra
 oriçontem cū quadrante vel aliquo equalente instrumē-
 to alio accipiem^o: deprehendem^o etiā cū hoc indirecto
 cuius partis oriçontis sit ei^o eleuatio: & hoc a q̄busdam
 appellat^o: zenith stelle: hoc aut^o non solum valet ad istud
 ppositū imo etiā ad multa alia: maxie cū stella p quā volum^o negocia-
 ri est ppe circulū meridiei: qz tūc eadem eleuatio diu durat: vnde si sola
 eleuatione essem^o contēti: contingeret nos aliqñ in acceptiōib^o horaz
 & qd̄ ascēdētis: & domoz: & alioz multū errare: ppter qd̄ necessariū mihi
 videt^o h̄re aliq̄d instrumētū p qd̄ stelle eleuatio: necnō & ei^o zenith: siue
 quantū distat a linea meridiei hincinde: siue a circulo altitudinis q̄ p

verū oriens et occidens transit: simul quānt deprehēdi: et fortassis p̄ quā-
dam locationē quadrantis vni⁹ magni super marmor aliquod planus
vel super tabulā ereā magnā modo sibi debito et conuenienti hec vtra-
que scilicet eleuatio stelle cuiuslibet: et eius zenith: de facili possent simul
inueniri. ¶ Accepta igit̄ eleuatiōe planete cuiuslibet necnō et eius distā-
tia a linea meridiei. maxime cum p̄pe meridiei lineam steterit: queren-
dum est simile huius vtriusque in almicantarath et aq̄mut nostre tabu-
le et ibi ponenda est nota: deinde hora considerationis facta situabo
voluellum modo quo requirit hora considerationis: et tūc considera-
bo notā ante factā: in directo cuius signi et gradus ceciderit: quia in il-
lo gradu erit tunc planeta et hoc cum motu octauę spere: et eo ipso latitu-
do planete habebit: septentrionalis sit vel meridiana: necnō et per esti-
mationē p̄portionandi poterit haberi quantitas latitudinis satis pre-
cise dūmō latitudo planete maior sex gradib⁹ nō sit: si enī maior eēt diffi-
cile esset per nostrū instrumentū eius quantitatem precise inuestigare: pla-
cuit aut̄ mihi latitudinē zodiaci tantū ad sex grad⁹ hincinde extendere:
p̄pter latitudinis partes citi⁹ et facili⁹ inueniēdas: nā in pauciorib⁹ via
magis: et iterū q̄ latitudines triū supiorū planetarū de quib⁹ in iudicijs
maior est vis faciēda: infra illa continent: et si latitudines inferiorū
alique possent esse maiores: tñ quātū hoc valeret ad iudicia etiā per in-
strumentū nostrū possēt inueniri et hoc ē q̄ p̄ ipm̄ possem⁹ inuenire q̄
planetarū sup̄ aliū eleuaret̄.

Directiōes etiā et retrogradationes et stationes planeta-
rū per hoc instrumentū inuestigare possum⁹: facto enī in-
teruallo conuenienti int̄ duas cōsideratiōes: notent̄ eorū
loca quēadmodū de loco planete inueniendo iam ante
narravi: et p̄ hoc palā apparebit si idē grad⁹ zodiaci dua-
bus considerationibus debet: quia tūc est planeta statio-
narius: an si secunde considerationi respondeat gradus gradus prime
considerationis precedēs: q̄ tunc retrogradabit: et si sequens direct⁹ ē.
¶ De aspectib⁹ planetarū inueniendis scōm mentē p̄tholemei et albu-
maçar et aliorū quā plurimum.

Pud artis astrologice periciores vnanimis ē cōcordia:
q̄ planeta in exordio dom⁹ cuiuslibet cōstitut⁹ principi-
um dom⁹ tertie succedentis in serie domorū: et dom⁹ vn-
decime antecedētis initium: aspectu sextili aspicit: piscit
quoq̄ trini aspect⁹ radios sup̄ initiū dom⁹ quinte sequē-
tis ipam et sup̄ initiū domus none ante ipam: sūt etiā

projectiones radioꝝ quarti aspectus eiusdē planete sup decime dom^o
 precedentis ⁊ quarte subsequētis inchoamen. Quo circa domib^o equa
 tis scōm terre latitudinē put in capitulo suo cōtinet: eo ip̄o p̄iectiōes ra
 dioꝝ aspectus cuiuslibet planete scōm modū predictū constituti habe
 bunt. Si aut̄ stella in initio nulli^o dom^o extiterit sed intra: scias qđ p̄ij
 cit radios aspectus scōm quandā p̄portionē sup gradū dom^o illius cui
 aspectus ille cōpetit scōm constitutionē antedictā: gradum dico q se h̄z
 in tali p̄portionē ad domū illā totā cuius est grad^o sicut gradus stelle se
 h̄z ad domū suam: sumēdo videlicet domū ad grad^o ascēsiōnū relatas
 put quelibet partes horarū duplicatas cōtinet. Sed ut hui^o p̄portiōis
 adinuentio nobis facilis sit ⁊ expedita: p̄ instrumentū nostrum ad hec
 ⁊ ad alia excogitatū opandū ē in hūc modū. Si stella cui^o aspect^o q̄rit
 ⁊ domus ad quā aspect^o ei^o dirigūt: inter gradū ascendentē ⁊ angulū ter
 re fuerint: ponendū est exordiū domus in qua stella est sup lineā angu
 li terre: ⁊ considerandū est vbi tūc sit grad^o ascendens: postea moueat
 voluellū: ita q grad^o stelle super angulū terre cadat: ⁊ respiciat q̄ perue
 nerit gradus ascendēs: ⁊ notanda est diligentissime ei^o elongatio a loco
 considerationis p̄mo: ⁊ hoc p̄ diuisiones factas in instrumento ⁊ p̄ par
 tes earundē diuisionū. Deinde ponendū est initiū dom^o cui aspect^o di
 rigūt sup lineā anguli terre: ⁊ iterū notand^o est locus ascendētis. Postea
 moueat voluellū: ita quod tāta sit distātia grad^o ascēdentis a loco iam
 notato: quāta fuit elongatio eiusdē a loco cōsiderationis in p̄ma acce
 ptione distantie: ⁊ grad^o q iam lineā anguli terre tetigerit: erit grad^o in
 quē cadet aspectus. ¶ Si vō ambe stella. s. ⁊ dom^o quā aspiciat ip̄a: inter
 terre cardinē ⁊ gradū occidentē fuerint: ponat̄ principiū domus in q̄ est
 stella sup lineā anguli terre ut prius: ⁊ signet̄ arcus sup quē cadit nadyr
 gradus ascendētis: ⁊ ad hanc signationē multū valet inequalis termi
 natio arcuū trānsuersaliū in aliquos arcus horarū: postea moueatur vol
 uellū quoad usq; gradus stelle lineā anguli terre tangat: ⁊ notet̄ remo
 tio nadyr grad^o ascendētis ab arcu signato: deinde ponat̄ initiū dom^o
 ad quā dirigunt̄ radij sup angulū terre: ⁊ fiat opatio penit^o eiusdē mo
 di in hac quarta cū nadyr ascēdentis sicut prius dixi de ipso ascenden
 te: ⁊ sic inueniet̄ gradus aspectus per casū ei^o super angulū terre. ¶ Si
 aut̄ stella in prima quarta steterit: ⁊ dom^o ad quā vadit aspectus in se
 cūda: collocādū est exordiū dom^o stelle sup angulū terre: ⁊ p̄ motū vol
 uelli notet̄ numer^o diuisionū ⁊ partiū earum p̄ distantiā grad^o ascēdē
 tis qualia in principio diligentissime notari precepim^o: nobis se offert
 deinde initiū dom^o cui radij transmittuntur sup angulū terre collocet̄

z arcu positionis nadyr grad^o ascendens diligenter signato: elonget
 ipm ab eodem arcu ad similitudinē distantie duoz locozum in prima
 quarta signatoz: hoc est scdm talem numerū diuisionū: z partiū earum
 elongabitur nadyr ab arcu iam signato versus oriens: qualis erat nu-
 merus diuisionū z eaz partiū in distantia duozū locoz in quarta pma
 signatozū content^o: z grad^o qui tūc super angulū terre ceciderit: erit gra-
 dus aspect^o stelle. ¶ Sed si stella in secunda quarta permanserit: z do-
 mus q̄ aspici^t: in prima: pmutāda est ecōuerso opatio iā posita. Inue-
 niā enim distantiā primā per nadyr in q̄rta secūda: deinde accipiā ei si-
 milē per gradū ascendente in prima z sp cadet grad^o in quē figunt ra-
 dij sup lineā anguli terre. ¶ Intelligēdū autē q̄ inuentis gradib^o aspe-
 ctuū in arcu q̄ sub oriōnte fuerit: p eosdē haberi poterunt grad^o aspe-
 ctuū supra oriōntē: gradus enī trini aspectus ex vna parte gradui sexti-
 lis a spectus ex alia parte opponit^r: z nadyr gradus sextilis aspect^o hinc:
 est ipse gradus trini aspect^o illinc: z grad^o quarti aspect^o dexteri: opponi-
 tur gradui quarti aspectus sinistri. Quia ad instar hui^o si gradus stelle
 cuius aspectus querit^r sup oriōntē permanserit: negociandū est cū na-
 dyr ei^o de grad^o loco ipi^o g^o stelle: z etiā cū nadyr exordij dom^o ad quā
 dirigunt radij si dom^o illa supra terrā pmanserit: proiectiones enim ra-
 diozū in oppositis quartis eq̄les sūt. ¶ Ampli^o si stella cui^o aspect^o q̄ri-
 mus latitudinē habuerit: dabim^o ei locū in nostro instrumēto deinde
 scdm eandē doctrine viā quā supra tradidi est procedendū.

Quis etiā directionū p idem instrumentū explere possu-
 mus satis p̄mpte. Situabo enī voluellū ad similitudinē
 celi in hora ad quā volo dirigere: z considerabo primo
 utrū locus significatoz vel grad^o quem placet dirigere
 sub oriōte fuerit vel supra: qz si sub: accipiā locū illū siue
 gradū: z signabo lineā vel arcū in tabula inferiori super
 quē stat locus ille vel gradus in illa situatione: signabo etiā locū almuri
 in limbo: postea mouebo voluellū ut decet quousq; locus in quē ter-
 minat directio cadat sup eundem arcū signatū vel lineā: z itez notabo
 locū almuri in limbo: z gradus int̄ duo loca in limbo notata contenti:
 erunt gradus directionū. Si vō locus significatoz siue gradus dirigē-
 dus nec sup arcū nec sup lineā ceciderit: sed in spacio: cōsiderabo habi-
 tudinē grad^o vel loci significatoz ad arcū proximū vel lineā: z ad hoc
 vtiles sunt illi arcus trāsuersales secantes arcus horaz: z signabo locū
 almuri in limbo ut prius: deinde ponā gradū in quē terminat directio
 in fili habitudine ad eundē arcum vel lineā z iterū signabo locū almuri

ri in limbo: et gradus in duo loca limbi signata intercepti erunt gradus directionum. Si autem locus significatoris siue gradus dirigendus supra orientem fuerit: sicut et locus termini directionis huic significatori correspondens siue supra orientem fuerit siue sub in quolibet istorum utendum est gradibus oppositis: et tunc operandum est secundum iam traditam doctrinam. Sed si locus significatoris sub orientem constitutus latitudinem habuerit: notandum est arcus vel linea vel spatium quod illi latitudini correspondet et ulterius procedat ut dixi: et si locus significatoris supra orientem constitutus latitudinem habuerit: accipiendus est gradus oppositus in opposita latitudine: et negociandum est ut prius. ¶ Scientia autem ascensionum signorum inter celi quartas eadem est cum scientia directionum: propter quod scito uno: scire et reliquum sufficiat igitur alterum per utroque accepisse.

Non lateat autem nos quod in investigatione equationis cuspidum domorum: aspectuumque stellarum erraticum inquisitione precisa: necessarium est semper cum additione motus octave sperae loca planetarum omnium coequare: ut loco solis per hanc additionem examinato: horas precise possimus habere: et cuspides domorum duodecim: et sic ulterius aspectuum gradus: post inventionem vero omnium subtrahenda est eadem equatio octave sperae tam de cuspidibus domorum quam de locis planetarum omnium quibus addita fuerat quam etiam de gradibus aspectuum per premissas doctrinam inuentis: et sic remanebunt predicta omnia cum omni precisione perfecte examinata: eodem modo faciendum est in directionibus: palam est enim intueri quod cum horarum et signorum ascensiones et alia que per hec inveniuntur supra sint respectu zodiaci sperae nonae: et iudicia respectu zodiaci sperae octave et hoc opus iam dictum neglexerim: in errorem turpem incidemus: si tamen iudicia astrologie secundum habitudinem locorum stellarum ad speram nonam tradita sint: et hoc declararet veritas expertorum: multo magis placet mihi ut loca planetarum cum aspectibus suis et domibus duodecim et alijs per additionem motus octave sperae verificata remaneant sine aliquo posteriori subtractione eiusdem superueniente.

¶ De aspectibus per modum alium.

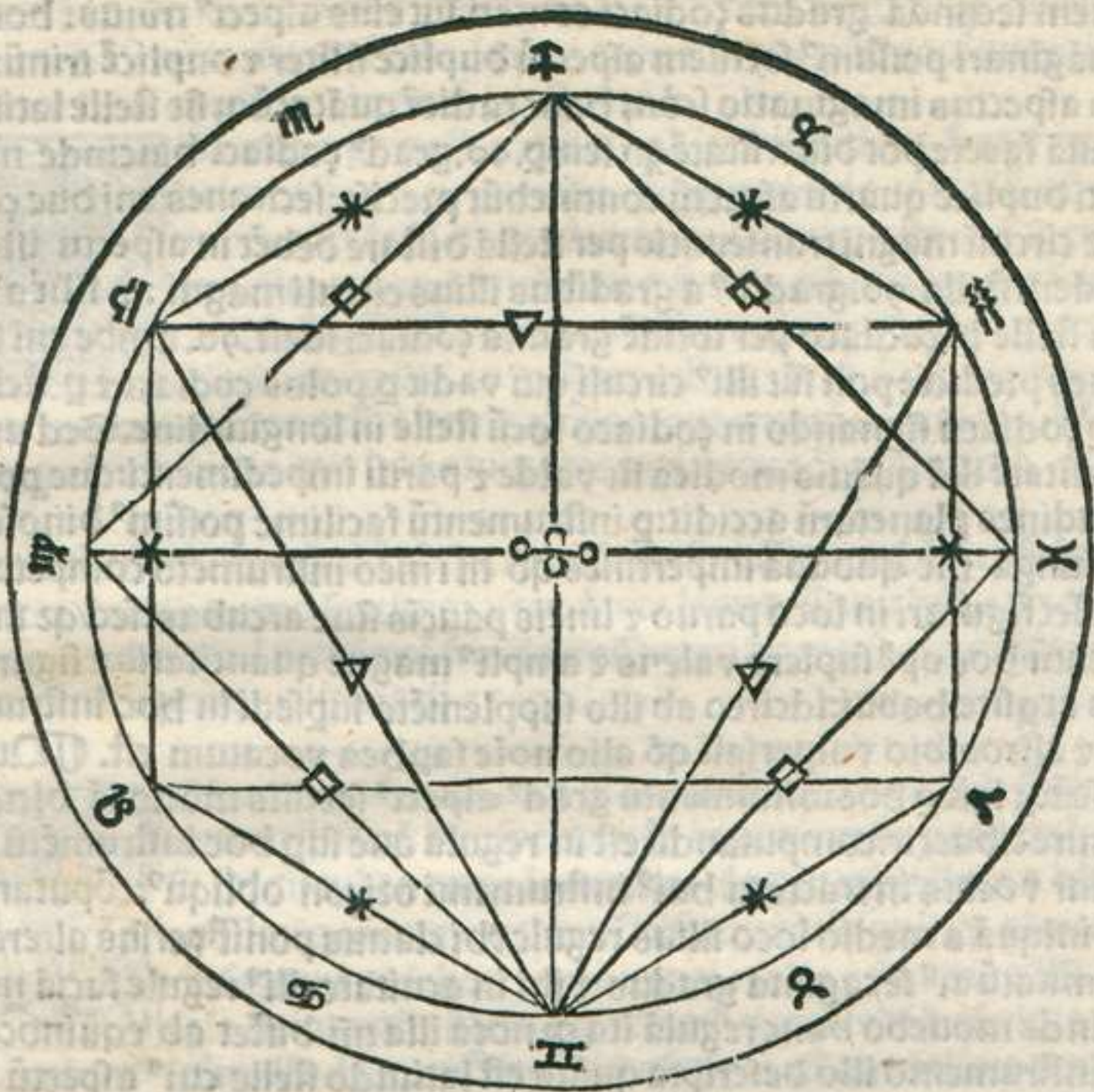

Si vero cuiquam libeat domos coequare et aspectus et alia per modum illum secundum quem imaginamur emispherium diuidi in partes equales per magnos circulos transeuntes super abas sectiones meridiani circuli et orientis: circulum altitudinis qui per orientem et occidentem vadit uniformiter diuidendo: quod forsitan hic modus aliquibus rationabilis videretur: tunc apte voluimus super faciem tabule huic imaginationi correspondentem: et disponamur ita quod gradus ascen-

dens in hora illa ad quā domos ⁊ aspectus equare volumus: cadat super partem orientis orientalem ⁊ quia circuli illi magni per sectiones dictas transeuntes distant ad gradus binos: numerabimus a parte orientis orientali versus terre angulum quindecim arcus illorum circuloꝝ maiorū: q̄ hi prime domui debent: ⁊ ubi arcus sextusdecimus ꝑodiacū secuerit: nō moto voluello extra dispositionē positā: ibi erit initiū secunde dom⁹: sicuti mō faciendū est de tertia ⁊ de quarta ⁊ de omnib⁹ alijs: ⁊ hic est modus equandi domos scđm hanc viā. ¶ Aspectus etiā est facile scđm hunc modū inuenire. Considerand⁹ est grad⁹ ꝑodiaci in quo est planeta cuius aspectus querim⁹ ⁊ notandus est circulus in inferiori tabula pergens sub hoc gradu: ⁊ si planeta latitudinem habuerit: fiat scđm q̄ ei debet: ⁊ semp̄ notet circulus transiēs sub ip̄o: ⁊ ab hoc notato circulo numerabim⁹ hincinde triginta de illis circulis: ⁊ ubi tricesimus prim⁹ ꝑodiacū percusserit: ibi erit aspectus sextilis illius planete: hinc dexter hinc sinister: sicuti ab eodem notato circulo computabim⁹ quadragintaq̄ de circulis illis: ⁊ ubi quadagesimus sextus ꝑodiacū tetigerit: ibi quart⁹ aspectus: sicuti faciem⁹ suo modo de aspectu trino: vel accipere poterimus na d̄r sextilis aspectus vtriusq̄: q̄ idem erit vtrobiq̄: cum enī circuli illi oēs magni sint: de necessitate transibunt semp̄ per grad⁹ ꝑodiaci q̄ sibi inuicē opponunt. ¶ Directio quoq̄ facilis est hac viā: notabo enim circulū super quē steterit significator vel locus vnde directio principiū capit: ⁊ signabo locū almuri in limbo: deinde vertā voluellū quousq̄ terminus directionis sup̄ eundē notatū circulū ceciderit: ⁊ iteꝝ signabo locū almuri in limbo: ⁊ tunc computabo grad⁹ limbi inter illa duo signata loca contentos: quia hi sunt gradus directionum.

¶ De aspectibus scđm cōmunitatē astrologorū ⁊ specialit̄ scđm albatēgni.

Sicut ⁊ modus terti⁹ in aspectib⁹ accipiēdis qui a quā pluribus prim⁹ habet̄ tāq̄ a plerisq̄ philosophis auctorizatus: ⁊ est per gradus equales qui sunt ꝑodiaci: vniiformiter accept⁹: ⁊ hoc esse verum affirmat albatēgni in quinquagesimo quarto capitulo libri sui: nisi stella cui⁹ aspectus queritur latitudinē habuerit aliquale ab ecliptica linea: vnde si nullam latitudinē habuerit: statim aspectuū grad⁹ apparebunt: stella enī hoc modo in principio arietis constituta aspectu sextili aspicit principiū geminorū ⁊ principiū aquarij: ⁊ simili modo de alijs aspectibus ⁊ hoc ꝑ singulos grad⁹ orbis signorū: ut ꝑ in figura seq̄nti.

Quod si quā latitudinē habuerit stella: parū poterit hoc impedire etiā si la-
 titudo posset esse. 10. graduū: qz vix faceret hoc diuersitatē in aspectib⁹
 de. 30. minutis vni⁹ gradus: sicut apparere pōt experienti: z hoc solū cō-
 petit sextili aspectu⁹ z trino: mod⁹ enī imaginandi maneries aspectuum
 in hac intentione talis est: qđ imaginand⁹ est circul⁹ magnus transi-
 ens per stellā cuius aspectus querim⁹ secet lineā eclipticaz in duo me-
 dia: hoc pacto qđ ab vna illarū sectionū vsqz ad stellā sint grad⁹. 60. de
 gradib⁹ illi⁹ magni circuli: z gradus zodiaci qđ sūt ab illa eadem sectio-
 ne vsqz ad gradū zodiaci in quo ē eadem stella in longitudine quāuis
 in latitudine sit extra sunt gradus zodiaci qui sextili aspectui debent: z
 cum oēs circuli magni in sphaera secent se per equalia: necessariū est ut a
 loco stelle eodem vsqz ad sectionē aliam sint gradus. cxx. de gradibus
 eiusdē magni circuli: z a gradu stelle eiusdē in zodiaco vsqz ad illā secti-

onem secundā gradus zodiaci contēti sūt eius aspect⁹ trinus: hoc mō
imaginari possum⁹ sextilem aspectū duplicē sicut⁹ z duplicē trinū: q̄rti
vō aspectus imaginatio scdm hanc radicē quātacūq; sit stelle latitudo
nullā facere pōt diuersitatē qn semp. 90. grad⁹ zodiaci hincinde nume
rati duplicē quartū aspectū continebūt precise: sectiones enī due zodia
ci z circuli magni transeuntis per stellā distare debēt in aspectu isto ab
eadem stella. 90. gradib⁹ a gradibus illius circuli magni: z sicut⁹ a gra
du stelle in zodiaco per totidē gradus zodiaci idest. 90. ambe enī secti
ones predictę poli sūt illi⁹ circuli qui vadit p polos zodiaci z p stellam
z p zodiacū signando in zodiaco locū stelle in longitudine. Sed ut di
uersitatē illā quāuis modica sit valde z parui impedimenti: que pp̄ la
titudines planetarū accidit: p instrumentū facillime possum⁹ dinoscere:
adiungā hic quoddā impertinēs qd̄ tñ i meo instrumento competenter
posset figurari in loco paruo z lineis paucis siue arcubus: sed qz instru
mentū hoc op⁹ suplere valens z ampli⁹ magne quantitatis z figuratio
nis exq̄site habui: idcirco ab illo supplemento sup̄sedi in hoc instrumen
to z astrolabio vniuersali qd̄ alio noīe saphēa vocatum est. ¶ Quoti
enscūq; igit⁹ p hoc instrumentū grad⁹ aspect⁹ sextilis modo iā dicto in
uenire libuerit: computandū est in regula que sup hoc instrumentū mo
uetur vocata in tractatu hui⁹ instrumenti orizon obliqu⁹: cōputanduz
est iniquā a medio loco illius regule vbi clauus ponit⁹ versus alterā ex
tremitatū ei⁹ sexaginta gradus: z ibi in acuitate illi⁹ regule faciā notā
deinde mouebo hanc regulā ita qd̄ nota illa tñ distet ab equinoctiali
in instrumento illo descripta quāta est latitudo stelle cui⁹ aspectū q̄ro
z hoc cōputando in arcubus illis qui reuolūtiones vocantur ibi: ad
similitudinē latitudinis stelle: z illi arcus sūt loco circuloz paralellorū
in illo instrumento: z tūc trāsserā notā in tabulam: postea considerabo
arcū circuli secātis equinoctialē ppe quē vel in quo stat nota illa: z sunt
illi arcus vocati ascensionē in tractatu illi⁹ instrumenti: z quot fuerint
gradus z partes eorū ab hac nota vsq; ad diametrum q̄ venit a polis eq
noctialis lineę cōputādo per arcus illos q̄ ascensionē vocant: tot gra
dus zodiaci correspondebunt sextili aspectui stelle q̄sito: z talis aspect⁹
sextilis est sp̄ minor. 60. gradib⁹: z quanto sextilis minor est sexaginta:
tanto trinus eiusdē est maior. 120. ita qd̄ sextilis z trinus semp in op
positis gradibus cadūt: z idem de vtroq; sextili: z de vtroq; trino. De
aspectib⁹ igit⁹ hec sint dicta. ¶ De inuentiōe aut grad⁹ ascēdentis reuo
lutionū annoz tam mundanoz quā nataliū p hoc instrumentū necnō
z de alijs multipharijs de quib⁹ per idem instrumentū negociandū fo

ret cum in diuersis tractatib⁹ sufficient^r sint expressa: nugatoriu^m mibi vi
sum erat hic replicasse: pro tato igit^r apocopata vltiori prolongatiōe
scripture huic opusculo terminū hic statuā.

Laceat ergo vestre philosophice discretioni frater vuil-
helme istud mee puerilis excogitationis tantillū qđ ne
vobis esset fastidio ita succincte ꝑcindere studui sperās
in vestro magno intellectu ꝛ ꝑclaro qđ melius me scire-
tis intelligē quā ego memetipm expm^re valerē. Porro
sciatis absq; dubio qđ si me adhuc virū fore cōtingeret
ad his maiora amore vestre beniuolētie me promptū inuenietis. Ula-
leat sp^s vestra dilectio que deo annuente mei nequaquā obliuiscat.

¶ Expletū est hoc opusculū ab hannico bate in villa machlinensi: luna
cōiuncta ioui in domo septima: ascendente leone. Anno dñi. 1274. qñ
to idus octobris: ad petitionē fratris vuilbelmi de morbeca ordinis ꝑ-
dicatorū: dñi pape penitētiarij ꝛ capellani.

¶ Olentes qđē vera loca planetarū coequare ꝑ instrumē-
tum nostrū ad hoc specialiter ingeniātū sic ꝑcedem⁹: cū
sit ibi circulus vnus locabilis scōꝝ diuersos situs ꝛ dislo-
cabilis: qđ cōmune gerit officiū equantis quinq; planeta-
rū: saturni videlicet iouis martis solis ꝛ veneris: Si de
sole sit intentio: illam partē hui⁹ circuli vbi descripta est
aux locabim⁹ scđm illud foramē sup qđ descripta est aux solis: ꝛ partes
oppositā in opposito foramine: tunc ergo cōsiderato argumento solis
ad horam datam ex tabulis toletanis aut consimilibus super octauā
speram fundatis extracto: consimilem numerum in hoc circulo equāte
ab auge videlicet incipiendo vbi numer⁹ terminabit^r notā faciem⁹: ꝑo-
stea a centro clauⁱ infixi in medio instrumēti filū extendentes ꝑ notam
in circulo equātis signatā: vsq; in orbē signorū qđ est limbus instrumen-
ti directe ꝑtrahem⁹: ꝛ locus quē filū hoc mō extensū in limbo secuerit:
ē ver⁹ loc⁹ solis in octaua spera. Est enī instrumētū hoc sup mot⁹ plane-
tarum ad octauā sperā relatos ingeniātū ꝛ radicatū: scđm qđ açarkel ꝛ
alij cōsideratores quāplures tabulas suas fundauerūt: ut patz in tabu-
lis toletanis: nouariensibus: herfordensibus ꝛ alijs pluribus. ꝑtho-
leme⁹ vero: ꝛ geber: albategni: abrah āq; iude⁹: ꝛ açophi⁹ ceteri quoq;
magistri ꝑbationū ꝛ maxime oriētales astronomi mot⁹ planetarū sm
nonā sperā cōsiderātes radices suas sup hoc fundauerunt: ꝛ hoc ꝑz in

tabulis ptholomei: albategni z abzabe :in tabulis pisanis vintonien
 sibus z alijs: ppter qz iudicia sua ad instar hui? protulerunt: ut apparet
 precipue in pncipe iudiciozū albumaçar: z hi oēs motū octauæ speræ
 diuersū posuerūt a priorib?: hi enī ipm posuerunt vniformē sup polos
 zodiaci: alij vero circulos partos imaginatos sup capita arietis z libæ.
 Et quāq; hoc nostrū instrumentū sup octauā sperā fundatū sit: ni hilo
 min? valet ad mot? planetaz hac secūda via coequādos q̄ est scdm no
 nā sperā. ¶ Si igit placuerit hac secūda via locū solis inuenire ex tabu
 lis ad hoc constitutis: ut sūt tabule machlinenses: vel pisane: argumen
 tuz solis accipiam? z negociū vlteri? per oīa eo mō q̄ p̄docui: z locū so
 lis in orbe signozū sic inuentū diligent? notabim? z seruabimus vlt scri
 bemus: deinde auge[m] solis in octaua spera put in tabulis toletanis
 aut alijs consimilibus ponitur de auge solis scdm nonam speram tem
 poris dato cōgruente inueniem?: z residuū loco solis iā inuento quē di
 ligenter seruari preceperā addat: z sic habebim? quesitū: verbi gratia.
 Aux solis in octaua spera ē duo signa. 17. gradus. 50. minuta. Aux vō
 solis in nona spera sit pro tempore dato: duo signa. 29. gradus. 13.
 minuta: de hoc igitur numero priorēem subtrahamus: z relinquuntur
 vndecim gradus vigintitria minuta: quos gradus z minuta loco solis
 scdm dictum modum inuento z seruato addamus: z hoc est quesitū.
 Est etiā aduertendum qz mouet octaua spera fm posteros magi
 stros pbationū vniformiter in. 70. annis gradu vno. z hūc motū sequū
 tur auges planetarū quare fm exigentiā temporis rectificanē de auges
 relate ad sperā nonā: z hoc pro qbuslibet. 70. annis in gradu vno: z pro
 centū in gradu vno z. 25. minutis: z pro. 20. annis in. 17. minutis: z pro
 anno vno in. 51. secūdis: z ad instar hui? oportet illud additamentum
 de quo exemplū iam posui pro suo tpe verificari.

¶ De eq̄tione saturni: iouis: martis z veneris p instrumentū.

 Erum aut locum saturni in octaua spera si per hoc in
 strumentū placeat inuestigare sic est negociandū: circu
 lum illū trāslocabilem qz pro equate seruit locabimus
 suo modo respectu augis saturni in instrumento descri
 pte sicut precepi fieri in sole: aptabimus etiā epicyclū sa
 turni sic: rotunditatē illā siue rōdellū qui est in termino
 lamine deferentis epicyclū ponem? ita: qz foramē in eo factū sit indire
 cto foraminis qz ē in centro principalis instrumenti: z vertim? hūc ron
 dellū ita qd cētrū equātis saturni in ipso rondello signati directe cadat
 vsus auge saturni: z tūc rōdell? spōte locabit p se: qz cauilla q̄ in subteri
 ori parte rondelli infixā ē ingriediet foramē sibi coaptū: z tūc firmetur

rondellus cū clauo principali qui in medio capitis sui centrū portat orbis signoz & hec oia apparent facilia sola inspectione instrumenti. Ex tabulis igit tolosanis aut consilib' cetro saturni extracto ab auge eqn-
tis incipiendo cōsimilē numerū fm successione numeri diuisionū in ipso
equantis circulo cōputem': & vbi numerus finierit fiat signuz: postea a
centro equantis in sculpto in rondello filū extendat vsq; in signū factum
in equante: & sub hoc filo sic extenso voluat epicyclus: ita ut aux eius
& oppositum augis epicycli directe cadant sub ipso. Argumentū etiā sa-
turni mediū per tabulas inuentū considerantes: ad similitudinē ei' in
epicyclo saturni computabimus & vbi terminauerit cōputatio: lingulā
que sup epicyclū vertit cōgrue aptem' corpore epicycli immobili & quieto
pmanente: reportet igit filū & extendat a centro clauī directe p signū in
lingula & figuratū vsq; in orbē signoz: & locus orbis signozū quē filuz
designauerit ē verus locus saturni in octaua spera. ¶ Si vero libuerit
opus nostrū ad secundā sectā pmutare: & locū saturni scdm illi' secte ra-
dices p instrumentū nostrū equare: extraham' centrū saturni & argumē-
tum ex tabulis machlinētib' aut pisanis vel cōsimilib' que scdm nonā
speram currunt: & negociemur vlteri' scdm eundē modū penitus quez
statim predocui de saturno: & postq; locus saturni fm hoc inuent' fue-
rit in orbe signozū reseruet diligenter: & tandem fiat eidē talis additio
qualē ante posui in exēplo de sole. ¶ Habita aut doctrina de equatio-
ne saturni per instrumentū: sufficienter patet doctrina equatiōis iouis
martis & veneris p idem instrumentū: est enī modus operis cōsimilis
penitus postq; circulū equantē scdm situm cuiusuis debitū collocaveri-
mus: & epicyclū vniuscuiusq; aptauerim' modo cōuenienti: hz enī quili-
bet suū epicyclū ut patet in instrumēto. ¶ Notandū est etiā qd ppter par-
uitatē distantie centri equantis veneris a centro orbis signozū: necesse
erat centrū equantis eius cadere super clauū instrumenti nostri: ppter qd
cauendū est diligenter qd in equando venerē: clauus instrumenti ita di-
sponat quod illud centrū ecētricū directe vertat sub auge veneris oī ne-
gligētia p̄sus amota. Sic igit patet quō per nostrū mai' instrumentū
de equatione qnq; planetarū est negociandū.

¶ De mercurio.

Ed qz speciale habem' instrumentū pro mercurio & lu-
na ppter difformitatē motus ipozū a superiorib': idcir-
co specialē oportet tradere doctrinā qualiter ad equandū
loca sua cōnegociari cum ipso debem' instrumento: igit
si mercuriū equare libuerit: illam faciem instrumēti que
pro mercurio seruit considerem'. Habet enī instrumētū

hęc duas facies quarū vna seruit pro mercurio z altera p luna: accipie-
 mus igit̃ primo cętrū mercurij. put p tabulas scđm octauā sperā curren-
 tes inuenit̃: deinde inspecta facie instrumenti vicaria mercurij: reperie-
 mus limbū ei⁹ diuisū admodū duodecī signoz ꝑodiaci: infra limbū
 aut̃ imediate in eadem superficie circulū aliū cū suis diuisionib⁹ z titū-
 lo numerali imobilē penit⁹ inueniem⁹: z hic circul⁹ equans est mercu-
 rij: z infra hunc equantē est ali⁹ in alia superficie mobilis z volubilis cuz
 suis diuisionib⁹ debito numero intitulat⁹: z hic circul⁹ vocat⁹ est circu-
 lus augis mobilis: infra hunc aut̃ circulū vertit̃ rotūda tabula deferēs
 epiciclū mercurij. Equem⁹ ergo mercuriū sic fm numez centri mercu-
 rij ex tabulis ꝑaccepti ut dictū ē: cōputabim⁹. n. i circulo augis mobilis
 ab auge eius incipiētes scđm successionē numeri ibidē intitupati: z vbi
 numerus terminatur notam faciem⁹: deinde vertat̃ circulus ita qđ hec
 nota sub auge equantis imobili directe cadat: z tūc firmet̃ hic circulus
 cū cera vel alia re ne possit vacillare: postea cōputem⁹ scđm idē centrū
 mercurij in circulo equantis incipiendo ab auge ei⁹ imobili scđm succes-
 sionē suarū diuisionū z numeroz z vbi comput⁹ iste terminatur fiat no-
 ta: de hinc extendat̃ filiū ab hac nota vsq; in centrū equantis iuxta prin-
 cipale centrū instrumenti appareēs: z vertat̃ tabula deferēs epiciclū quo-
 vsq; centrū epicicli z aux ei⁹ filr z oppositum augis directe sub hoc filo
 cadant: postea vero numerabim⁹ in epiciclo in exteriori scilicet circulo
 descripto in ipso portione mercurij: siue argumentū extractū ex tabulis
 sibi appropriatis: z signabim⁹ vbi terminat̃: z postremo extendem⁹ filiū
 a centro principali qđ est in medio instrumenti: z p signū notatū in exte-
 riori circulo epicicli vsq; ad limbū instrumenti: z locus fili in limbo: est
 verus locus mercurij in octaua spera. ¶ Qđ si voluerim⁹ seq sectā aliā
 que ē ad sperā nonā: tūc negociabimur sicut docui in saturno.

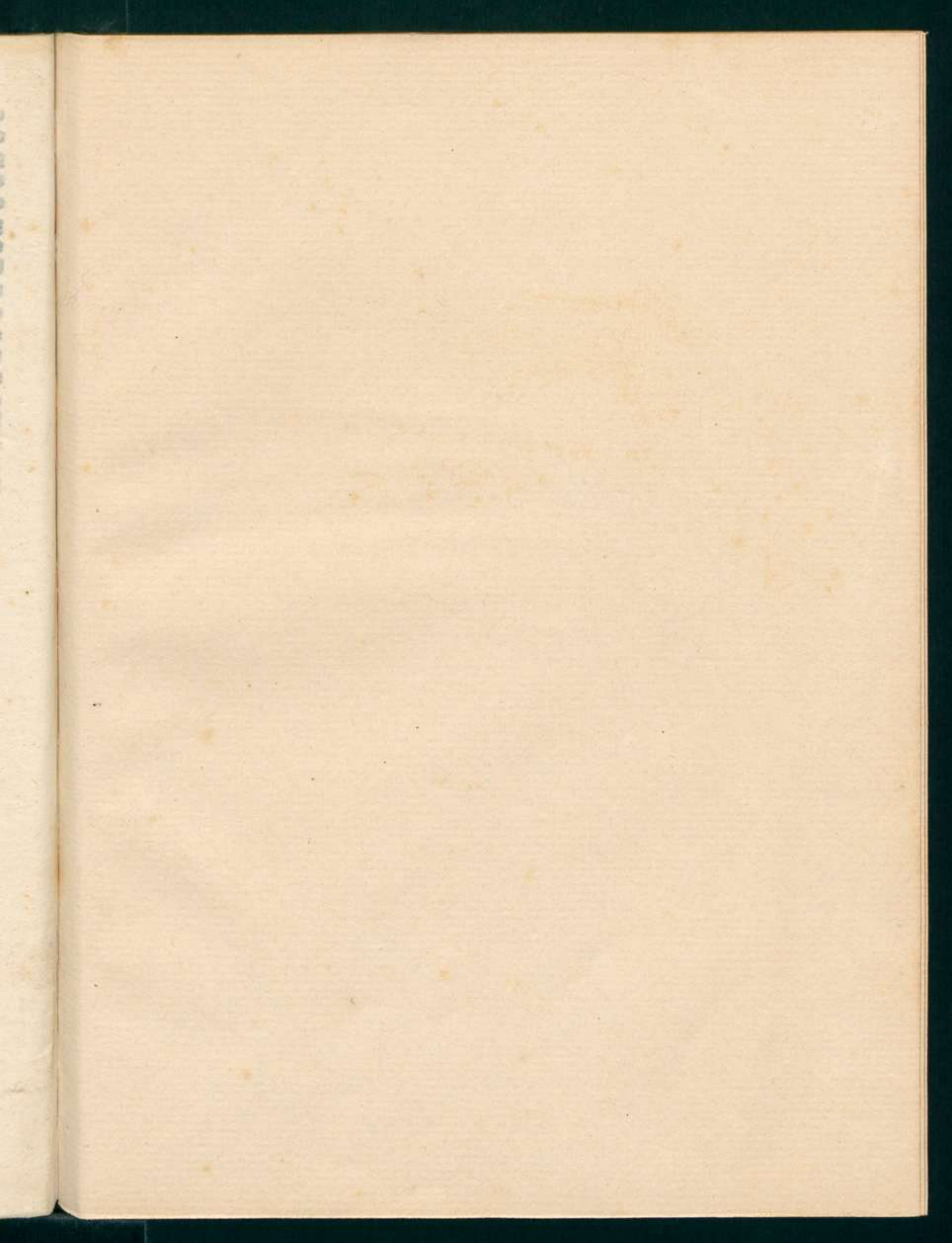
¶ De luna.

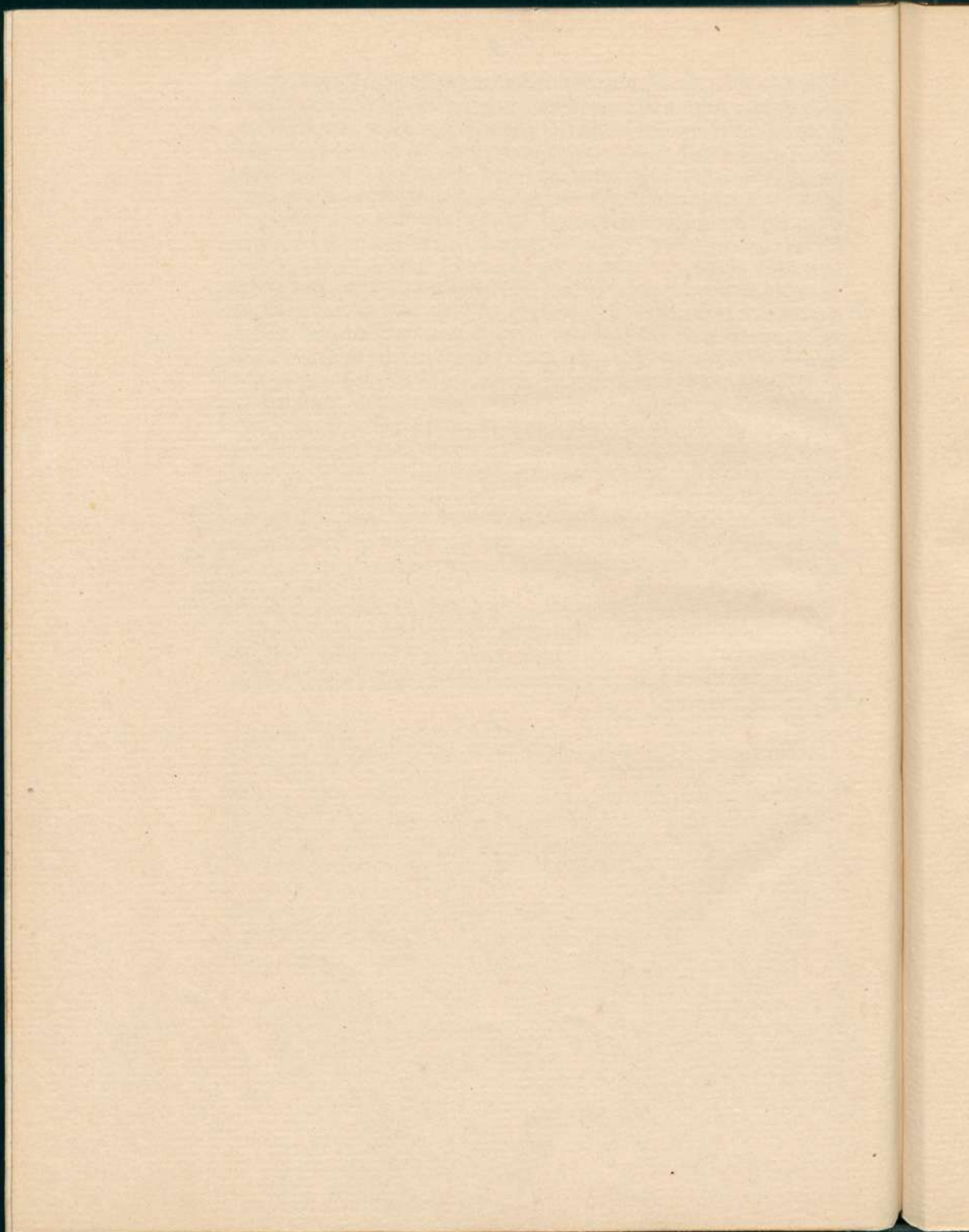

 ¶ vo lunā equare placuerit faciē hui⁹ instrumenti p luna
 factā cōsiderem⁹: ibiq; apparet precisa figuratio motuz
 lune scđm qđ per magistros ꝑbationū inuenti sūt z ima-
 ginati: mediū igit̃ locū solis ex tabulis extractum: in lim-
 bo signem⁹: p ea accepta elongatōe lune a sole fm mediū
 cursū ex tabulis ad hoc factis: cōputādū est in circulo il-
 lo qđ imediate sub limbo voluit̃ z est circulus augis lune: computanda
 sūt in quā tot signa gradus z minuta incipiendo scilicet ab auge fm suc-
 cessionē numeri in ipso descripti: quotta est elongatio lune a sole: z po-
 nendus est grad⁹ signat⁹ in quē terminat̃ cōputatio illa: sub signo me-

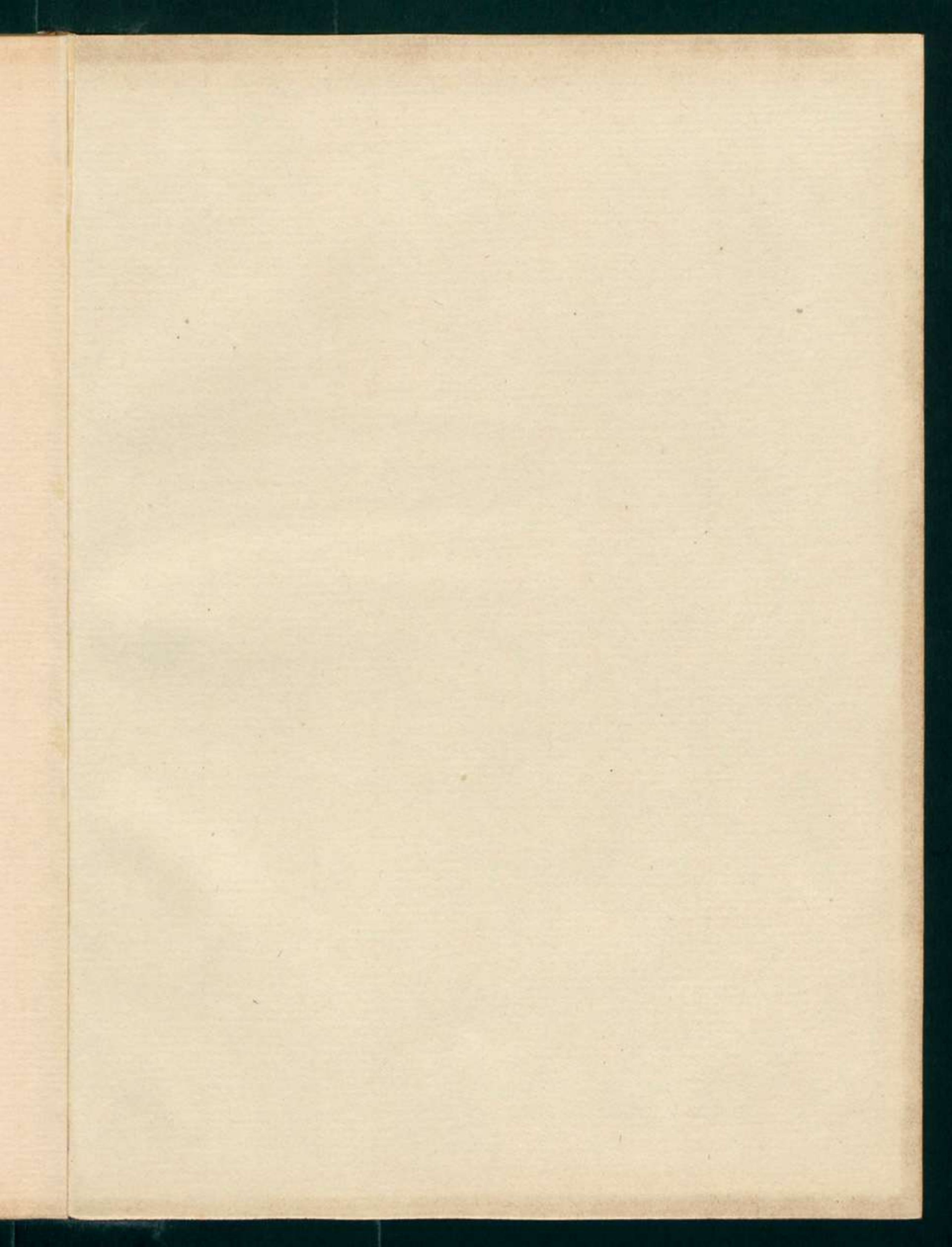
dij mot^o solis: z tūc firmabo hūc circlū ne vacillet: deī de cōputabo in
 eodē circulo augis a termino numeri primi iterū tātū quanta est elon-
 gatio lune a se: z hoc est duplū elongationis lune a sole: computādum
 est in circulo augis ab auge eius: z tūc extendā filū a centro limbi qđ ē
 centrū orbis signozū vsq; in locū vbi cōputatio terminat in circulo au-
 gis: postea voluā tabulā deferentē epiciclū quousq; centrū eiusdē epici-
 cli cadat sub hoc filo: tūc remaneat hec tabula immobilis: sed trāsseram^o
 filū ad centrū oppositū centro deferentis lune: z ab hoc centro extenda-
 mus filū directe per centrū epicicli z vltra: z sub hoc filo locem^o augē z
 oppositū augis: z maneāt oēs tabule instrumēti quiete: hoc aut centrū
 a quo extendit filū est illud foramē parvulū qđ voluit circa rondellum
 in medio instrumenti locatū: centrū vero deferentis qđ eodem mō vol-
 uit: scienter obturavi: ut centrū ei oppositū distincti^o appareret: post hec
 quidē extracto argumento lune ex tabulis: s^m ei^o quantitātē computa-
 bo signa z grad^o in epiciclo instrumenti: z locabo lingulā que sup epi-
 ciclū voluit: ad similitudinē argumenti lune: postremo vō extendā filum
 a centro principali quod est in medio instrumenti: z p mediū crucis in
 lingula epicicli figurate vsq; in limbū instrumēti z loc^o fili in limbo est
 verus loc^o lune. Est etiā hic intelligēdū quod s^m quācūq; viāz siue s^m
 octauā sperā siue scđm nonā lunā equare voluerim^o: z p quascūq; ta-
 bulas centrū lune z argumentū accipiam^o: semp tamen est vn^o modus
 operandi in instrumento nostro.

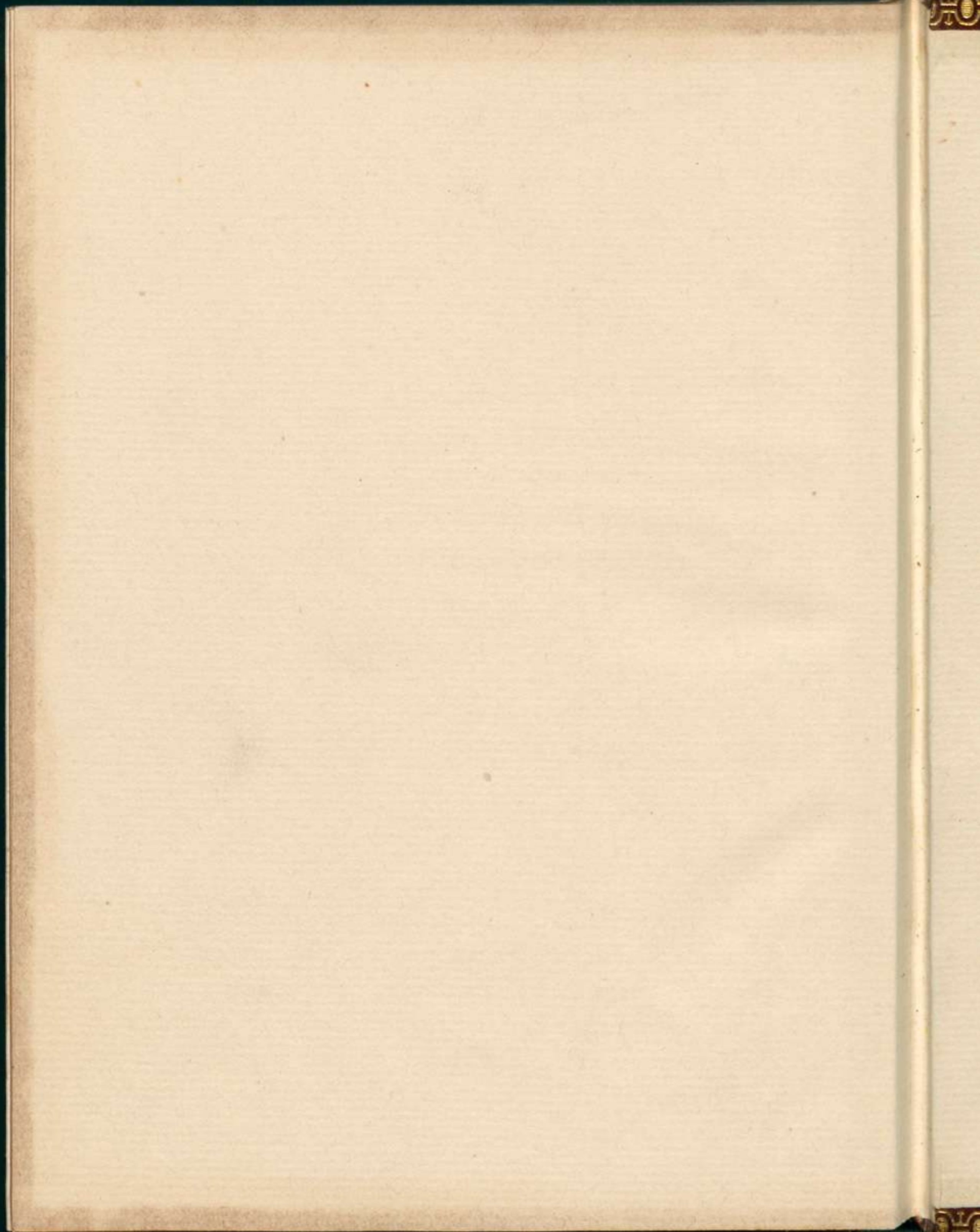
¶ Sinit feliciter opusculū abrahe iudei de natiuitatibus cum exēplarib^o
 figuris singulis domibus antepositis: Et magistralis cōpositio astro-
 labij Danrici bate. Impressū venetijs arte z impensis Erhardi ratdolt
 de augusta. Anno salutifere incarnatiōis dnice. M. cccc. lxxxv. nona
 kalendas Januarij.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001942846

DIPUTACIÓN PROVINCIAL
DE BARCELONA

BIBLIOTECA CENTRAL

Reg.º 261757

Sign.ª Esp. 2-8º

8º

